

Kürtler yönetmeyi öğrenmeli

Mersin'e göçedenler derneği Genel Başkanı Yahya Munis göçettirilen Kürtlerin genel durumuyla ilgili geniş açıklamalarda bulundu. Mersin temsilimizin Yahya Munis'le yaptığı röportajın ilgiyle okunacağını umuyoruz.

S. 4'te

Rojî

'bîrnebûn'

İç ve Orta Anadolu Kürt aydınları, kendi bölgelerinin sosyal kültürel ve tarihsel yapısını inceleyen bir dergi çıkardılar. Adını da işlevine uygun olarak bîrnebûn koydular. Nesimi ADAY yazdı.

S.9'da

Yüzbinlerin alanalara çıkışı engelenemedi

✓ Şafakla sokaklara dökülen işçiler, emekçiler ve tüm ezilenler coşkuyla alanlara aktılar. Yüzbinler tek yürek, tek yumruk oldular. Bu kez lanetleyenler onları. Kendileri olarak ve kendileri için oradaydılar. Önlerine kurulu barikatları birer birer aştılar. Alanlara vardıklarında adeta insan denizi oluşturdular. Kimi yerlerde bayramlarını kutlamaları yasaklanmıştı. Ama onlar yasakları tanımadılar.

✓ İstanbul; onbinlerce emekçi ve sosyalist Abide-i Hürriyet Meydanı'nda toplandı. Polis göstericilerin büyük çoğunluğunu alana almak istemedi. Bunun üzerine yeniden sokaklara dönen kitleler, 4.000 kişilik polis kuvveti saldırıda bulundu. Onlarca kişi yaralanırken yüzlerce de gözetim altına alındı. ✓ Diyarbakır; tüm Kürt illerinde olduğu gibi 1 Mayıs kutlamalarına izin verilmedi. Buna rağmen, binlerce kişinin alanlara akmasına engel olunamadı.

İstanbul'da 1 Mayıs izlenimleri

Nesimi ADAY

Türkiye'de polisin saldırgan tutumu devam ettiği sürece, sanırım solcular kansız bir miting yapamayacaklar. Kitlelerin sığınağı olmaması poliste tutum değişikliğine yol açmıyor. O asla kendisi olmaktan kaçmıyor ve mahsum insanlara saldırıyor. '97 1 Mayıs'ında da yine aynı şeyler mi yaşanacaktı?

Hiç birimiz böyle birşey olmasını istemeyiz kuşkusuz ama yaşamın katı gerçekliği boğazımıza düğümünü duruyor o gün.

İşte bu karışık duygular içinde sabah kalkıp arkadaşlarla, 1 Mayıs kutlamaları için Şişli, Abide-i Hürriyet Meydanı'na doğru yola çıktık. Daha Okmeydanı'na ancak varmıştık ki polisin "olağanüstü önlem" dediği barikatıyla karşılaştık.

S. 11'de

1 Mayıs yine kana bulandı

Geçen yıl 1 Mayıs sonrası gazete ve tv'lerin manşetinde İstanbul Kadıköy yıkımı vardı. Hemen hemen basın yayın kuruluşlarının tümü hep bir ağızdan göstericilere ağır hakaretlerde bulunmuşlardı. Kadıköy yıkıntılarında eşliğinde polis görevini yerine getirmediklerinden dem vurmüşlardı. Oysa polis görevini daha miting sabahı yerine getirmiş, üstünü aratıyorlar bahanesiyle göstericilerin üzerine hedef gözeterek ateş etmiş 3 genç göstericiyi oracıkta vurmuştu. Yani polis gerekeni yapmış. Sonrası malum, olaylar kontrolden çıkmış yoksulların öfkesi İstanbul'un bu semtini kasıp kavurmaya yetmişti.

Bu yıl da aynı beklentiler oluşturulmaya çalışıldı. Günlere geçen 1 Mayıs tekrar tekrar hatırlatıldı. Hatta daha ileri gidilerek kimi "sol" siyasetçiler üzerinden devrimci-sendikacı çatışması olacağı haberleri verildi. Tıpkı '77 1 Mayıs'ındaki gibi bir ortam hazırlanmaya çalışıldı. Halbuki ortada böyle bir çatışmadan tek bir belirti yoktu. Bu yıl tam bir disiplin içinde yığınlar çeşitli kollardan miting alanına yürüdüler. Dikkatliyidiler. Ama onların dikkatli olmaları yetmedi. Polis yine gerekeni yapıp dağılmakta olan kitleye 4 bin kişilik bir kuvvetle saldırdı. Yüzlerce gösterici yaralandı, bir o kadar da gözaltına alındı. Bir kaç yerde de polis, MHP'li faşist çetelerle birlikte saldırı düzenledi.

Bakalım basın bu kez ne yazacak? Eminiz ki bu kez de yığınların evlerinde oturmayıp miting alanına gelişinde kabahat bulacaklar. Ülkemizde 1 Mayıs yasaklanmasına rağmen yığınlar coşkulu bir şekilde kutladılar. Diyarbakırlılar yasaklara meydan okuyarak alanlara çıktılar. Diğer yerlere kıyasla 1 Mayıs'ın burada kutlanması çok anlamlıydı. Öncelikle olağanüstü koşullara rağmen halk yaşağa boyun eğmedi ve alanlara çıktı. İkincisi Newrozdan bu yana en büyük yığın eylemi olması bakımından önemliydi.

Kürtler bu 1 Mayıs'ı da anlamlı kılmayı başardılar. Böylece 1 Mayıs öncesinde öğördüğümüz gibi bir anlamda Kürt bayramı oldu.

Kürtleri kısırlaştırma operasyonu

MİLLî Güvenlik Kurulu'nun Güneydoğu sorunu olarak adlandırdığı Kürt raporunda hızlı nüfus artışının gelecekte büyük tehlikelere yol açacağı ve acil önlem alınması gereği vurgulanırken MGK kararları hayata geçiriliyor. Hakkari ili ile Yüksekova, Şemdinli ve Çukurca ilçelerinde çocuk felcine karşı başlatılan aşı kampanyası hezimete uğradı. Göçe zorlanan tek odalı evlerde onlarca insanı yaşamaya mahkum eden, çöplüklerde yaşamak zorunda bırakılan ve her yıl yüzlerce çocuğun ölümüne neden olan sağlıksız yaşam koşulları yaratılmışken, devletin aşı kampanyasını samimi ve inandırıcı bulmak bir yana aksine aşı kampanyası adı altında sürdürülen çocuk felci aşısının kısırlaştırma kampanyası olduğu iddia ediliyor. Bölgede görev yapan bazı doktorlar tarafından uyarılan halk, çocuklarını aşıya götürmüyor. Buna karşın bölge hastaneleri yaptıkları toplantılarla halkı aşıya çağırıyor. Ev ev dolaşarak aşı kampanyasını yürüten doktorlar büyük bir hayal kırıklığına uğradıklarını belirtiyorlar. Başta TGRT televizyonu olmak üzere bir çok yayın kuruluşu bu haberi geçerken bölgenin kayıtsızlığı bu kampanyanın aslında bir kısırlaştırma kampanyası olduğunu fısıldıyor.

S. 11'de

Diyarbakır'da 1 Mayıs ve öncesi

DIYARBAKIR / Diyarbakır işçi sendikaları tarafından 1 Mayıs kutlamaları için yapılan başvuru, kutlamaya yirmi saat kala, hiç bir gerekçe gösterilmeden kabul edilmedi.

Diyarbakır'da 1 Mayıs öncesindeki gecede evler basılarak gözaltına alınmıştı. Saat 12.00 civarında, halk gruplar halinde Dağkapı alanına gelmeye başladı. Saat 12.30 sıralarında yaklaşık 2.000 kişinin katılımıyla kutlama başladı. Kutlama süresince "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "Biji Yek Gulan", "Yaşasın 1 Mayıs", tutsaklara Özgürlük", "Biji Aştî" gibi sloganlar sık sık atıldı.

Diyarbakır Demokrosi Platformu'nun 1 Mayıs'ı alanlarda kutlama kararı işçi ve öğrencilerden destek aldı. Sabah saatlerinde emniyet müdürlüğü tarafından Dağkapı meydanını adeta panzerlerle kuşatıldı. Dağ-

kapı alanı çevik kuvvet ve sivil polis kordonu altına alınmıştı. Saat 12.00 civarında, halk gruplar halinde Dağkapı alanına gelmeye başladı. Saat 12.30 sıralarında yaklaşık 2.000 kişinin katılımıyla kutlama başladı. Kutlama süresince "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "Biji Yek Gulan", "Yaşasın 1 Mayıs", tutsaklara Özgürlük", "Biji Aştî" gibi sloganlar sık sık atıldı.

Diyarbakır Demokrosi Platformu'nun 1 Mayıs'ı alanlarda kutlama kararı işçi ve öğrencilerden destek aldı. Sabah saatlerinde emniyet müdürlüğü tarafından Dağkapı meydanını adeta panzerlerle kuşatıldı. Dağ-

kapı alanı çevik kuvvet ve sivil polis kordonu altına alınmıştı. Saat 12.00 civarında, halk gruplar halinde Dağkapı alanına gelmeye başladı. Saat 12.30 sıralarında yaklaşık 2.000 kişinin katılımıyla kutlama başladı. Kutlama süresince "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "Biji Yek Gulan", "Yaşasın 1 Mayıs", tutsaklara Özgürlük", "Biji Aştî" gibi sloganlar sık sık atıldı.

Diyarbakır Demokrosi Platformu'nun 1 Mayıs'ı alanlarda kutlama kararı işçi ve öğrencilerden destek aldı. Sabah saatlerinde emniyet müdürlüğü tarafından Dağkapı meydanını adeta panzerlerle kuşatıldı. Dağ-

1 Mayıs arifesinde MEDKOM'a baskın

İstanbul polisi, 1 Mayıs kutlamaları öncesi, aralarında Medkom Kültür Merkezi'nin de bulunduğu bazı gazete ve dergilere baskın düzenledi. Küba'da Ağustos ayında gerçekleştirilecek olan Küba Gençlik

Festivali'nin tanıtımını yaptığı Medkom Kültür Merkezi'ne önceki akşam saat 19.30 sıralarında düzenlenen baskında, aralarında Kübalı İbis Alviza ve Medkom yöneticilerinin Metin Özyay'ın da bulunduğu 14 kişi gözaltına alındı. Polis, aynı saatlerde Kurtuluş ve Atılım gazetesinin bürolarına da baskın düzenledi.

Mezopotamya Kültür Merkezi, Tohum Kültür Merkezi, Kızılbayrak Gazetesi, Yapı Sanatevi, İdil Kültür Merkezi, Genel-İş Laleli Şubesi'ni basan polis, yüzlerce kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınanların Gayrettepe'deki Asayiş Şubesi ile Vatan Caddesi'ndeki Terörle Mücadele Şubesi'ne götürüldükleri bildirildi. (İSTANBUL)

Parti Kendini Aşmalı
Rojen S. CINDİ S. 2

Sermiyanê Me
Dr. Redwanê ALİ S. 3

Ulusal Devletin Son Kamtısı; Fransa..
Hasan YILDIZ S. 10

Xwedî Li Xwe Derketin
B. BARAN S. 2

"Durum"dan Türkiye'nin Durumu
Ali MEDYADİ S. 4

Kürt Bumerangı
Z. Abidin KIZILYAPRAK S. 10

Parti kendini aşmak zorundadır

Rojen S. CİNDİ

Ülkemizin bugün içinde bulunduğu sosyo-ekonomik durum kısaca tesbit edilmeden, hangi araç, yöntem ve hangi kesimlere dayanarak nasıl bir mücadele ile egemen sömürgeci sisteme karşı nasıl konulabileceği de bilinmez.

Cumhuriyet tarihinden bu yana Kürdistan'da yaşayan Kürt halkını ve diğer etnik yapıları imha etme, soykırıma uğratma neticesinde Kürdistan'da Kürtler dışındaki dini ve etnik azınlıklar yok olmayla karşı karşıya karşı karşıya bırakıldı. Bir kısım yapılar, K. Kürdistan coğrafyasından silindi. Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesi defalarca TC sömürgeci tarafından kanla bastırıldı. Bu işyanlar neticesinde Kürt halkı soykırım, talan ve ülkesinden sürülerek zorunlu iskana tabi tutuldu.

60'lardan sonra Kuzey Kürdistan'da yeniden Kürt hareketinde belirli kıpırdamalar, ulusal hareketle ulusal uyanmalar başladı. 70'lerden sonra Kürtler bir çok siyasi parti ve örgütlerle örgütlenip kendi kimlikleri ile illegal siyasal organizasyonlar kurdular. 12 Eylül 1980 sömürgeci faşist darbisiyle tüm siyasi organizasyonlar belli bir bunalım geçirdiler. Tüm faaliyetleri ile yeraltına indiler.

Ağustos '84'te PKK'nin askeri alanda başlatıldığı hareket ile ulusal kurtuluş mücadelesi yeni bir boyut kazandı. TC, bu na hazırlıksız yakalandı. Bu bir gerçektir. PKK de bu mücadeleyi uzun soluklu sürdürecektir. Kürtler de bu mücadeleyi sürdürmeye kararlıdır. Kürtistan'da halk içinde örgütsel anlamda bir örgütlülüğü sahip değildi.

Kürt halkı da böyle bir savaşa hazırlanmamıştı. TC askeri gücü bu on yıllık savaş süresince kendi tabirleriyle "doğru dürüst kurşun atmayan Mehmetçik" muazzam bir askeri donanma, özel askeri birliklere, Kontr-gerillaya onbinleri bulan korucu ordusuna ulaştı. TC ordusu, bu savaş neticesinde profesyonelleşti.

Türkiye'de yaşayan Türk halkı ve diğer etnik ve dini azınlıklar ile Kürdistan'daki halk arasında durum çok daha farklıydı.

Kürdistan bu kirli ve haksız savaş sonrası 3000'e yakın köyü yakılıp yıkılarak, 3000 insan TC'nin özel güvenlik güçleri, itirafçı ordusu ve amaçla-

runu gerçekleştirilmek için maşa olarak Kürt ulusal hareketine karşı kullandığı, yerel gerici güçler tarafından açık bir şekilde siyasi cinayete kurban gittikleri A. Çatlı, S. Bucak, H. Kocadağ'ın geçirdikleri trafik kazasından "önce biliniyordu" sonra kamuoyu nezdinde de açıklık kazandı. Göylerin boşaltulmasıyla gerilla ile halk arasındaki bağ ve lojistik desteği koparılmaya çalışıldı. Köylerin yakılıp yıkılarak boşaltılması ile üç milyon Kürt Kürdistan şehirlerine oradan da Türkiye'nin batı ve güney kesimlerine göç ettirilmeye zorlandı. Daha önceki göçlerden ayrı olarak bu sefer "mecbur iskana tabi tutulmadı" göçertildiler. Kürdistan şehirlerine göç ettirilen yoksul köylülük ile Kürdistan'daki yurtsever aydın kadroların bağlarını koparmak, dalga dalga şehirlerle gelen halk kitlelerinin ulusal hareketle buluşmalarını önlemek, yığınları başboş bırakmak amacıyla yoğun bir şekilde seri siyasi cinayetler işlenmeye başlandı. Yurtsever, demokrat, aydın "Beyin" göçü önceleri metropollere oradan da Avrupa'ya taşındı. Böylelikle ülkede sömürgeci belirlikte oranda amaçlarına ulaşılar.

Kürdistan'da köyleri yakılıp yıkılan köylüler, Kürdistan'da köy kentler "D.Bakır, Batman, Van" oluşturdular. Köy kentlere yığılan bu insanlar kentlerden uzaklaşmış, tüketici duruma düşmüş işsiz kalmışlardır. Türkiye metropollerine işe göç edenler, sermayesi olanlar sermayeci "talan ve yıkımın kurbanlarıdır" ile birlikte göç edip sermayesine göre iş alanları kurmuşlar, sermayesi olmayanlar ise bazıları beyinleri, bazıları ise gündelik işçi şeklinde asgari (komik) ücretle çalışmaya başlamışlardır.

Türk emekçi sınıf ve diğer küçük burjuva katmanlarının durumlarında bu savaştan dolayı günbegün kötüleşmiş, daha önce emekleri ile kazanmış oldukları pastaları daha da küçülmüş ve bu özel savaşa aktarılmış. Türk burjuvazisi ve Kürt ulusal burjuvazisi (savaştan çıkarılmayan kesim) savaştan olumsuz bir şekilde etkilenmişlerdir.

İşte böyle bir dönemde PYSK'nin Nisan - Mayıs 1996 yılında kurulup kamuoyuna kuruluşu ilan edildi. PYSK "Kürdistan işçi sınıfı ve yoksul köylüleri başta olmak üzere geniş emekçi yığınların çıkarları savunan, ulusal ve kurtulu-

şu amaçlayan sosyalist bir partidir" demekle partinin sınıfsal karakteri "öncümüzdeki devrim aşaması ulusal demokratik devrimdir. Devrimimizin karakterini belirleyen ülkemizin içinde bulunduğu koşullardır. Demekle de PYSK'nin öncümüzdeki süreçte neyi amaçladığını belirtmekte bu amaca varmak için hangi mücadeleyi yöntemini yaşama geçireceğini ise şöyle tanımlamakla "TC'nin geleneksel inkar ve imha politikaları ve ülkemiz üzerindeki sömürgeci egemenliğini devam ettiriyor, silahlı mücadele dahil tüm siyasal mücadeleye araçları kullanılmamasını gerektiriyor ve meşruluğunu inanıyor. Koşullara uygun olarak mücadelemizin gerektiği tüm araç ve yöntemlerin bir bütünü-

Bu konuda yapı kendisine yönelmeli, eleştirmeli eksiklik ve hatalarını gözden geçirmelidir. Bu konuda bir hedef bulanıklığı yaşamamalıdır. Güncel talepleri gündemine oturtup amaçla pekiştiremeyen bir yapılanma uygun mücadele taktiklerini geliştirebilse de gündeme müdahale edebilme becerisini göstermesi biraz zordur. Bu konuda yeterince beceri gösteremeyeceği bilinmeli bu konuda tüm bunları gerçekleştirilemediği için hayal kırıklığı yaşanmamalıdır.

lük içinde kullanılması" önermektedir. Amaca varmak için somut şartları yani şu anda var olan güncel talepleri ulusal demokratik devrimle pekiştirecek o aşamaya ulaştırabilecek politik ustalık güncel taleplerini bu amaçla buluşturmalıdır.

Bu duruş ile varolan sorunlara yaklaşımı, parti ile kitleyi buluşturacak akılcı araç ve yöntemli bulmadır. Bu de şu hiç bir zaman unutulmamalıdır. Amaçlanan arzulanandır. Bunu gerçekleştirilmeye bambaşka bir şeydir. Amaçlanan gerçekleştirilmemesi" koşulları yaratılmadan ve bu amaca uygun şekilde donatılmış kadrolara sahip olmadan amaca ulaşmak hayal olur.

Parti önüne koyduğu hedefleri gerçekleştirebilmesinin ön koşulları şöyle özetlenebilir. 1- Amaç ile güncel talepleri buluşturacak politikayı oluşturup o yönde gündemi belirlemesidir.

2- Buna uygun mücadele taktiklerini geliştirebilme.

3- Amaca uygun, uyumlu kadrolar ile yürüme.

4- Amaca uygun örgütlenmeler, kurumlar yaratmak ve bunları süreklileştirmek düş-

mandan gelecek darbelerle karşı koyabilecek yapılanmaları yaratmak.

5- Amaca uygun ittifaklar politikasını oluşturabilme, ittifaklara içine girme.

6- Yapı kendisine eleştirel yaklaşabilmeli hareketi ileriye götürmek için bu mekanizma işletilmeli.

PYSK bir yılı geride bırakıp 2 yaşına girdiği bu süreçte neleri gerçekleştirdi.

Bence eleştiride olumluyu yakalamak mümkünse ulusal ve toplumsal çıkarlarımıza hizmet ediyorsa, hareketin önünü açıyorsa eleştirilerin oklarını, şahıslar kendilerine, ülkedeki mevcut siyasi yapılanmalara yöneltebilmelidirler ve bundan da çekinmemelidirler.

Böyle bir yapılanmanın

bilinmeli bu konuda tüm bunları gerçekleştirilemediği için hayal kırıklığı yaşanmamalıdır.

Birbirlerini tanımayan ve bunca yıl birbirinden uzak kalan kadroların bir yıl gibi kısa bir sürede birbirlerini tanımaları, ortak politik tutuma yönelmeleri, zaaman alacağından yapılacak pratik faaliyetlerde de zorluklarla karşılaşılması doğal sayılabilir. Önemli olan partinin programı, kongre ve üst organ kararlarının gereği olarak, günlük politik ve örgütsel görevlerimizi, kararları, savunan ve eleştiriyel yaklaşımın tüm parti yapısı olarak; tam bir eylem birliği ruhu içinde yerine getirmeliyiz.

Eleştirme hakkını ortadan kaldırmadan farklı düşünce, görüş ve eleştirilere yasak konulmamalı. Parti içi tartışmalarda raporlarda dile getiren kadrolar, eleştirdikleri program ve kongre kararlarını günlük politik faaliyetinde savunmalı ve ruhuna uygun pratik eylemler yapmalıdır.

Bunun aksi partiyeye zarar verir. Uyumluluğu bozar kural-sızlığı geliştirir. Bundan kaçınılmalı alınan kararlara riayet ederek pratikte bu mücadele yöntemlerine uygun örgütlenmeler yaratılmalı. Bunlar oldukça Demokratik Merkezi-yetçilik işler parti gelişir ve bununla birlikte partinin demokratik yapısı muhafaza edilmiş olur. Ve partinin amaçlarına uygun kurumlar da yaratılmış olur.

Partinin örgütlenme için yönelceği ve mücadeleye katacağı sınıf ve katmanlar ülkemizdeki sınıfsal yapılanmalar değişikliğine (kusa süreç için de olsa) uğradığı için önceliklerde bence değişmeli ve bunu da çekimden açık yüreklilikle dile getirmeliyiz.

Ülkemizde köylerin boşalması ile Köy Kentler haline gelen şehirlerimiz yapısız bir deşişikliği yaşadılar. Kentlerinin nüfusunun % 70'ini üzerinde nüfus işsiz, aç, sefil ve perişan durumda nüfus aç, işsiz sefil ve perişan durumda ekem bulamamakta.

Üretici durumdan tüketici duruma düşmüş bulunmaktadırlar. Bunlar kazanılmadığı zaman, ulusal ve toplumsal çıkarları doğrultusunda aydınlatılıp bilinçlendirilmediği zaman düşman güçlerin birer oyuncakları olmaktan kurtulamazlar. İşçi memur ve kısmi de olsa küçük esnafın durumu daha iyi en azında günlük yaşamını idame ettirecek (Ekonomik) durumdadır.

Ekmeğe bulma derdinde değil, (işsizlere) göre güncel politik mücadelede metropoldeki Kürtlerin istemleri ile Kürdistan'daki halkımızın istemleri ayrı ayrı değerlendirilerek güncel taleplerle kitlelere ulaşmayı bir hedef olarak önümüze bir görev olarak koymalıyız.

İttifakların gelince ne yazık ki Kuzey Kürdistanlı güçler 93 te ellerine geçirmiş oldukları fırsatları ne yazık ki kaçırdılar. Ama yaşadıkları deneyim bir tecrübeye beraberinde getirdi. En azında bundan böyle yapılacak ittifaklarda nerelerde bitenmelerin, yaşıyış hareketler birbirlerine güven verdikleri zaman bu ittifaklarda gerçekleştirilecek. Önemli olan hangi esaslar çerçevesinde ittifakların yapılacağına bilinmesi önemlidir.

Bence en önemlisi siyasi yapılanmaların şu bilinçle hareket etmeleri gerekir. Herkesin bu gemide olduğu, bu gemi battığı zaman herkes boğulmasada büyük zararlar göreceği, bu geminin herkese yettiği, gerçekliğinin bilinmesi gereğidir. Bu konuda da program net olarak kimlerle ittifaklar yapılabileceği konusunda perspektifi belirlemişti. Şöyle ki " Siyasi ve ideolojik yaklaşımı ne olursa UDD'mizin başarısını karşı tavrı alan ve ulusal mücadeleden yana olan tüm güçleri ulusal saflarda görür. Ulusal güçler arasında doğabilecek sorunların politik dostluk temelinde, demokratik barışçıl bir yolla çözümlenmesinden yanadır ve ulusal güçler arasında ortaya çıkabilecek çatışmalara şiddetle karşı çıkar. Bu tür çatışmalar halkımızın özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine karşı işlenmiş birer suç sayar.

KUKM'de yer alan tüm yurtsever güçlerin katılacakları UDC'nin kurulmasına inanarak ve bunu UDD'mizin başarısını ve vazgeçilmez kabul eder" ve bu konuda üstüne düşen görevin yerine getirilmesi için çağrıya sarf eder.

Tüm bunların söylemlerde kalmamaması ve pratiğe dönüştürmesi için ilkel, kararlı ve belirli bir programa dayalı, bağlayıcı bir ittifakın oluşması zorunludur.

Bu ulusal ittifakın Türkiye'deki Demokrasi güçleri ile de ittifakları zorlamalar ve onlarla da ittifaka gitmeleri halkımızın yararına. Ancak böyle ittifaklara egemen güçlerin egemenliği alaşağı edilebilir.

D i tēkoşına netewî ya serxwebûn û azadî de gelek caran kes û civak di warê rêyên tēkoşînê de tēn xapandin û dikevin hēvîyên cewt. Van cewtîyan xwa he wê hawên cuda cuda didin nîşandan. Carna rêyek tēkoşînê derdikeve pêş û siberek wer stîr dide ser gel ku pêşîya rêyên din yan ji tēkoşînê din dide weşartin. Li gor demên xas hinek rêyên tēkoşînê derkevin pêş û tim ji rewşên weha wê bēn pêşîya me. Lê gava ku xwe dibin sîbera vê tēkoşînê de weşerîn û bala xwe bi tevayî ji ser rêyên tēkoşînê yen vegerinin hînbûyîyên xirab bi meriv re pêktînin. Vê rewşê gelek caran rê didin kesên tiral ku bēkêrbûyîya xwe weşerîn û tenê rexnan li derdora xwe bikin û hēvîya kesên bişkinîn. Ji ber ku tēkoşîna serxwebûn û azadîyê pîr alî ye û pêwîste meriv her alîyên tēkoşînê sar neke. Piştî salên heştêyî di tēkoşîna azadî û serxwebûna Kurdistanê de şerê çekdarî li gor dema xwe derket pêşîya her rêyên tēkoşînê yê din. Vê rewşa hanê bi pêşandana kurdan jî û bi

Xwedî li xwe derketin

B. BARAN

pêşandana tîrkan ji wer hat. Rewşek ku sîbera xwe da ser hemî warên tēkoşînê. Ne tenê sîbera xwe da ser van rêyên tēkoşînê, deng û hēvîya rêyên tēkoşînê yê din bi tevayî girt û fetisand. Her kadrokî kurd, her rewşên bir yan ji niviskarek kurd ger de di nava tēkoşîna çekdara bûna bi her hawî dibin navê pîrsa "tu yan jî hun çî dikin?" de pêşîya xebata wan hat girtin û dengê wan hat fetisandin. Divê navberê de dengê siyasatvan û rewşên bîrên kurdan tim yekalî derket û jibona demên kurt tim hēvîyên mezin hatin jiyandin. Dibin vê psikolojiya hanê de potansiyela kurd bi pêşkêfîna rewşa şerê çekdar ve pêşket û bi şûnda ketina wê vî şûnda ket. Vê rewşê bandora xwe li ser nasnama kurdî, zîman, çand û hunera kurdî, li ser xebatên civakî yê çûr bi çûr da nîşandan.

Her çend di salên notî de hinek xebatên cuda xwe nîşandan û geş jî bûn lê ligor pêwîstiyê di nav gelde neçî nebûn. Vê rewşa hanê xwe li ser daxwaza siyasi ya çareserkirîna pîrsîgîreka kurd jî pêşanda. Gelek kadro û rewşên bîr û siyasatvanên kurd dev jî daxwazên netewî yê bîngelî berdana û tenê di çarçova dewleta tirkê de li ser çareserkirînyê demî desîkîn û wan wek armanca gelê kurd pêşan didin. Ev bi xwe jî ji bona doza Kurdistanê şûnda ketineke siyasi girîng e. Vê rewşa hanê bandora xwe li ser kar û xebatên yekîtiyan de jî xwe pêşandide. Xebatê hevbeş yê netewî nayên pêkhatin, yan jî her rēkxîstinek li gor xwe û di çarçova xebata xwe ya siyasi de dixwazî avahîyan çêbikin û navê netewî li wan bikin. Ev jî di nav gel de hēvîya avahîyên netewî dîşîne û astengên teze peyda dîke.

Li gor vê rewşa hanê pêwîste ku meriv hinek hîr kûr li rewşê binere û jî bona fakîrîna astengên heylî yê nav xwe çareserkirîna bîbîne. Gelo çîma piştî ewqas xwîne emê di warê daxwazên siyasi de şûnda bikevin? Gelo çîma piştî ewqas xwîne emê nikarîbin avahîyên netewî çî piçûk û çî mezin avabîkin? Gelo çîma emê jî her kar û xebatên gelê xwe re di nav tēkoşînê de giraniyek nedin û jî bona pêşkêfîna wan xebat nekînin? Gelo çîma emê di her warî de nasnama xwe demexîn pêş û li her derî wek alek li pêşîya xwe ranekînin?

Ez bawerim ku pêwîste em jî bona jîbin bandora vê psikolojiya hanê derkevin û jî bona ku em xebatên çûr bi çûr bidin pêşîya xwe dereng mane. Pêwîste ku em jî her alîve berê bi xwe bawer bikin û xwedî li xwe derkevin. Ji alîyê we giranî bidin ser hêz û xebata xwe yê çekdar. Ji alîyê din ve jî bi nasnama xwe ve kar û xebatên xwe yê partîyên siyasi pêşbixin. Çi li zanîngihan, çî li fakîrîkan, çî li xwendegehan, çî li kolan û taxan her kurdek tevî nasnamên xwe derkevin pêş û edebiyata kurdî nikaribe veke yan jî zorê nede vê xebata hanê. Gelo li metropolan jî bona pîrsîgîrêkî civakî, malbatî, kardîtî û hwd. Komikên reşnîşandan û şîretan nikaribe avabike. Gelek kar û xebatên weha piçûk meriv dikare bibîne. Hinek dikarin bêjin ku jibona pîrsîgîreke weha mezin ya netewî yan karên piçûk ve mijîlûbîn ne şerne. Ji bona gelek rewşên vê gotina pêşîya gelek caran girîngiya xwe pêşan dide "kevîre mezin ne jibona avêtîne ye". Gelek caran gelek kes jî bona ku tu karî nekînin kirarên gelek mezin didin pêşîya xwe yan jî xwe bi wî hawî dixwazî bidin pêşandan. Lê kesê ku nikaribe karê piçûk bike nikare karê mezin jî pêkêne. Ger karek doza me pêşve bibe piçûkî û mezinahîya wê ne girîng e, ji ber ku girîngî bi encamê wê ve girêdayîye, ne bi besna we ve ye.

Ya min eve ku ez dibînim em kurd tim xebatên herî dîr, tûj û mezin dibînim lê xerca nava xebatê ya qet nabînin yan jî pîr bē buha dibînin û jî pêkhatîna wê jî fedî dikin. Em bala xwe nadin ku vê xerca hanê ye ku xebatê xwurt dîke û li pîya dihêle û wê geş dîke. Werin em her yek li şûna xwe, em her yek li gor kariya xwe jî bona nasnama xwe, li ber karê xwe yê mezin hinek dest bavêjin van karên piçûk û jî ber fedî nekînin. Emê bibînin ku wê xebatê me yê mezin jî çawa pêre geşbîbin. Werin em bihev re nêdîn wan kesên ku dibînan mana karê mezin de jî her hawên xebatê dîrdîkevin û kesên jî bixwêre didin dîrdîkîtin. Ew kesê ku li devera lē, di nav rewşa ku tēde yê çûr bi çûr de nikaribe jî bona xwe xebate netewî nebîne nikare tu xebatê mezin jî pêkêne. Kesên weha tim astengên pêşîya xebata dozê ne jî.

Gençliğe Çağrı(mdır)

Rızgar KOŞER

Ulusal mücadelede bir tarih yazılıyor. Bu tarih ki bir çok ayaklanmaların, başkaldırıların kısacası; varolanın, insan olmanın, insanca yaşamanın, bağımsızlığın, onurun, gururu, namusunun tarihi. Bu tarih ki mazlum halkımızın yüzyıllardır sömürülmesinin, yok olmanın tarihi.

Şu an ulusal mücadelede gelinen nokta çok açıktır. Bizlere düşen görev bu aşamada saflarımızı ve mevzilerimizi belirlemektir. Artık boş laf gevezeliğini bir kenara bırakmalıyız. Bir an önce sosyalistler olarak varolan sürece müdahale etmeliyiz.

Şu an inanıyorum ki halkımız her zamankinden bizlere daha fazla ihtiyacı vardır. Düşünebiliyor musunuz ki; aynı milliyetten olan insanların birileri halkının bağımsızlık mücadelesi için canını ortaya koyuyor; diğer tarafta da insanların sömürgecilerden yana oluyor. Acımadan halkına kurşun sıkıyor, halkına ülkesine ihanet ediyor.

Sömürgecilerle savaş, dostları da düşmanları da yerli yerine koyar. Dost görünce gizli düşmanları açığa çıkarır. Ve bu hainlerin gerçek amaçlarını halkımızın

Şu an ulusal mücadelede gelinen nokta çok açıktır. Bizlere düşen görev bu aşamada saflarımızı ve mevzilerimizi belirlemektir. Artık boş laf gevezeliğini bir kenara bırakmalıyız. Bir an önce sosyalistler olarak varolan sürece müdahale etmeliyiz.

gözleri önünde ortaya çıkarır.

Özellikle de savaşın geliştiği, karşı-devrimci şiddetin arttığı hemen her süreçte sömürgeciler şiddetin sonuçlarını almış dönem ve hainleri ortaya çıkarabilmiştir. Sömürgeciler karşı silahlı mücadeleyle sürdürülen ihanetlerin yaşanacağını da göze almalıydılar. Zira düşmanla savaşta uzlaşmak olmak, düşüncelerden amaçlardan taviz vermemek, eğilip bükülmemek uzlaşanları ve düşmana diz çökenleri ve bu tür insanların gerçek niyetleri ortaya çıkacaktır.

Bağımsızlık için savaş anında yok olmak dahil her türlü yenilgi ve ihanetin olacağına bilerek bir avuç veya tek başımıza dahi kalındığında düşman gerçek anlamıyla tanyanlar, halkının bağımsızlıktan ve sosyalizmden başka bir kurtuluş olmasına inanmayan, iktidar bilinci olanlar, savaşmayı direnmeyi ve teslim olmamayı bilincine yerleştirenler asla yok olmazlar ve kaybetmez-

ler. Sömürgecilerin sana karşı yürüttüğü psikolojik savaş sırasında (Tv, Radyo, Yayın organları) yok etik, kökünün kazıdı, dediği anda her koşulda yeni taktikler ve yeni örgütlenmelerle düşmanın karşısına çıkmak ve silahlı elden bırakmamak gerekir. Silahlı elden bırakışın anıste o zaman bitersin. Bunun tarihimize örnekler çoktur.

Bu süreçte yükseltmemiz gereken bağımsız, birleşik sosyalist Kürdistan şiarımızdır. Şu an bir gerçeklik vardır ki, siyasi arenada şu ya da bu biçimde yeralan tüm Kürt örgütlerinin, bir değerlendirilmesini yaparsak; utanç verici bir durumdur ki bizler

Bu süreçte yükseltmemiz gereken bağımsız, birleşik sosyalist Kürdistan şiarımızdır. Şu an bir gerçeklik vardır ki, siyasi arenada şu ya da bu biçimde yeralan tüm Kürt örgütlerinin, bir değerlendirilmesini yaparsak; utanç verici bir durumdur ki bizler haricinde "Bağımsız Kürdistan"ı savunan kalmamıştır. Bu yapılanmalarda bakıldığında çıkış aşamasında bağımsızlık şiarı ile kendilerini tanımlıyorlardı. Fakat şu an kimi reformist, kimi uzlaşmacı kimi teslimiyetçi kimi ise "Türkiyeli bir çözüm"ü savunmaktadır. Kısacası sonuç olarak, birincisi; halkımızın ortak çözümünü aramak gerektiridir. İkincisi; bunun için de çözümü düzen dışı alternatiflerde aramak gerektiridir.

haricinde "Bağımsız Kürdistan"ı savunan kalmamıştır. Bu yapılanmalarda bakıldığında çıkış aşamasında bağımsızlık şiarı ile kendilerini tanımlıyorlardı. Fakat şu an kimi reformist, kimi uzlaşmacı kimi teslimiyetçi kimi ise "Türkiyeli bir çözüm"ü savunmaktadır. Kısacası sonuç olarak, birincisi; halkımızın ortak çözümünü aramak gerektiridir. İkincisi; bunun için de çözümü düzen dışı alternatiflerde aramak gerektiridir.

Yüzyıllardır halkımız sömürgecileri yok etmek için binlerce şehit vermiştir. İnanıyorum ki bağımsızlık için daha vermeye devam edecektir. Sömürgeci düzen her şeyiyle parçalanmadan, yok olmadan, Kürdistan topraklarında hiçbir kimsenin özgürlüğü ve geleceği olmayacaktır. Bu sömürgeci düzeni yıkmak için silaha sarılmaktan başka hiçbir yol yoktur.

Nu Roj Yurtdışı Abone Fişi

AVRUPA TEMSİLCİSİ:

H. İbrahim AKYOL
Gronaustr 44/ 44145 Dortmund / Deutschland
Tel: 0231 / 838392 Fax: 0231 / 839119
Stösparkasse Dortmund
Konto Nr. 931000152/
BLZ. 44050199

Adı - Soyadı: _____
Adres: _____
Tarih: _____
Süre: _____ 1 yıl 150 DM

Abone işlemi, abone ücreti hesap numarasına yatırılıp, havale fişinin bir örneğinin temsilcilik adresine ulaşmasından sonra

İLAN

PYSK
1 YAŞINDA!

"PYSK'nin Rölü ve Önemi"

ÜZERİNE DÜZENLENECEK

Panel'E

TÜM YURTSEVERLER, DEVRİMCI-DEMOKRATLAR VE SOSYALİSTLER DAVETLİDİR..!

PYSK
Hollanda Komitesi

YER: DE SPRONG
PAVILJOENSEGRACHT 33
DEN HAAG
TARİH: 4 Mayıs 1997
SAAT: 14:00 h te

Çocuklarımızı öldürtmeyeceğiz

HABER MERKEZİ / Türk cezaevleri insan kıyam makinesine dönmüş durumda. Tutsakların ağır bedeller ödeyerek elde ettikleri insanca yaşam koşulları bir süre sonra devlet tarafından yeniden ortadan kaldırılıyor. Bunları geri almak için adeta yeni bir savaş başlıyor. Erzurum, Ordu, Giresun ve Trabzon cezaevlerinde baskı ve hak gasplarına karşı başlatılan açlık grevleri ölüm sınırına dayanır.

Ankara Şube Başkanı Kazım Genç ile heyette yer alan Nuri Özmen, Nusret Senem, Yusuf Alataş, Aydın Erdoğan ve Feridun Çelik hafta içinde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Hüseyin Turgut ile görüşti. Görüşmeyle ilgili olarak kamuoyuna bilgi veren Genç, Hüseyin Turgut'a cezaevinde yaşanan sorunları aktardıklarını söyledi. Görüşmede tutukluların insani talepler için açlık grevinde olduklarını hatırladı.

Ordu Cezaevi idaresi ve açlık grevindeki tutsaklarla görüşülür. Ordu Cezaevi'nde yapılan görüşmeler sonucu bazı maddeler üzerinde anlaşmaya varıldığını, yeniden idare ve tutuklu temsilcileriyle görüşmelerini ifade ettiriler Heyet üyeleri Ordu'dan sonra Trabzon ve Giresun cezaevlerinde de inceleme yapacak.

KESK'te cezaevleri için devrede Bu arada, KESK Genel Sekreteri Faysal Özçift ile Eğitim-Sen, SES ve TÜM Bel-Sen'den birer temsilcinin katılımıyla oluşturulan bir heyet de, cezaevindeki incelemede bulunmak üzere Ordu'ya hareket gitti. Heyet üyeleri, tutuklu bulunan Eğitim-Sen Diyarbakır Şube eski yöneticisi Kadri Gökdeire ile Eğitim-Sen Batman Şube yöneticisi Taha Gül ve cezaevi idaresiyle görüşerek, yaşanan sorunların çözümü için girişimlerde bulunacak.

Diğer yandan, Trabzon Cezaevi'nde PKK'li 10 tutuklunun 24 Mart'ta başlatıldığı açlık grevine karşı idarenin uzlaşmaz tavırları nedeniyle, 24 Nisan'dan itibaren 11 tutuklunun daha eyleme katıldığı açıklandı. Cezaevindeki tutuklular adına Nimet Epözdemir tarafından yapılan açıklamada, 21 tutuklu dışında diğer tutukluların dönüşümlü açlık grevi yaptığı belirtildi. "Tüm iyi niyet girişimlerine rağmen Adalet Bakanlığı, cezaevi idaresi ve başsavcının hiçbir olumlu girişimi olmadı. Cezaevi idaresi dışarıyla bağlantılarını da kesmeye çalışıyor. Resmi kurum ve kuruluşlara gönderdiğimiz dilekçeler haricinde bir de mektup ve telgraflarımız gönderilmediği el konulmaktadır. Öylemedeki arkadaşlarımızın bizzat tecrit edilip, sağlık sorunlarıyla ilgilenilmiyor ve ölüme terk ediliyor"

ken, yetkililerin duyarlılığı devam ediyor. İHD, ÇHD, TOHAV, İstanbul Barosu ve HADEP temsilcileri sorunların çözümü ve ölümlerin yaşanmaması için girişimlerini sürdürüyor. Erzurum Cezaevi'ne yeniden heyet gönderilmesi planlanırken, Ordu, Trabzon ve Giresun cezaevlerinde heyet incelemesi sürüyor. Bir heyet de tutukluların saldırıya uğradığı Sivas Cezaevi'ne gitti.

Bu arada, sorunların çözümü ve ölümlerin yaşanmaması için ÇHD, İHD, TOHAV ve İstanbul Barosu avukatlarından oluşturulan heyet girişimlerini sürdürüyor. 17 Nisan'da Erzurum'a giderek cezaevinde incelemelerde bulunan ÇHD

lanttıklarını ifade eden Genç, "Hüseyin Turgut bize cezaevlerinde yasalar ve tüzüklere uyduklarını söyledi. Cezaevinde temsilciliğin ve koşullar arası görüşmenin mümkün olmadığını, çünkü yasadaki böyle bir maddenin bulunmadığını ifade etti" dedi. Turgut ile yaptıkları görüşmede yeniden cezaevine gideceklerini ilettilerini ve olumlu yanıt aldıklarını da ifade eden Genç, "Adalet Bakanı Şevket Kazan randevu talebimizi henüz yanıtlamadı. İHD MYK üyesi Av. Osman Baydemir, ÇHD ve Halkın Hukuk Birliği avukatlarından Zeki Rüzgar ile İHD Ordu şube yöneticisi Av. Seyit Ahmet Eribolu, hafta başında

Lice'de koruculuk dayatması sürüyor

Lice'nin kaderi hiç değişmedi. Yıllar önce evleri başlarına yıkıldı. Çölük çocuk kadın erkek sonbaharın soğukluğunu içerisinde hissettiler. Şimdi de başlarına koruculuk belası sarıldı.

Yakılıp yıkılan Lice'den bir görüntü.

DİYARBAKIR / İHD 30 Nisan tarihinde yaptığı bir başka açıklamada Lice ilçesi jandarma komutanlığı tarafından gözaltına alınan bir grup insana korucu olmaları baskısı yapıldığı belirtiliyor. Söz konusu grup korucu olmayı reddetti. Grup içinde bulunan Edip Eşref adlı Liceli kendisine yapılan işkence sonucu komalık oldu. Açıklamada Fikri Genç ve

Mehmet Erdal adlı köylüler ilçeyi terk ederlerken, Edip Eser ile Hüsnü Güler isimli kendilerine yapılan baskılara daha fazla dayanamayarak koruculuğu kabul etmek zorunda kaldılar. İHD açıklamalarını; "İnsanlık dışı bu olaylara bir an önce son verilmesi için tüm İnsan Hakları savunucularına acil müdahale" çağrısında bulundu.

Kürt çocukları DGM'lik

HABER MERKEZİ / Savaşın çok çocukları mağdur ediyor. Binlerce çocuk aileleriyle birlikte Metropolitler kenar semtlerinde kaybolurken topraklardan ayrılmayanlarında başlarına gelmedik şey kalmıyor. Diyarbakır DGM'de haklarında dava açılan yaşları 11 ile 17 arasında değişen 634 çocuk, vatana ihanet etmekten PKK'ya yardım ve yataklıkta kadur çeşitli suçlardan mahkum oldu. Araştırmanın ilk bölümünde, son üç yılda yaşları 11 ile 17 arasında değişen 287 çocuğun "sanık" sıfatıyla hakim karşısına çıktığı belirlenmişti. Türkiye tarafından imzalanmış ve TBMM tarafından onaylanarak iç hukuku bağlayan bir mevzuat haline gelen "Çocuk Hakları Sözleşmesi" ne göre, 18 yaşından küçük olan çocukların Çocuk Mahkemelerinde yargılanmaları gerekiyor. Ama Türk devleti iç hukukunu bağlayan bu hükmü uymayarak, çocu yargılanmalarına esas olan yaş, 15'ten başlatıyor. Diyarbakır DGM'lerde yaş sınırının 11'e kadar inmesi, bölgede nüfus kağidında kayıtlı yaşın, gerçek yaşla yansıtılmadığı gerekçesine dayandırılıyor. Diyarbakır Barosu Genel sekreteri Sezgin Tanrıkulu'nun yaptığı araştırma, PKK'nın ilk silahlı eyleme başladığı 1984 yılından başlayarak 1997'nin ilk üç ayına kadar olan dönemde kapsıyor. Çocuk suçlularının sayısı 1992 yılından itibaren büyük bir artış gösteriyor. Diyarbakır DGM 4 mahkemenin oluşuyor. Bu dört mahkemede yargılanıp mahkum olan çocukların sayısı şöyle bir dağılım gösteriyor. Yaşları 11 ile 17 arasında değişen ve 1991-1997 yılları arasında mahkum olan çocuk sayısı: 124. Yaşları 14 ile 17 arasında değişen ve 1991-1997 yılları arasında mahkum olan çocuk sayısı: 510. TCK'nın 125. maddesine dayanarak, "vatana ihanet" ten mahkum olan ve yaşları 11 ile 14 arasında değişen çocuk sayısı : 44.

lu'nun yaptığı araştırma, PKK'nın ilk silahlı eyleme başladığı 1984 yılından başlayarak 1997'nin ilk üç ayına kadar olan dönemde kapsıyor. Çocuk suçlularının sayısı 1992 yılından itibaren büyük bir artış gösteriyor. Diyarbakır DGM 4 mahkemenin oluşuyor. Bu dört mahkemede yargılanıp mahkum olan çocukların sayısı şöyle bir dağılım gösteriyor. Yaşları 11 ile 17 arasında değişen ve 1991-1997 yılları arasında mahkum olan çocuk sayısı: 124. Yaşları 14 ile 17 arasında değişen ve 1991-1997 yılları arasında mahkum olan çocuk sayısı: 510. TCK'nın 125. maddesine dayanarak, "vatana ihanet" ten mahkum olan ve yaşları 11 ile 14 arasında değişen çocuk sayısı : 44.

Van belediyesi'nde işçi - memur kıyımı devam ediyor

Belediye'de Refah kadrolaşması

Geçen günlerde Van'da çıkan Van haber isimli gazetede yayınlanan bir haber tüm Vanlılar şok etmiş görünmüyor. Haber Van belediyesi başkanı Aydın Talay'ın ircaatlarına ilişkindir. Habere göre, Aydın Talay belediyenin tüm imkanlarını Vanlılara değil RP kadrolarına tahsil etmiş. Haber üzerine bölgede incelemelerde bulunan. İsimleri bizde saklı belediye çalışanlarının verdiği bilgiler dudak uçuklatır cinstent.

Talay göreve gelmez işe personel ve işçi kıyımıyla başlamış.Şim-

kanlar sağladı. Van'da da aynı politika izlendi. Hizmet için Vanlılardan toplanan paralar RP yanlısı ya da işyeri olmayan dışındaki Vanlılar için ilişki olmayan kimselere çarçur edildi.

Van belediyesine alınan RP'li şeriat yanlısı kadrolar.

Van belediyesinde yaptığımız araştırma kadrolaşmanın boyutunu göstermek bakımından çok önemli. Başkan yardımcılığına, eski başkan yardımcısı Cuma Köylüoğlu'nun yerine Van'lı bile olmayan Rasim Şengül İstanbul

iş yapmadığı halde ek mesaj yapıyor-muş gibi maaş ödenmekte. Personel müdürlüğüne eski müdür tehditte yerli boşaltılarak Şefik Yılmaz isimli bir şahıs getirildi. Bu şahıs Vanlı değil. İşletmeler müdürü Sadettin Polat meta zori emekli edilerek yerine RP yanlısı Miraz Tunçbilek, satın alma müdürlüğüne Aslan Kaptaner, Makina ikmal müdürlüğüne RP'li Fazıl Tamer daire müdürlüğüne İsmail Türkmen, yazı işleri müdürlüğüne Ömer Aslan sivil savunma müdürlüğüne Aslan Kaptaner sivil savunma müdürlüğüne Sivaslı zabıta memuru Fahrettin Yıldız Kültür ve sosyal işleri müdürlüğüne Salih Allahverdi, fen işleri müdürlüğüne lise mezunu işçi ehli olmayan Zeynettin Mahmut Erguc isimli bir şahıs getirildi.Emlak ve istiklal müdürlüğüne RP Van adayı Salih Bakan, gelirler müdürlüğüne RP'li İzzet Hakatınır. Belediye dok-trorluğuna dışardan RP yanlısı Halis Canpolat.

Kadrolaşma bu kadarla sınırlı değil alt kadrolar da yine RP'lilerden geçilmiş.

RP'li meclis üyesi Ahmet Güleriyüzün işleri Erdoğan Güleriyüz belediye fen işleri müdürlüğüne işe alınmış. Basın bürosuna RP'li ve Vanlı olmayan Müşterir karakaya, Van il merke-

zinde Çaycılık yapan Tuncay Ersoy belediye arıtma tesislerinde işe alınmış.

İşten el çektiler emekli edilen alt sıraya indirilen ya da alt düzey görevleri dışında alanlarda çalışmak durumunda bırakılan alt düzey personelden tespit ettiklerimiz.

Başkan yardımcılarını Cuma köylüoğlu (belediye otogarına sürgün edildi) Tuncer Çıtalı (Metazori emekli)

Müdürler; Hukuk işleri müdürü Avukat Şemsettin Polat disiplin cezaları verdirilerek park ve bahçeler müdürlüğüne oradan su işleri servisine kaydırılarak personel müdürü Salih Yıldız kızıga alındı. İşletmeler müdürü Sadettin Polat (zoraki emekli) yazı işleri müdürü Hasan Ece (önce sivil savunmaya, oradan da emekliye) makine ikmal müdürü mühendis Hüsnü Uçkan (belediyeden ayrılmak zorunda bırakıldı. Karayollarına geçti.) Kültür ve sosyal işleri Müdürü Zeynettin Yıldız (baskılar sonucu

görevinden ayrılmak zorunda kaldı) Fen işleri müd. İnşaat. müh. Arif Özay (görevden alındı.) Belediye doktoru Özcan Uğurlu (İşten çıkarıldı)

Kadrolaşmalar dışında Belediye de çeşitli yolsuzlukların yapıldığı söylentileri dalga dalga yayılıyor. Van belediyesinde pis kokular geliyor. Adil bir soruşturma artık kaçınılmaz hale gelmiş görünmüyor. Aksi halde bu tür yolsuzlukların önüne geçilemez.

(HABER MERKEZİ)

Zeynel DURU

Refahiyol hükümetine karşı yeni alternatifler arayışı hâlâ sürüyor. Koalisyonun, başkanlığı elinde tutan büyük ortağın açılmış olan hükümet olma kredisinin, bir süreden bu yana iç politika açısından çok derin anlamlar taşıyan nedenleri iletirli sürdürerek, kesildiği gözlemliyor. Bu durum, özellikle diplomatik çevrelerin, nedenleri daha çok "dışarda" aramalarına yol açıyor ve zihinlere "ABD-Avrupa çançısı mı içerdeki gerilimi besliyor acaba?" sorusu takılıyor.

RP-Ordu gerilimi görüntüsünde yıl alan iç kavganın 'yerli' argümanlarının daha sık dile getirildiği bu ortamda, söz konusu soru büyük önem taşıyor. Soru elbette 'yerli' nedenlerin tümünü yapay saymayı gerektirecek

bir yanıtla yüklü değil. Soruyu ortaya atan siyasi ve diplomatik çevreler, RP'nin tabanını elde tutma kaygısıyla asli mesajlarını yer yer bilerek vermekte olduğunu ve bunun karşısında oluşan geleneksel resmi dirençin dile getirilmesiyle de (daha çok seçmen tabanlarına dönük) ciddi çatışmalar boy verdiğini kabul ediyorlar. Ancak aynı çevreler, gerilimi tümüyle bu -görece zayıf- 'yerli' nedenlere bağlama imkanının bulunmadığında ısrarlılar.

NATO genişlerken, Refahiyol 'dahalıyor'. Söz konusu çevrelerin dile getirdiği senaryonun temelinde, "geleneksel olarak İslami eğilime yakınlık duyuyor olan veya bölgedeki hegemonya çabalarında asıl olarak güçleri kullananın Almanya'ya yakın RP ile, bağımlılığın temelinde ABD güdümünde NATO olan TC ordusu" kurgu-

Halksız kavgada NATO-AB etkeni

senstüsün bozulduğunu ifade ediyorlar. Doğu Avrupa'yı ve hatta trans-Kafkasya girişlerini kapsayacak bir NATO'nun Avrupa'da tedirginlik yaratacağına, bunun ilk elden AB'nin askeri BAB'ın güdükleşmesi demek olacağına dikkat çekilirken, Fransa-Almanya ikilisinin direnç ve bu dirençli iklimine etmeye kararlı ABD politikalarına göndermelerde bulunuyor, 'yerli' gelişmelere bu noktadan da bakmak gerektiği belirtiliyor.

TC açısından ise durum şöyle özetleniyor: NATO genişlemesinin gündeme gelmesiyle Refahiyol, Almanya'nın teşvikleriyle "genişleme kararını veto edebiliriz" kartını masaya koymaya hazırlandı. Almanya, Hel-

mistan aniden "Türkiye Avrupa'dan dışlanamaz" demeleri vermeye başladı. Bonn'un taktiğine karşı ABD'nin tüm hegemonya araçları artık devreye girmişti; bunun 'içeriyeyi' yansıması kaçınılmazdı.

Böylece, "NATO genişlemesine AB üyeligi güvencesi şartıyla imza" şeklindeki TC resmîyeti değişti; önce Genelkurmay Başkanı Karadayı bunu yalanladı, sonra bu şantajın hararetli savunucusu Tansu Çiller geri adım attı; şantaj tezi önemli ölçüde RP'nin kucağında kaldı.

Bu ve benzeri gelişmeler, sonunda Refahiyol'a simgelemek TC toprakları üzerindeki ABD-Avrupa koalisyonunun sarsılmasına yol açtı. Bu gelişmelere eklenilen iç nedenler ise, çağlağı içine büyüttü. Artık ABD, Almanya etkisinin neredeyse sıfırlanacağı yeni hükümet modelleri arayışında. Türk ordusunun sağladığı

Sermiyan

Gelo rewşa aboriya me kurdan çi ye? Hêza wê ji kû tê? Kareterê wê çawaye û çilo dimeşe? Rola sedemên aborî-civakî çiqase di qedera giştî ya gelê me de? Dewlemendî û hejariya netewê çî ye û jî çî tê? Rengê xebatê, çandê, mentalîte û zihniyete tê de çiqas diyar e? Cîyê karê aborî, dravî, bazirganî di tevgera me de çî ye, çiqas e, divê çawa bi pêşveçe? Têkîlî, rewş, mêkanîzm û zagonên aboriyê li cem me, li derdora me û li cihanê çin e? Bi van pîrsên bingehîn û giştî, em dixwazin bi sermayê Sermiyanî di "Nû Roj" de pencereyekê vekin.

Ji ber kelê sedemên dirokî ên durr û dirêj, drav û aboriya kurdan wekî hemû şeweyên hebûna wan ya netewî maye li derveyî serdestiya wan. Pîraniya hêz û partiyên me di vî warê de ne jî durr ne jî nêzik, pê mijûl nabin, jî derveyî xebata xwe ya rojane. Li gor ku hayê me jê heye, ti kesî bi awayekî vekirî baweriyên xwe demerxistîne meydane, ne jî hewl dane ku bi çandeyê aborî ya fêybetî gelê xwe perwerde bikin. Bi baweriyaya min, gelê kurd wekî hemû gelên cihanê, jî bilî hebûna xwe ya dirokî, çandî, cografî û civakî. Hebûneke xwe ya aborî jî jî zû ve peyda kiribûn heta niha jî dom dike. Hevgrêdana xweristî ya nawçe, gund û bajarên Kurdistanê bi çem û robarekî xwe ve, germiyan û zozanên xwe ve û bi hebûn û dirîfta xwe ve, kê qedera giştî ya gelê me bi hev ve girêda, hişt ku gelek lêkolîneran biyanî, yê xwedî wijdan û însaf, eşkere bikin wekî perçeyên wî welatî û girêdana wî bi metropolên durr û ne hemojên ve, bû wekî kirîneke dijî xweristî, dijî hevgrêdan û hevemilandinê aborî ya hezar salî ku insanê wê peyda kiribûn. Heta roja îro jî di gel siyaseta qedexekirinê, zorê, bombekirina sinoran. Hevgrêdan û yekeytiya aborî, bazirganî, çûn û hatina mal ranevestiya e.

Lê ew himê bingehîn ye yekeytiya gel û welatê me, di roja me de sist dibe, bandora xwe winda dike û dimîne bê ruh. Sedemê şelandin û bêruhkirina wê yekeytiyê, têkiliyên cûr bi cûr ên çar welatên dagirker, di warê siyasete, îdare, zagon û zîman, civat, çand û diroka me pêwîstê lêgerîn û lêkolînê ye. Pêwîste ku bê fêhmkirin û naskirin. Hebûna jimareke mezin ji kurdên herçer perçên welatî li Ewropa şensêkî mezin e, ji çî bîcîbîkirina xebateke jî vî rengî; xebatek ne tenê bi zîman û teorîk, lê her wîha weke projeyê rojane ku sûd û fêda xwe bigehîne wan û tevgerê bi temamî.

Em vê pêşniyarê dikin jî ber ku baweriyaya me tê wekî dewlemendî û unsûrê herî girîng ye neteweyî-însanê ye! Sermiyanê me, însanê me ye. Em zanin wekî însanê me mehrûmê jî hemû dewlemendî û zengîniyaya welatê xwe. Em zanin ku dewlemendiya ser erd û bin erda wî jî sedemê jî domkirina bîndestiyê wî. Em, hebûn, kirin û dana wî ya şarîstanî jî nas dikin! Em ew zanin jî wekî "çanda tîjî" tenê nikare hêz û qeweta lazîm çêke ku tevgerêkê ew çasî mîrezarî, hejar û zêfî rake ser nîga. Baweriyên siyasî çî dibin bila bibin, rengê xebatê çawa dibe bila bibe, daxwaz çî dibin bila bibin, pêwîste em arduyê zîring û enerjiya xwe biguherin, nû bikin!

Em hemû hesasiyet û tengasiyên vê babetê dibînin. Xeyal di serê me de tune ye. Fikrê divê! Mijûlên çavkêrî û rêalîstî divên. Ramanên hişyar ku taqêta razayî bilivîne, divên. Projeyên aborî, dravî, bazirganî û pişeyî divên! Nerînek nû jî hebûna me re divê. Bi parsê û destvegirtinê, bi danhev û bêşe, bi kompanî û alîkariyê em tu sermiyanan çê nakin. Ne jî çanda xwe re, ne jî kovar û rojanmeyên xwe re, ne jî siyaseta û diplomasiya xwe re, ne jî çûn û hatinên xwe re. Ji me re sermiyanekî teze divê! Sermiyanekî ku pê mîkanîzmê tevgera me li ser xwe belê Sermiyanekî tim hebe, nû bibe, zêde bibe û kême nebe!

Ji bo ku em şaş neyên fêhmkirin, divê li vîr bî-bejîn: sermiyanê ku em li ser dixwazin ne pere tenê ye. Sermiyanê ku em behs dikin kaniye, rûmet e, çand e, hînbûn e, rêvekirin e, struktûr e, çêkirin e, kedî û perwerdekirin e; guhertin, pêşketin û şarîstanî kirinê! Sermiyanê ku bi melaqî peyda bibe, tîra xwedîyê xwe nake. Sermiyanê ku em behs dikin ne berhevkerîna perayê lê çêkirin û afirandin e!

Çêkirina sermiyan, helbet bi gotin û xweşkirinê jî çê nabe. Ew kar e, zanebûn e, analiz û şirovekirin e. Bi fêhmkirin û tîderxistina rûdanên aborî, dravî, mal û kar e; bi pêkanîna şertên pêdivî û peydekirinê hacetên civakê ne û di her war û her celebê xebatê de. Ango bi peydekirina çandeyê bê kompleksê, jîr û li ser xwe.

Bi vî mana fireh, pak û zelal, çiqas em hene ku karibin di bin barekî wîlo de rabin?

Vê pîrsê wekî ku jî xwe dikim ez jî xwendevanê xwe jî dikim!

Û berî ku ez gotin û axaftina wan bibîzîm dixwazim baweriyekê nîşan bikim: Lêkolîn û vedan çiqas zehmet û giran be, nexasim bi zîmanê me, divê ew hebûna xwe bi zihniyete û mentiqê paşde mayî nehêlin. Şeweyên dan û comerdiya me divê bîn guhertin, bîn dewlemendkirin; bibin pirrêg û pîralî. Zanebûn û marîfeta aborî jî dermane.

Göç Edenler Derneği Başkanı Yahya Munis ile yapılan röportaj

Kürtler kendilerini yönetmeyi öğrenmeli

Sayın Yahya Munis, Mersin'e göç edenler derneğini ilk kurma fikri nasıl ve ne zaman ortaya çıktı?

- 1986 yılında Mersin'e göç ettiğim zaman Mersin'e yerleşmiş bulunan insanlarımızı sahipsiz gördüm. Halkın çıkarını düşünmeyip, kendi çıkarları için halkı sömüren insanlar gördüm. Bu durumdan rahatsız olduğum için, halkla çok yakın yaşamaya başladım. Her konuda onlara yardımcı olup, yol gösterdim.

1988 yılında, kenar semtlerde yapılan imar uygulaması (18 uygulama) nedeniyle, halkın büyük bir bölümü belediyece başkalarına borçlandırıldı. Takriben (1988 yılının fiyatıyla) 1 milyar TL'ye yakın bir miktarda borç yüklenince, halk çaresiz bir vaziyette sahasola koşarak bundan kurtulmak uğraşını verdikleri halde, bir netice alamayınca bana uğradılar. Yüzün üzerinde insanla beraber belediyeye gidip, uyguladığımız bir taktikle toplumun bu borçtan kurtulmasına yardımcı olduğumuz için, halk etrafımızda toplanmaya başladı. Bunu kalıcı bir şekilde dönüştürme ihtiyacı duyduk. Böylece bir

göç etme. Bunlar iki kesimden oluşuyor, servetine servet katmak için göç edenler ile Kendi bölgelerinde geçim imkanından yoksun olanlar.

3- Zoraki göç; istenilmeden ve hazırlıksız olarak göçe maruz bırakılanlar..

İlk iki göç bizi ilgilendirmediği için onların üzerinde durmayacağız, konumuz zoraki göçtür. Tarih boyunca Türk ve Kürtleri ilgilendiren iki önemli göç olayına tanık oluyorduk. 1- Türklerin Orta Asya'dan göç edip, Ortadoğu'ya gelmeleri

2- İkincisi de Kürtlerin kendi vatanlarında kardeş bildiği insanlar tarafından göçe zorlanmalarıdır. Bildiğimiz gibi Türkler Orta Asya'dan göçe maruz kalarak, Orta Doğu'ya yöneltiler zaman ilk defa Kürdistan'a geldiler. Şu andaki Kürtlerin atalarına misafir oldular. Kürtler başlarının üzerinde yer edindiler. Bir keçileri varsa yarıya bölüp, bir bölümünü çocuklarına diğer bölümünü de onların çocuklarına yedirdiler. Onlarla beraber Malazgirtli Rumlarla savaşmış. Anadolu'yu onlara yurt olmasında büyük yararlar sağladılar. Malazgirt savaşının isminin Kürtçe

atalarımıza sığındıkları ve görmüş oldukları iyilikleri mutlaka hatırlarlar diye onların kucagina sığınarak, onlara adına bize yapılanları onlara anlatmak üzere, Anadolu'ya göçe karar vererek Mersin başta olmak üzere diğer şehirlere göç ettik. Gerçekten de hayal kırıklığına uğradık. Meğer ki yönetim Türk halkının kafasını yalan dolanla doldurdu, sanki Kürtler Türklerin hakkına tecavüz etmişler onlar da kendilerini müdafaa etmişler gibi bir havayla karşılaştık. Halbuki durum tam tersidir. Bizimle ilgilenneler olmadı. Göçe maruz kalanlara hiçbir olumlu hareket söz konusu olmamıştır. Onları Vali, Belediye Başkanı, Milletvekili, Bakanlar ziyaret edip sıkıntılarını yardımcı olması gerekirken, onlardan beri bir sefer bile olsun uğramadılar. Burada da korku altında bırakıldılar. Uğraması gerek-meyenler (güvenlik güçleri) uğradılar. Halk, uğruna yüzbinlerce şehit verdiği topraklarda söfde ifade edilemeyecek sefil ve perişan bir halde göçmen durumuna düşürüldü. Defalarca hükümete, yörenin milletvekillerine, bakanlara, belediye başkanlarına, valiye ve tüm sosyal kuruluşlara müracaat ettığımız halde, tek bir ses tek bir hareket görmedik. Yardım elini uzatan olmadı. İşin başa düştüğünü kanaat getirerek, kollarımızı sıvadık. Sorunlarımıza çözümümüzün gere bulmasına kanaat getirerek "Mersin'e Göç Edenler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği"ni kurduk.

Soru - Kürdistan'da şartlar uygun olursa (insanlar üzerindeki devlet baskısı sona ererse) insanlar kendi topraklarına döner mi sizce?

- İnsanlar nereye giderlerse gitsinler, dünyanın en iyi şartlarına sahip olsalar da yine vatanlarını özlerler. Kaldı ki bizim insanlarımızın çoğu eskisine nazaran daha kötü şartlarda yaşamaktadırlar. Bunun için eski topraklarına, köylerine dönme özlemini yaşamaktadırlar. Fakat devletin de köylerinize dönün demesiyle dönmeyeceğinizdir.

Bir kere insanlarımızın çoğu devlete olan güvenlerini kaybetmişlerdir. Dönmelerinin birinci şartı; güven sağlanmalıdır. İnsanlarımız o yörenin gerçek sahipleri olduklarının ciddi bir şekilde hissettirilmesi lazımdır. Bir daha köylerin yakılıp yıkılmayacağı bir ortam sağlanıp, kendilerine tazminat ödeyip, yaptıklarından dolayı yetkililer özür dilemelidir. Bunlar yapılsa, eşit şartlarda kardeşlik tesis edilirse dönüş olabilir. Yoksa, sağlıklı bir dönüşün olmasına ihtimal vermiyorum.

Soru - Siz Mersin'e göç edenler derneğini kurduğunuzdan bu güne kadar, herhangi bir baskıya maruz kaldınız mı? Kaldıysanız nedenleri nelerdir?

- Derneği kurduğumuzdan beri fiziki bir baskıya maruz kalmadık. Fakat bize potansiyel suçlu gözüyle bakıldığı için, faaliyetlerimizi rahatça yapamadık. Ürkek bir durumda faaliyetlerimizi sürdürdük. Basit bir faaliyet için bile olsa zor izin alabildik. Bu da çalışmalarımızda epey engel teşkil etti.

Mersin'e göç edenlere hangi konularda yardımcı oluyorsunuz?

- Göç eden insanlara A'dan Z'ye kadar her konuda yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Biliyorsunuz ki Doğu ve Güneydoğu'daki köyler ve mezraların yakılıp yıkılmasıyla beraber, kendi topraklarından zorla çıkarılan bu insanların şehirlere göç etmesi olayı başladı ve şehirlere göç eden insanlar çok perişan durumlara girdiler. Televizyonda ve basından izlediğimiz kadarıyla bu insanların çöplüklerden ekme ve yiyecekleri-

rini temin etmeye zorlanmıştır. Bu durum karşındaki düşünceleriniz nelerdir? Ve aynı zamanda devletin alması gereken acil önlemler nelerdir?

- Tarih boyunca Kürtlere yönelik uygulanan üvey evlatlık (hatta kimi zaman düşman) muamelesi neticesinde memleketlerini bırakarak başka yerlere göç etme mecburiyetinde kaldılar. Son dönemde uygulanan savaş neticesinde 3 binin üzerinde köy yıkılarak, insanlar toplu olarak sürüldü. Göçdebilenler Mersin gibi büyük şehirlere yerleştiler. Gelirken ne mülki ne de idari birimlerden herhangi bir hükümet yetkilisi onları karşılamadı. Onların hallerini soran olmadı. Defalarca belediye ve valiliğe müracaat etmemize rağmen, halkın sorunlarına el atan olmadı. Bunun üzerine iş başa düştü düşüncesiyle Göç Edenler Derneği'ni kurduk. Bu derneği kurarken, gidebildiğimiz tüm Kürt aydın ve işadamlarına gittik. Derneğin kuruluşuna katılmalarını istedik. Oumlul bir cevap alamadık. Katılmayacakları maddi destek verin dıdik, yine orah olmadılar. Şu kanaata vardık; şu ana kadar Kürt halkının ezilmesine sebep ne Türkler ne de Araplar veya Acedlerdir. Tek sebepleri Kürt aydınların duyarsızlığıdır. Eğer sen imkanlarına sahip olamıyorsan, yardımcı olamıyorsan başkasından yardım istememen gerekir.

Devletin alması gereken tedbirler; Kürtlerin kurmuş oldukları sivil toplum örgütleriyle ciddi diyaloglara girmelidir. Onların halka yönelik yaptıkları faaliyetleri engellemeleri değil de desteklemeleri gerekir. Onların tesbitleri doğrultusunda halka hizmet götürülmelidir. Önyargılı davranmayarak, halkın üzerinde bulunan güvenlik baskılarından vazgeçmelidir. Halka tüm endişelerden arındırılmış bir halde özgürce davranmaları sağlanmalıdır.

Mersin'e göç edenler olarak kurduğunuz derneğin bir bölümünü sağlık polikliniği olarak ayırmışsınız, bu konudaki çalışmalarınız hangi aşamada? Mersin'e göç eden insanların sağlık sorunla-

rına ne derece cevap verebiliyorsunuz? Ayrıca sağlık polikliniği hangi bölümlerde faaliyet yürütüyor?

- Biz derneği kurarken, öncelikli olarak üç faaliyeti öne çıkarmayı hedeflemiştik.

a) Sağlık polikliniği kurmak
b) Hukuk bürosu kurmak
c) Halkla ilişkiler sekreteryası kurmak

Şu anda ikisini (sağlık polikliniği ile halkla ilişkiler sekreteryasını) kurduk. Sağlık polikliniğini üç yıl uğraş verdikten sonra ancak kurma izni alarak faaliyete geçirebildik. Temmuz 1995 yılından bugüne kadar, yedi binden fazla insanımızı muayene ettiğimiz, yüzlerce de ilaç yardımında bulduk. İlk kurarken üç-dört doktorla başladık. Ödeme sınırsızından dolayı şu anda bir doktorla sürdürüyoruz. Bir de ambulansımız var. Bununla ücretsiz hasta nakli yapıyoruz.

Birçok amaçlı toplu hizmet merkezi kurma aşamasındayız. Bunu kurarsak tam teşekküllü bir polikliniğe de kavuşmuş oluruz.

Son olarak eklemek istediğiniz ve Nüroç okullarına söylemek istediğiniz birşey var mı?

- Biz Kürtler kendi kendimize yerleli olma alışkanlığı elde etmedik. Kendini ifade etme mekanizmasını kurabilirsek (en az imkansız olsa bile) özgürlüğün nimetlerini teoriden pratiğe indirebilme alışkanlığı elde edersek, halkımızı özgürlüğe alıstırması oluruz. Bununla beraber halkımız bizden daha fazlasını ister. Onlarla birlikte isteklerimizi yerine getirmeye uğraşına kendimizi kapırsak, sonuçta büyük özgürlüğü de elde etmiş oluruz. Özgürlük elde etme ve kendi kendimizi idare etme sanatını öğrenmiş oluruz.

Bence Kürtlerin en büyük eksikliği, özgürlük elde etme alışkanlıklarının olmaması, buna ciddi bir ihtiyaç hissetmemesidir.

Ayrıca bu vesileyle Nüroç gazetesine ve tüm taraftarlarına başaurlar dilerim.

Bizimle bu röportajı gerçekleştirdiğiniz için teşekkür ederiz.

Göç edenler pazar günü bir Türk özel televizyon kanalında Güneri Civaoglu'nun yönettiği "Durum" adlı programda Alparslan Türkeş'in "politik yaşamı" işlendi.

Bilindiği üzere, Alparslan Türkeş, irki esaslarla dayalı, bütün Türk dünyasını birleştirecek olan "Turan devleti"ni kurmayı hayal eden ve Türkiye'de nice devrimci-demokrat insanların katledilmesinde doğrudan sorumlu olduğu bilinen faşist bir şahsiyettir.

Ancak, Güneri Civaoglu'nun düzenlediği bu programda, Alparslan Türkeş'in yalnız "Turan devleti" hayali peşinde olan bir partinin lideri olmadığı, aynı zamanda yıllardan beri sosyalist ve yurtsever kesimlerin anlatageldikleri "Türkes devleti yönetiyor ve yönlendiriyor" tezi, açık bir şekilde doğrulanmış oldu.

Alparslan Türkeş'in, Türkiye iç siyasi yapının en ucra noktasından uluslararası diplomatik ilişkilerine kadar, nasıl hakim olduğu ve yalnız partisinin değil, aynı zamanda diğer bütün düzen partilerinin dolayısıyla devletin "başbuğu" olduğu; yol arkadaşları "hipokrat yemin etmiş(!) doktorlar, araştırmacılar ve "devlet subayları" tarafından teyit edildi.

Programda, ayrıca Türkeş'in Azerbaycan-Ermenistan savaşında, Ermenistan devlet başkanı Petrosyan'la görüştüğü ve devlet adına bir sürü pazarlıklar yaptığı ve 12 Eylül öncesinde askeri yetkililerle görüşüp, onlara "gidişat iyi değildir, siz yönetime el koyun biz de sizi destekleriz" diye telkinde bulunduğu söylendi.

Burada Türkeş'in irkçi-militer anlayışının gerçek anlamda devletin en canalığı noktalarına egemen olduğu tartışılmaz olarak önmüze çıkıyor. Bu nesnel veriler, hem ulusal hareketin hem de Türkiye sosyalist teşekküllüleri buna uygun politika üretmesi ve devletin "demokratikleşme" savsatasına kanılmaması için yeterli olsa gerek.

Bu gerçeklikten hareketle, fazla realist olmayan beklentiler içinde olmak ve irkçi devletten "çözüm" umar hale gelmek, hiçbir siyasi organizasyona ne yakın ne de uzun vadede fayda getiremeyecektir.

Gözen irak tutulmaması gereken başka bir gerçeklik ise, gerek Türkiye solunun gerekse bir bütün olarak ulusal hareketin, Türkiye'de irkçi zihniyete yarayabilecek ve onu kuvvetlendirebilecek pratikten sıyrılması ve Türk halkını bu irkçi-turancı düşüncenin bir aleti olmaktan kurtarabilecek yeni politik perspektife sahip olunması zorunludur.

Zira kabul etmek gerekir ki; "kurtuluş" adına sergilenen pratik, değişik yönleriyle devlet-faşist organizasyon tarafından çarpılıp, manipüle edilmiş ve nesnel olarak devletim işine yararadır. Burada sözünü ettiklerimiz, bazı istisnai hatalar değil, sistemi ve etkilileri yanlışlıklardır.

Türkes'in ölümünden sonraki Türk halkının tavri, bütün siyasi oluşumlar tarafından iyice idenlemeli ve gerekli dersler çıkarılmalıdır. Şüphesiz böylesi irkçi bir partinin mevcut seviyeye gelmesinin sebebi, tamamıyla Türkiye sosyalist organizasyonları ve ulusal kurtuluş hareketinin düşünel ve eylemsel varlığından ileri gelmemiştir. Ama, hiç katkılarını olmamıştır demekte geçeri yanıtımızdır.

Dillendirilmeye çalışılan, devlete karşı radikal tavrin takınılıp, takınılması ve düzenden kopuşun gerçekleştirilip, gerçekleştirilmemesi sorunu değil, kökten kopuşun sömürgecilik sisteminin nasıl takattan düşüreceği ve işlevsiz hale getirebileceği sorundur.

Türkiye sosyalist örgütleri çağın koşullarına uygun derlenip toparlanmalıdır ve kendi birlikteliğini yaratmadığı için, sosyalistlerin doğaç olarak örgütlemesi gereken halk kitlelerini irkçi-faşist bir parti organize etmeyi başardı. Elbetteki, salt "şer" felsefesine hareket eden yapıların bir sürü pratik yönelimleri ve öte yandan küresel düzlemde anti-sosyalist gidişatında irkçiliğin güç kazanması üzerinde etkisi olmadığı değil.

MHP zihniyetinin hem teorik-politik hem de pratik anlamda devletin bütün kurumlarını ele geçirdiğini, yaşanan savaşın bir tarafının belirleyici role sahip olduğunu hiç kimse görmezlikten gelemeye. İşin daha önemli bir irkçi-faşist ideolojinin ne yazık ki taban bulmuş olması ve geniş kitleler tarafından tasvip görmesidir.

Bu nesnel gerçeklik, ne bu gücü olduğundan daha fazla mubalağa etmeye, ne de mücadeledede edilgenliğe sebep teşkil etmemelidir. Tam aksine, bu realitenin görülmesi, mücadele azmine ve kararlılığına vesile olmalıdır. Devrimci çözümleri dayatan ama faşist odakları halktan tecrit etmeyi olanaklı kılan rasyonel politik perspektifler geliştirmek gerekir.

Türkiye sosyalist hareketi için olduğu gibi, küzeyli ulusal kurtuluş güçleri açısından da geçerli olan Türkiye'de "Susurluk olayı" ile açığa çıkan "devlet-siyaset-mafya" ilişkiler ağı, toplumu aydınlatmak ve faşist hareketi halktan soyutlamamajnal hale getirme bağlamında önemle üzerinde durulması gereken bir fırsattır. "Ülkücü haket"ni halkın nezdinde saldırgan durumundan çıkarıp, "kendini ve devletini savunan bir güç" imajı verebilecek bir pratik yönelimin hiç bir anlamı yoktur. Böyle bir kaygıyı taşıamak, hiçbir devrimci hareketi radikal çözüme önerilerinden ve radikal mücadele yöntemine başvurmadan alkoymaya argüman değildir.

Devrimci ulusal kurtuluş hareketi bu problemi Türkiye'nin bir "iç mesele"si olarak değerlendirip önememesi ve Türkiye sol hareketi belirli olanlarda Türkiye'de faşist hareketi geriletmek için itifağa girmemesi, isabetli olmayacaktır. Oysa Türkiye'de Turancı ideolojinin-irkçiliğin yayılmasına koşut olarak ulusal bağımsızlık ve özgürlük imkan dahilinde olacaktır.

Hem Türkiye'nin siyasi panoramasını objektif olarak gözlemlememiz hem de kendi politikamızın yeniden analiz etmemize vesile olduğu için, Güneri Civaoglu'nun "nesnel"(!) "Durum" programını izlediğimiz için pişman olmadık.

dernek kurma kararını alarak, 1990 yılının Mayıs ayında Mersin'e Göç Edenler Derneği'ni kurduk.

Mersin'e Göç Edenler Derneği'ni ilk kurduğunuzda, hangi doğrultuda çalışmayı hedeflediniz? Yani, göç edenler derneği başkanı olarak ilk çalışmanız ne yönde olmuştur?

- Derneği kurduğumuzda iki yönde çalışmayı hedefledik. Biri sosyal diğeri siyasal yönde çalışmayı hedefledik.

Siyasal çalışmayla; halkın ezilme işliğinin, sömürülmüşlüğüne ve özellikle (kimden gelirse gelsin) aldatılmışlığını farkına vattırarak.

Sosyal çalışmayla; halka sağlık, hukuk, halkla ilişkiler sekreteryası, iş ve işçi hakkını koruma, halk danışma birimi, kültür ve eğitim birimi, aile eğitimi ve danışma birimi ile toplum sorunları ve istatistik bölümleri gibi hizmetler vermesi projelendirmişiz.

İlk çalışmamız sağlık ve yardımlaşma ve dayanışma yönünde olmuştur. Diğerlerini de yapmaya başlamışız. Bunun için şu anda bir toplu hizmet merkezi kuruyoruz.

Üyeleriniz olan insanlar genel olarak hangi bölgeden göç edip gelmişlerdir?

- Üyelerimiz olan insanlar genellikle Doğu ve Güneydoğu bölgesinden göç edip gelmişlerdir.

İnsanların göç etmesinin temel nedenleri nelerdir? Ayrıntılılarıyla açıklar mısınız?

- İnsanlar üç nedenden dolayı göç ediyorlar.

1- Kendi bölgelerinde barınma imkanı bulamayanlar. Büyük şehirlerin cazibesine kapılıp gelenler.

2- Ekonomik nedenlerden dolayı

olması (Me=Biz, Lez=Çabuk, Girt=Tutmak=Biz çabuk tuttuk) da bunu gösteriyor.

Bundan sonra da Türkler her dara düştüklerinde Kürtler onların yanında yer aldılar. Onlarla beraber İngilizlerle, Fransızlarla, İtalyanlarla, Ruslarla, Yunanlılarla, Araplarla hatta İran (Fars)lılarla savaşmışlar.

Birinci dünya savaşında bütün dünya ülkeleri Türklerle karşı savaşırken, yalnızca Kürtler Türklerin yanında yer aldılar. Şu anda Ürdün ve Suudi Arabistan krallarının dedeleri Türklerle karşı İngiliz ve Fransızlarla işbirliği yapıp, savaşırken Türkleri arkadan vurup yenilgiye uğratıp, kendi devletlerini kurarken Kürtler karşı tarafta söfde kardeşlik sözüne kanarak, Türklerin yanında yer aldılar. Yüzbinlerce şehit vererek, Türkiye Cumhuriyeti devletini kurdular. Bunun karşısında düşman cephesinde işbirliği yapıp, Türkleri arkadan vurup Osmanlı İmparatorluğunu parçalayan Arap krallarının torunları Ankara'ya geldiklerinde askeri merasime karşılanıp, önlerine kırmızı halı serilirken, kendilerine yardımcı olan ve devlet kurmaktan bile vazgeçen Kürdistan torunları ise hapishanelerde çürütülüp, 3200 tane köyü boşaltıyor, zoraki göçe maruz bırakılıyor.

Evet köyler yakıldı, insanlar belirsiz yerlere sürülmeye mecbur bırakıldı. Bunları söfde Türk halkı adına Türkiye'yi yönetenler yaptılar. Bin yıldan beri atalarımızın Türklerle yaptıkları iyilikleri gözlerimizin önüne getirerek, bize yapılanlardan Türk halkının haberi olmadığına veya bu durumu saptırarak onlara anlattıklarını kanaat getirerek, onların adına onları yönetenlerden geçmişte ataları,

SERSAXÎ

Me welatparezê heja Kak Hasan DENÎZ piştî pîrozbahîya cejna Newrozê di qezakê de wenda kir. Em ji bo wefata Hasan DENÎZ tikayê xwe yên sersaxî pêşkeşî malbat û hevalên wî dikin. Bia serê netewa Kurd sax be!

Ji Brîtanya ya Mezin (Îngilîstan) aligirên PDK/BAKUR

ÇAĞRI

Yayınemimiz Genel Yayın Yönetmeni Yazar Recep Maraşlı "Düşünce Suçusu" olarak Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunmaktadır. Bütün dava dosyaları İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemeleri tarafından görülmesine rağmen, nedensiz bir şekilde Ankara DGM tarafından Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde tutulmaktadır. Duruşması 13 Mayıs 1997 günü, Saat; 10.00'da Ankara 1 No'lu DGM tarafından görülecektir. Bütün duyarlı insanların duruşmaya katılarak, dayanışma ve destek göstermelerini bekliyor, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

KOMAL YAYINEVİ

Kürt sorunu ve TOSAV

HABER MERKEZİ / Kurucuları arasında Doğu Ergil, Behlül Yavuz, Feride Çilaliöglü, Şeyhmus Diken, Haşim Haşimî, Yahya Münis, Ömer Çetin, Koray Düzgören bulunduğu tohum araştırma vakfı (TOSAV) sadece Kürt sorununun çözümü için değil, toplumdaki bütün çelişkileri, uzlaşmazlıkların görülmeleri ve mutabakat yoluyla çözümlenmesine yönelik uluslararası girişimlerde bulunacağı bildiriyor. Vakfın kurucularından Koray Düzgören vakfın çalışmalarını konu ettiği yazısında şunları belirtiyor: "Yaklaşık 1.5 yıldır Fransa, İsviçre, Belçika'da, bu kurucular ve kürdün dışında bir grup Kürt ve Türk kökenli Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları bir araya gelerek, Kürt sorununu yabancı uzmanların gözetiminde tartıştı..."

a) Resmi kurumlar (siyasal yapı) etkinliklerini ve verimliliklerini yitirmiş, aşırı merkezîyetçi oldukları için yerel özelliklere ve ihtiyaçlara duyarlıdır.

b) Resmi uygulamalar bu güne değin Kürtlük ve diğer kültürel özellikleri yok sayan bir duyarsızlığı yansıtmıştır.

c) Resmi ideoloji, yani milliyetçilik çoğulcu değil, indirgemeci olmuştur. Sadece Türklük eksenine oturtulmuştur. Özetle Kürtlerin büyük çoğunluğu Türkiye Cumhuriyeti'ne herkes kadar bağlı yurttaşlar ama Kürt olmaya atfettileri değerlere saygı duyularak yaşamak istiyorlar.

Devlet ve siyasal kurumlar, bütün uygar ve demokratik toplumlarda karşılanan bu isteye karşı çıkınca, kendilerini dışlanmış ve mağdur hissediyorlar. İşte Kürt sorununun temelindeki anahtar kavram bu.

2- Bir toplumda kendilerini mağdur hissedene bir topluluk varsa, bunlar çoğunlukla aynı soy veya din kümesi içinde yer alsalar bile, o topluluktan istikrarın temeli mümkün değildir.

3- Yurttaşlık ile etnik veya dinsel, kısaca kültürel aidiyeti birbirine karıştırmamak gerekir. Kültürel aidiyeti bireysel ve/veya kümeseldir, yani özel alana müdahale etmemelidirler. Müdahale ettikleri an taraf tutacaklardır. Bu da toplumsal dayanışmayı bozar.

4- Özel ya da kültürel alanın, siyasal alanın, kurumların müdahalesinden arındırılması demokrasinin ve siyasal eşitliğin ön şartıdır."

Gecekondular radikalleşiyor

İzmir'de yapılan bir araştırma şehir nüfusunun siyasal kimliği hakkında ilginç sonuçlar ortaya çıkardı. Sözkonusu araştırmada, gecekonduda yaşayanların siyasal eğiliminin değişmekte olduğu, önceki yıllarda merkez sağ ve sola oy veren seçmenin "radikal partilere kaydı" bildirildi.

Araştırma, Bilimsel Eğitim Kültür ve Sanat Vakfı (BİLSSES) tarafından, İzmir'de gecekonduya yaşayan 532 aile üzerinde yapıldı. Araştırma kırsal alandan kentlere yönelen göçle birlikte büyüyen gecekondu bölgelerinde "kültürel çatışma ve sosyal gerginlik" yaşandığına dikkati çekiyor.

İzmir'de nüfusun yüzde 60'ın gecekonduya yaşadığı, sosyal ve ekonomik yapının siyasal davranışları etkilediğini kaydedilen araştırmada sınırları belirleniyor. "Ortaya çıkan en önemli bulgu, eskiden merkez sağa oy veren seçmenin büyük bölümünün radikal sağa, merkez sola oy veren seçmenin önemli çoğunluğunun da radikal sola oy verme eğiliminde ol-

duğudur. Bu eğilimde, merkez sağ ve merkez solun parçalanmışlığı da rol oynuyor. Seçmen, hem merkez sağda hem de merkez solda bütünleşme ist-

runlarının çözümünü "iyi bir eğitim sistemi"nde buluyor. Eğitimde köklü bir değişim yapılması istenirken, "hızlı değişim ve eğitim sisteminde değişiklik" yapılmasını savunan siyasal partilerin yüzde 40 oranında oy alacağına inanıyor. Gecekondu, kent merkezinde kendini "yabancı" hissediyor. Kent kültürünü, "bozulmuş" olarak gören gecekondu yaşayanlar yaşlılar, çocuklarının kentle ilişkisini kurmasını istemiyor. Gecekondu radikalleşme Kürt nüfusunun önemli bir rol oynadığını kaydeden ilgililer bu sonucun Kürt sorununu metropollerde taşıdığını göstermesi bakımından önemli olduğunu belirtiyor.

Siyasal gözlemciler bu tür araştırmaların yapılması şehirlerin nazımını tutmak açısından önemli olduğunu, ancak sorulacak soruların tamamına yakın bir bölümü "yıkım" korkusu taşıyor. Gecekonduya yaşayanlar, ülke so-

Sendikalaşan memura ceza

HABER MERKEZİ / Sendikal faaliyetleri nedeniyle son bir yıl içinde yaklaşık 105 binden fazla kamu çalışanı, adli ve idari soruşturmaya uğrayarak para, derece ve kademe ilerlemesi, disiplin, sürgün ve meslekten ihraç gibi cezalara çarptırıldı. Kıyma uğrayanlar arasında öğretmenler ilk sırada yer aldı. Türkiye genelinde 65 bin öğretime çeşitli cezalar çarptırıldı, sadece İstanbul'da 18 Nisan 1996'da iş bırakma eylemine katıldıkları için 956 öğretmene kademe durdurma cezası verildi. KESK Genel Başkanı Siyami Erdem, "Refahol, sendikal örgütlenme için sıcak bakan bir hükümet olmadı" dedi.

KESK'ten alınan bilgiye göre son bir yıl içinde kendilerine bağlı 14 sendikadan 103 bin 897 üyesi, adli ve idari soruşturmaya uğradı. KESK verilerine göre 63 bin Eğitim-Sen üyesine para ve fon kesintisi cezası verildi. Para cezası verilen kamu çalışanlarından Tüm Maliye-Sen üyeleri 4 bin 718 kişiyle ikinci sırada, Birleşik Taşımacılar Sendikası ise 2 bin 571 kişiyle üçüncü sırada geliyor. Tüm Bel-Sen üyesi 3 bin 336 kişi çeşitli disiplin cezalarına

çarptırılarak 2 bin 560 kişi de sürgün edildi ve 1749 üyenin de görevine son verildi. Haber-Sen üyesi 5 bin 434 üyeye ilgili dava iş sürüyor. Türkiye genelinde 4 bin 270 kamu çalışanı sürgüne gönderilirken, 12 bin 642 memurla ilgili açılan davalar da devam ediyor. Diktatörlüklerde görülen taşoçaklı çalıştırma cezasının Türkiye'de de verildiğini belirten KESK yetkilileri, bu duruma örnek uygulamaları şu atamalarla gösterdi:

"Erzurum-Hinis Cezaevi ambar memuru, İzmir Karşıyaka Çocuk Yuvası Müdürü olarak atandı. Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde birim müdürleri, km ve taşoçakları ve mezarlılara memur olarak atandı. Yine Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde kadrolu memurlar, imahatip okullarına geçici görevlendirme ile gönderildi. Bakanlık kadrolarına tabi olmayan belediye ya şirketlerinde çalışan işçiler, işten çıkarılarak yerine MG'V'den militanlar yerleştirildi."

Erdem, Refahol'un kendilerine bakışını şöyle değerlendirdi: "Refahol, sendikal örgütlenmeye sıcak bakan bir hükümet olmadı. Düşünce ve

örgütlenme hakkı, Refahol tarafından benimsenmemiş bir durumdur. O nedenle bizim bu eylem ve etkinliklerimiz, Refahol tarafından olumsuz değerlendirilen etkinliklerdir. Bütün olanaklarını kadrolarına doğrultusunda seferber ediyorlar. Memurları yasa gereği kolay kolay işten atamıyor, ama memurluğa uygun başka işlere veriyor."

Kamu çalışanlarının sendikal hak ve özgürlükler mücadelesinin, Türkiye'nin demokratikleşmesinin önünü açabilecek bir mücadele olduğunu; kamu çalışanlarının sendikal haklarının mücadelesinin, ekonomik ve sosyal haklar mücadelesinin çok ötesinde, ülkenin emekçilerin ve geleceği açısından önemli bir dinamizm olarak değerlendirilmeye gerektiğini belirten Erdem, "Meşruyetimiz ve halkın bize verdiği desteğin de esas nedeni bu" dedi. Kamu çalışanlarının mücadelesinin bütün baskılara rağmen geliştiğini, büyüdüğünü, KESK'in şu anda 500 bine yakın örgütlü gücüyle emek hareketinin önemli bir fonksiyonu olduğunu vurguladı.

Ermeni vakıflarındaki seçimlere yoğun ilgi

HABER MERKEZİ / Türkiye'de yaşayan Ermeni cemaati, kendilerine ait vakıfların yönetimini belirlemek için sandık başına gidiyor. Dört ayrı vakfın yönetim kurullarının belirleneceği seçimler önümüzdeki pazar günü yapılacak. Seçimlere yoğun ilgi olduğu bildiriliyor.

Ermeni cemaatinin çeşitli temsilcilerinden edinilen bilgiye göre, dört yılda bir yapılan seçimlerde Getronagan Lisesi Vakfı, Surp Prçig Hastanesi Vakfı, Kalfayan ve Karagozyan yetimhaneleri ve ilkokullar vakfı yö-

neticileri belirlenecek. Adıyalar, 22 Nisan'da seçim kurullarına başvurularını yapıyor. Seçimlere Ermeni gençlerin de yoğun ilgisi var. Mezun oldukları okullarını ya da ailelerin götürdüğü hastanelerin yönetiminde yer alabilecek için farklı gruplardan aday pek çok genç var. Ermeni cemaatinin tanınmış isimleri, gençlerin seçme ve seçilme haklarına sahip çıkılmalarından mem-

nun olduklarını dile getiriyor.

Ermeni cemaatindeki seçimlere yoğun katılım da kilisenin de önemli bir rolü var. Ermeni Kilisesi Patrik Vekili Mesrob Srpazan, geçen hafta Patrik 2. Kerek'in adına yaptığı açıklamada, cemaatin tüm üyelerini seçimlere katılmaya çağırıyor. Tarafları seçim propagandalarında sert üslup kullanmalarını konusunda uyararak Srpazan, kilisenin hiçbir grubu desteklemediğini de belirtti. Ermeni seçimlerin ilginç ilk kez bu kadar yoğun olduğu söyleniyor.

'Türkiye'de can güvenliği yok'

F. Almanya Anayasa Mahkemesi hafta içinde verdiği bir kararda, "Türkiye'de can güvenliği yoktur" gerekçesiyle politik sığınma isteyip geri çevrilen bir sığınmacının "Türkiye'ye geri gönderilmesine" karşı çıktı. 16 yaşındaki Kürt kökenli bir Türkiye vatandaşı bir süre önce Almanya'dan politik sığınma istemişti.

Ancak, "Federal Sığınma Dairesi" bu isteği geri çevirmişti. Gençin avukatının itirazı üzerine dava Eya-

let Yüksek Mahkemesi tarafından Alman Anayasa Mahkemesi'ne götürüldü. Yüksek Mahkemenin kararında şöyle denildi:

"Sığınma istemi reddedilen Güneydoğulu insanları, Türkiye'deki insan hakları ve can güvenliği uygulamalarının endişe verici olması nedeni ile sığınma hakları reddedilebile Türkiye'ye geri gönderilmeleri sakıncalıdır." Alman radyo ve TV'lerinin duyurduğu bu kararlar Türkiye bir kez daha

Avrupa'nın çok önemli bir "Yüksek Mahkemesi" tarafından mahkum edildi.

Politik gözlemciler, bu karar ile Türkiye'nin, Avrupa'da "can güvenliği" bakımından birinci derecede "tehlikeli" bir durumunda olduğunu onaylandığını söylüyorlar. Kırlı savaşın sürdürülmesinde ısrar eden Türk devletinin Avrupa'dan giderek tecrit edileceği söyleniyor. (HABER MERKEZİ)

T. KAYA

Genç Ses Gençliğin örgütlenme sorunu

Gençlik cephesinde uzun süren sessizlik, nihayet kırılmaya başlanıyor. Özellikle Adana'daki genç yoldaşların bu konuda adımları genel açıdan olumlu bir gelişme olarak görülüyor.

Gençliğin örgütlenme sorunu, toplumdaki diğer katmanların sorunlarından bağımsız düşünülmemelidir. Çünkü, gençlik, toplumun doğal bir parçasıdır. Doğal olarak gençlik, yaşamı ilgilendiren tüm sorunlardan etkilenecektir.

Bunlar genel doğrulardır. Şu anda gençliğimiz dağınık ve param parça sendeliyorsa; (bence) bu ülkemizin, gerçekten bağımsızlığa taşıyacak "Önderliklerin" reel anlamda örgütsüz ve çatışık (dağıntı) durumundan kaynaklanmaktadır. Önemli bir gelişme olan PYSK; (Yekbun, Kawa, KUK, Tekoşına Sosyalist, Teverger) ciddi bir sürecin ürünüdür. Ancak ülkemizin somut koşullar gözönüne alındığında, daha güçlü birlikler tüm gerçekliği ve yatkınlığı ile dayatılmaktadır. Ve bu kaçınılmaz bir durumdur. Yine de gençlik olarak Kürdistan'ın Marxist-Leninist Partisi PYSK'yi tüm devrimci

inancımızla selamlıyoruz. Gençliğin en önemli görevlerinden biri: Ülkemizin önderlikler çerçevesinde örgütsüz; toplumsal tepki anlamında, yalnız kalmasına karşın; gençlik mücadelesinin bayrağını dalgalandırmaktır. Bu benim anlattığım kadar kolay ve basit bir iş değildir. Eğer gençlik yeniliklere açık; toplumsal sorunlar karşısında aktif; mücadeleyi sahiplenme açısından hızlı reflekslere sahip ise hiç zaman kaybetmeden sürece katılmayı, aktif rol oynamayı, mücadeleyi taşıyarak bir olunsu bile indirmemelidir.

Bu tarihi ve "kutsal" görevin misyon ve sorumluluğu nayı gerektiriyorsa, o yapılmalıdır. Az önce genel bir örgütsüzlükten bahsettik. Ancak durum bu kadar umutsuz değil, gençlik yaratıcılığı bir kez daha kanıtlanmalıdır. Sosyalist Önderliğin (Kürdistan'lı Sosyalistlerin Birliğinin) örgütlediği il-ilçe, köy-kasaba, semt-mahalle, fabrikalar, okullar, metropoller. Nerede olursa olsun legal-illegal ya da yarı-legal tüm birimlerde önderliğin önünü aç-

ma, sorunları derin kavrama gençliğin asil görevleridir. Bu onurlu ve kutsal bir görevdir.

Bazı "arkadaşlar" gelişmeleri uzaktan eleştirir dururlar, bu arkadaşlar oturdular sürece hiç bir katkı (kısmi de olsa) yanları kalmayacaktır. Ulusal devrimci gençlik, sıcak koltuğunda eleştiriyapınların her zaman karşısında olmalıdır. UDG (Ulusal Devrimci Gençlik), nereden gelirse gelişin reformizme, oportünizme karşı açık tavır almalıdır. Şu anda sosyalistlerimiz içerisindeki reformistlere de "artık işiniz bitti" demeliyiz. Bunu haykırarak savunmalıyız.

Çünkü bizler gücümüzü halktan, inancımızı sosyalizmin kızıl yıldızından alıyoruz. Çalışarak, emek harcıyarak; halkın sesine ses vermek isteyen ülkemizin tüm gençliği bu cepheye davetlidir.

Sosyalist önderlik ve gençlik; karşılıklı pratik ve etkileşim halinde birbirlerini tamamlar, güçlendirir ve şekillenirler. Ancak, önderlik sırası "şunda" ya da "bunda" anlayışı ortaya çıkma-

sın. Gençliğin aktivitesinin hayata geçirilebilmesi; mücadeleyi kararlı, dinamik ve sistemli yaşaması için önderliğin ideolojisi ve politikası doğrultusunda örgütlenmesi gerekir. Bu da gençliğin ulusal kurtuluş ve sosyalizm kavgası uğruna yaratacağı gençlik örgütünü, ideolojik-politik olarak bağımlı, örgütsel faaliyet ve inisiyatif olarak bağımsız olmalıdır.

Kürdistan'da tarihimiz boyunca verilen Ulusal Kurtuluş Mücadelesi süresince, gençliğin hep ön saflarda cepheye savaşmasında, kendi kimliğiyle ve kendi dinamiğiyle öz örgütlenmesini yaratamamıştır. Bunun da gerçekten çok ciddi nedenleri vardır. Ülkemiz tarihi incelendiğinde bu, çok açık ve net bir biçimde ortaya çıkacaktır.

Ülkemizi işgal altına alan faşist sömürgeciler, tüm terörist ve yöntemleriyle saldırılarını sürdürüyor. İşte bu zeminde gençlik, bir an bile kabetmeden örgütlenmesini yaratmalı, kendi geleceği olan bağımsız örgütlenmesini hem düşmana, hem de "reform-

mist-opörtünistlere" karşı gerçekleştirilmelidir. Gençliğin bugünden itibaren bunun tartışmalarına başlaması gerekiyor. Özellikle nasıl bir gençlik örgütlenmesi ve nasıl bir gençlik sorunları yanıtlanmalıdır.

Bence gençlik örgütlenmesinde şu özellikle bulunmalı; öncelikle sosyalist önderliğe ideolojik-politik bağımlı, örgütsel ve faaliyet açısından bağımsız örgütlenmelidir.

Hareketin "kadro yetiştirme sahabi" olarak da adlandırılan gençlik, gerçekten de işçilerden köylülere, öğrencilerden diğer tüm katmanlarına kadar, ilkenin kurtuluşuna ve sosyalizm mücadelesine uğruna Kürdistan'lı sosyalistlerin birliğinin ideolojik-politik ve politikaları çerçevesinde ve bütünlüğünde örgütlenmeli, tarihsel görevini yerine getirmelidir.

Önderliğin strateji ve taktiklerini hayatın her alanında yaşama geçirmeli; güçlü, dinamik kadrolar yetiştirmelidir. Gençlik her alanda olduğu gibi örgütlenme konusunda da inisi-

Demek berê, şewra bi civînek li vedkome, ji bo avakirina partîyeke legal bi nasnameya Kurd dest bi tevgerêbû. Li gorî agahdariyan, di encama vê hewlde de Platforma Yekîtiya Demokratîk a Kurd ava bûye. Mafê gelê Kurd e ku ji bo serxwebûnê û azadiya xwe, ji her qada tekoşinê fêde bike. Ji xwe gelê Kurd tu carî nexwestîye serî jîqanûnê Tîrkî re ku li ser înkâr û bişaftina netewa Kurd ava bûye deyne. Loma çîqaş bi avayên aktîf û pasîf be jî gelê Kürd li hemberî canûnê Tîrkî gohnedariyeke nefermooyî kirîye. Lê di qada legal de heta anîha, bi rexistinî tevgerê radikal ku gohnedariyeke nefermooyî jîke derneket holê. Wekî tê zanîn gelek sedem û astengên vêna hebûn. Astenga mezin şîar kirin, birêxistin, çîrandina perdeya tîrsê ya li ser gelê Kurd û hilçekandina gelê Kurd ya qada tekoşinê bû. Legal dibe, îlegal dibe, herrexistin li gorî pêwîstîya merc û hoyên xwe, ji bo meriv bigehîje armanca xwe, her xwe jî pergale tekoşinê ye. Lê gava kîjan pergala tekoşinê em baş nepîvîn û di çîh de bi kar neyînin, em ê şaşîn mezin bikin û wê tekoşina me derbê bixwe.

Pêwîstîya Partîya Legal û Pirsgirêkên wê

Xidir EGÎT

Ez ne li hemberî partîyeke egal ya demokratîk û girseyî me. Ez ne li hemberî ku netewepêest jî di nava partîyeke werê de çîh bistînin. Lê sosyalîst û demokratîk Kurd divê gelên ku li hindikayî di îlav netewa Kurd de dijîn, mafê wan jî bi qasî vên xwe bipaêzin.

Divê him navê vê partîyê, him jî bernave û destûra vê partîyê li gorî mafê wan hinçikayîyan jî bê amadekirin. Pêşîyara min ev e: Ji berdêla ku nav "Partîya Kurd" be, divê "Partîya Kurdistanê" be.

Lê bi ya min pirsgirêk ne ev tenê ye: Heta îro dewleta Tîrk, di her qanûn û kirîneşxwe de netewa Kurd înkâr kir û ji bo ku hebûna wê bibêşêfe û ji holê rake, kete hewldeake rûxîne. Kê serê xwe hilda bi îşkence, zîndan, kuştin û nefî kirîne ew bêdeng da hiştin Mirrovekî Kurd, ji bo ku heşkere şîyasetê bke, divîya ku Kurdûna xwe înkâr bike û ji bo vên jî, li ser navê nijadperestîya Tîrk sondeksîyonekî bixwîne, ji bo ku gelê Kurd li ser navê xwe siyaseta legal bika, divîya ku li hember zor û dijwarîya dewleta Tîrk, jê re pişte ku pê ewle bibe hebaya. Çawa ku dewleta Tîrk, şîyaseta xwe ya çepel û kolonyalîst bi piştîgîrî û êya hezêr xwe yê çekdar dimeşîne, ji bo gelê Kurd di qada legal bi heşkereyî doza rûfê xwe bikira û mafê xwe bi dest xîsta, divîya bi rêxistîneke îlegal berê heza xwe ya kîlar, dewleta Tîrk, partîyê Kurdistanê yên li ser navê Tîrkî jî vebûn tehemul nekir û bi dijwarî çû ser wan. Lê ji bo ku pişte çekdarî jîwan re hebû, bi wî awayî hebûna xwe berdawam kirin.

Tekoşina qada legal ji me re girîng e lê divê em sosyalîst xwe nexapînin; li ser pîta tu kesî em nikanin şîyasetê bikin. Lewra armanca me desthilatîya şîyastî û avakirina sîsêmeke nû ye. Li gorî vê, divê em di her mijarê de loma tevger bikin. Gava ku em vên nekî, ji bo armançên êzîk jî em nikarin wê nûxatabên grîng derkevin holê. Bi ya min, emkêmanî û şaşîyên PKK yê dervî vaca me li aiyêkî bihêlin, divê em di her mijarê de loma i PKK û "mîltarîzekirina gelê Kurd" jî nekî. İKK, parçeyekî rastiya gelê Kurd û reaksiyonî şîyasetî Tîrkî û emperyalîzmê ye. PKK hoy te afirandîye, hoyan PKK afirandîye. Lê her hêz jî li gorî leyîstina rola xwe hoyan diguherîne. Lê gava ku em rola xwe nelîzin, tu hoy jî l gorî daxwaza me çenabî. Dewleta Tîrk bi xwe dewleteke mîltarîst e, li ser hîmê tundî dijwarîyê ava bûye û her dem dijwarî li pîşya gelê me daniye. Di vê rewşê de gelê Kurd çîqaş bixwaze jî nikare mercên demokrasîyê pêk bîne. Çima ku Tîrkî ne dewleteke ewrûpa ye. Lewra hayê gelê Kurd yê reben ne jî demokrasîyê çêbûye, ne jî zane demokasî çîye. Kesên ku bi drêjîya jîyana xwe zîln û zora dîktatorîya mîltarîzma metînkariyî ditîbin, meriv çawa ji wan hêvî bike kutenê metoda demokratîk biramin û bi kar bîrin.

Em baş dizanin ku îlegalîte şerê çekdarî jî ber tûnebûna demokrasîyê te parastin û jî bo rizgarî û demokrasîyeke gel ya bi rastî bê bikaranîn. Gava ku îlegalîte pêwîst be, em tenê xwe li legalîte rakîşînin, gava ku nîyar jî şerê çekdarî pê ve tu rêya tekoşinê jî me re nehêle û em jî jî şer birevin, wê gavê en nikanin pêşengîya gel bikin.

İLÂN

HEVDEM

Dergisi Sahibi ve Yazışleri Müdürü
M. Sıddık TAŞDEMİR
8. 02. 1997 günü Eskişehir'de tutuklandı. Sömürgeci iktidarların Kürt basını ve HEVDEM dergisine karşı uyguladığı baskıları kırıyoruz.

İngiltere'den HEVDEM okurları adına
Anđan ÇELİK

MRTA'nın gücü tek eylemle ölçülmez

MRTA; eylemlere devam

DÜNYA SERVİSİ / Etrafları çevrili ve bir binada, başta Peru devleti olmak üzere tüm dünya karşı 128 gün direnen Tupac Amaru Devrimci hareketi (MRTA) gerillaları balki hedeflerine ulaşamadılar ve eyleme katılan militanlarını kaybettiler. dahası Peru devlet

başkanı zafer naraları atıyor. Bir süre önce Aydınlık Yol'un lideri Abimael Guzman ile MRTA lideri Victor Polay yakalandığında da aynı sarhoşluğu yaşamıştı. Oysa Peru devrimci hareketi köklü bir harekettir. Varlık koşulları bir tek eyleme bağlı değildir. Nitekim önceki sayılarımızda kendisiyle görüştüğümüz MRTA Avrupa sözcüsü Isaac Velasco siyasal çizgilerini ve amaçlarını uzunca anlatmıştı.

Peru'daki sisteme karşı verdikleri mücadeleyi sürdürmeye kararlı olduklarını açıklayan Marxist Tupac Amaru (MRTA) örgütü bu amaçla askeri ve ekonomik hedeflere yeni saldırılar düzenleyeceklerini bildirdi. MRTA örgütünün hamburger'da bulunan sözcüsü Isaac Velasco, Reuter ajansına telefonla yaptığı açıklamada, örgütün, Peru'daki şiddet yanlısı sistemle

ve insan haklarını ihlal eden devlet terörüyle mücadelesini sürdürmeye kararlı olduğunu ifade etti. Velasco, sonuna kadar dayanacaklarını kaydederek "yapılan bu baskın sonrasında, ülkedeki iç savaş şiddetlenmektedir" dedi. Sözcü, "Mücadelemiz, devlet başkanına karşı değil, mücademiz şiddet yanlısı sisteme ve devlet terörüne karşıdır" şeklinde konuştu. MRTA'nın hedefleri, rehine kaybeden MRTA'dan adının açıklanmasını istemeyen bir gerilla ise "Yoldaşlarımızın ölmesi bizi korkutmadı. MRTA ölmeyecek" dedi. Büyükelçilikteki militanların kendisine, görüşmelerde ilerlemelerin sağlandığını söylemiş olduklarını belirten Velasco "Ne kazandık, ne de kaybettik, ancak kaybeden Peru halkının yararına olacak politik süreci yaratma imkanını kaybettik" dedi.

200 metrelik tünel
Operasyona ilişkin çok çeşitli spekülasyonlar yapılırken bir iddiaya göre operasyon şöyle gerçekleşti. Fujimorinin TŞİ 22.17'de verdiği emirle büyükelçilik binasına operasyon düzenleyen 140 kadar kara ve deniz komandosunun, binaya 200 metrelik bir tünel yoluyla girdikleri ve binanın stratejik noktalarını tutarak operasyonu gerçekleştirdikleri bildirildi.

Operasyon sırasında Tupac Amaru gerillalarının binanın büyük salonunda futbol oynamakta oldukları belirtildi. Bolivya Büyükelçisi Jorge Gumucio, gerillaların kendi aralarında mini futbol oynamakla iddialarını açıkladı.

Büyükelçi "Futbol oynadıkları sırada bir patlama oldu ve gerillaların çoğu öldü" dedi. Geri kalan MRTA gerillalarının da askerlerle kısa ancak şiddetli çarpışmada öldükleri kaydedildi.

40 dakika süren operasyonda yaralandığı bildirilen 25 rehineden biri olan japonya'nın Lima Büyükelçisi Morihisa

Rehavet bu sonucu doğurdu

Lima'daki Japon Büyükelçiliği'ne düzenlenen operasyon sırasında Tupac Amaru gerillalarının büyük salonunda futbol oynadıkları bildirildi. Mini futbol turnuvası sırasında büyük bir patlama olduğu ve gerillaların çoğunun bu patlamada öldüğü belirtildi. Sağ kalan gerillalar çatışmada hayatını kaybetti.

Peru'nun başkenti Lima'daki Japon Büyükelçiliği konutundaki 72 rehineyi kurtarmak için düzenlenen operasyonda tamamı öldürülen Marxist Tupac Amaru (MRTA) gerillalarının futbol oynarken hazırlıksız yakalandıkları bildirildi.

1 rehinenin, 2 asker ve binadaki 14 gerillanın tamamının ölümlüyle sonuçlanan operasyonun emrini veren Peru Devlet Başkanı Alberto Fujimori, daha sonra yaptığı konuşmada, "Operasyondan başka çözüm yolu yoktu" dedi.

Operasyon sırasında Tupac Amaru gerillalarının binanın büyük salonunda futbol oynamakta oldukları belirtildi. Bolivya Büyükelçisi Jorge Gumucio, gerillaların kendi aralarında mini futbol oynamakla iddialarını açıkladı.

Büyükelçi "Futbol oynadıkları sırada bir patlama oldu ve gerillaların çoğu öldü" dedi. Geri kalan MRTA gerillalarının da askerlerle kısa ancak şiddetli çarpışmada öldükleri kaydedildi.

40 dakika süren operasyonda yaralandığı bildirilen 25 rehineden biri olan japonya'nın Lima Büyükelçisi Morihisa

Aoki, "Operasyon başladığında öleceğimi sandım" dedi. Büyükelçi Aoki düzenlediği basın toplantısında, askerlerin konuta girecek ilk bombayı patlattıkları anda hayatının sona erdiğini düşündüğünü anlattı.

Büyükelçi Aoki, ayrıca MRTA gerillalarının baskını gerçekleştirdiği 17 aralıkta düzenlediği kokteylin bir kabu-

Sağlık Gereçesi

Fujimori, Büyükelçilik binasına operasyon kararının, MRTA örgütünün lideri Nestor Cerpanın, Kızıllaç'a bağlı binaya sadece haftada bir kez girebileceklerine ilişkin kararından sonra alındığını belirtti. ABD Savunma Bakanı William Cohen, Perunun başkenti Lima'daki Japon Büyükelçilik

sa dönüşmüş olmasından dolayı utanç duyduğunu ifade etti.

Bu arada, dört ay görüşmelerden sonra alınan operasyon kararının son derece gizli tutulduğu, Japonya Başbakanı Ryutaro Hashimoto'nun da baskından haberdar edilmediği bildirildi. Sadece Japon Büyükelçiliği konutundaki rehinelere operasyondan birkaç dakika önce uyarıldıkları kaydedildi. Fujimori sonradan yaptığı konuşmada, operasyonun neden olacağı can kaybının en aza indirgenmesi için rehinelere birkaç dakika öncesinden bazı sinyaller yoluyla haber verildiğini belirtti.

konutunda aylardır tutulan rehinelere kurtarılması için düzenlenen operasyonda hiçbir rollerinin bulunmadığını söyledi. ABD devlet olarak işin içinde olduğunu yapılan açıklamalarla gösterdi. ABD Dış İşleri Bakanlığı Sözcüsü Nicholas Burns de "üzüntü verici olay terörizmin korkunç bedelini gösteriyor" dedi. Fujimori ile aynı kaderi paylaşan Latin Amerika ülkelerinin devlet başkanları Kurtarma operasyonu ardından Fujimori'ye kutlama mesajları gönderdiler.

Gizli mahkemeler ülkesi Peru

Fujimori yönetiminde yıllardır devlet terörü altında inleyen Peru halkı bu son olaydan sonra daha çok baskı göreceği kesindir. Peru halkının yarısı hala yoksulluk sınırında yaşıyor. Bu yoksulluk özellikle kırsal alanlarda dayanılmaz boyutlarda bulunuyor. Çalışan nüfusun en az yarısı işsiz durumda. Fujimori'nin devlet terörü yıllardır insan hakları örgütleri tarafından sert biçimde eleştiriliyor. Peru cezaevlerinde binlerce tutuklu yatıyor. Peru'da adalet diye bir şey de yok.

Gizli mahkemelerin uygulandığı tek ülke durumunda. Fujimori yargıçların korkudan gerillalara sert ceza veremediğini öne sürerek 1992'de "gizli mahkeme" uygulamasını başlattı. Çeşitli uluslararası basın yayın kuruluşları "Gizli mahkemelerin" bir komedi olarak değerlendirildiğini bildiriyorlar. Bu mahkemelerde tanınmak için başlarına kulekete geçirmiş yargıçların başkanlığında mahkemeler genelde birkaç dakikalık fazla sürmüyor. Ne tutukluların ne de savunma avukatlarının savunma imkanları yoktur. Yargıçlar genelde en sert cezaları veremeye özen gösteriyorlar. Bu yöntemle yüzlerce suçsuz insan cezaevlerine tıkmış durumda.

Devrime adanmış bir yaşam ; Nestor CERPA

Japonya Büyükelçiliği'ni ele geçiren Tupac Amaru Devrimci Hareketi (MRTA) gerillalarının lideri Nestor Cerpa Cartolini, 18 yıl önce, birkaç arkadaşıyla birlikte Lima'daki bir doküman fabrikasını işgal etmişti. Eylem, polislerin fabrikayı basması ve 6 kişinin ölümlüyle sonuçlandı. Nestor Cerpa yıllar sonra bu kez benzer bir eylemler dünyaya kamuoyunun önüne çıktı. 43 yaşındaki Nestor ve 13 gerilla 128 gün direnişlerini karalılıkla sürdürerek teslimiyeti reddetti ve son operasyonda yoldaşlarıyla birlikte inançları uğruna ölmesini bildi.

Antiterör polisi, Güney Amerika tarihindeki en uzun rehine eyleminin beyni olan Nestor'u şiddet yanlısı ve öfkeli bir terörist olarak tanımlarken liderin ailesi ve dostları onu bambaşka biri olarak anımsıyor.

Onlara göre Nestor kendini Marksist Devrim adamı duygusal, kitapları kurşunlardan daha çok seven, gereksiz şiddetten kaçınan, çekingen bir insandı.

Nestor'un Fransa'da sürgünde yaşayan annesi Felicia "O çok akıllı ve yetenekliydi. Şiddet yanlısı değildi" diyor. Nestor'un yoldaşlarından Javier Vela, "Nestor dağda çok sakindi. Tanınmak için hiç kente inmezdi. Hep Marx ve Lenin'in kitaplarını okurdu." diye anlatıyor. İşçi

sınıfı kökenli bir ailenin çocuğu olan Nestor Cerpa Cartolini, babasının ölümüyle 17 yaşında okulu bırakarak çalışmaya başladı. 1977 yılında, Cronotex fabrikasındaki işçileri örgütleyen bir sendikaya katıldı. Fabrika işgalinin ardından Nestor tutuklandı ve serbest bırakıldıktan 10 ay sonra yeraltına inerek MRTA'nın örgütlenmesi için çalıştı. Nestor yeraltında olduğu dönemde Katolik kiliseleri, Kentucky Fried, Chicken fast-food restoranı gibi hedeflere saldırılar düzenledi. 90'lı yılların başlarında Nestor, diğer liderlerin tutuklanmasıyla MRTA'nın lideri oldu.

Japonya cinayete para veriyor

Peru başkenti Lima'daki Japon büyükelçiliği binasındaki rehinelere kurtarılmasının ardından Japonya başbakanı Ryutaro Hashimoto Peru devleti başbakanına teşekkür ederek Japonya'nın da Peru'a mali yardımı yeniden hazırladığı bildiriliyor. Hashimoto teşekkülü bir basın toplantısıyla açıklarken, Japon maliye Bakanı Hişii Mitsuzuka 126 gün süren rehine krizinin sona ermesinden sonra ül-

kesinin artık Peru'ya mali yardımı arttırmaya hazır olduğunu ifade etti ve başbakan Hashimoto'nun bu konu üzerinde ciddiyetle durduğunu "kaydetti. Tokyo yönetimi, Japon asılı Alberto Fujimori'nin 1990 yılında devlet başkanlığına seçilmesinin ardından ekonomik darboğazdaki Peru'ya büyük miktarlarda mali yardımda bulunmuştu. Tupac Amaru gerillaları-

nın 17 aralıkta Japon Büyükelçiliği binasını basması üzerine Japonlar Peru'ya mali yardımları askıya almışlardı. 126 gün süren rhine krizini noktalayan kanlı operasyonun, yatırımcıların yürümesi su serpitiği belirtiyor. Gözlemler, krizsona ermesiyle yatırımcıların kaygılandırılmaması için otadan kalktığı ve artık Peru'daki planlanan ekonomik gelişme sürecinin devam edebileceğini kaydediyorlar.

Rehinelere cinayeti gördü

Peru'nun başkenti Lima'daki Japonya Büyükelçiliği'ne geçen salı günü yapılan baskın sırasında Peru komandolarının 14 gerillayı "yargısız infaz" uyguladıkları yolundaki kanıtlar güçleniyor.

Japonya'da operasyon sonrası yayımlanan gazeteler, kurtarılan Japon rehinelere operasyona ilişkin anlatımlarına geniş yer ayırdı. Gazetelerin manşetinden verdiği haberlere göre, baskını gerçekleştiren Peru komandoları en az 2 Tupac Amaru gerillasını sağlam olarak ele geçirdikten sonra öldürdüler. Adını açıklamak istemeyen Japon rehinelere, söz konusu 2 gerillanın ele geçirildikleri sırada silahsız oldukları na açıkladılar. Rehinelere göre, "Tito" lakaplı gerilla Ernesto Crus, eylemin başladığı 17 aralık gününden beri taşıdığı el bombası dolu yeleği, askerlerin operasyona başlar başlamaz üzerinden çıkararak bir kenara attı. Askerlerin ateşine karşılık veremeyen ve silahsız olarak rehinelere arasında uzanan Tito, daha sonra askerlerin eline düştü. Elleri arkadan teline bağlanan Tito, büyükelçilik konutunun yanındaki binaya götürüldü. Sağ olarak ele geçirilen bir kadın gerillanın da elleri bağlı olarak Tito'nun yanına götürüldüğü görüldü. Bir süre sonra kadın gerillanın "Onu vurmayın" diye bağırdığı duyuldu. Operasyon sona erdiğinde, tüm gerillaların ölü olarak ele geçiği açıklandı. Operasyon sırasında yaşamını kaybeden 2 asker, 1 rehine ve gerilla liderlerinden Rolly Rojas'ın cenaze törenleri bir gün ara yapıldı. Rojas'ın cenazesi, yetkililer tarafından alelacele toprağa verildi. Diğer 13 gerillanın cesetlerinin ise morgda olduğu iddia ediliyor.

Yoksullar militanlara ağlıyor

Bir eylem karşısında dünya iki parçaya bölündü. Bir kupta yeryüzünün zenginleri, öteki kupta yeryüzünün yoksulları yer aldı.

Latin Amerika'nın diktatörleri başta olmak üzere ABD, Çin, Rusya ve ötekiler katil Fujimori'ye kutlama telgrafları gönderirken Peru halkı ve dünyanın yoksullarını gerillaların vurulmasından dolayı içleri kan ağlıyor.

Rehine operasyonunda militanların öldürülmesi, Perulu yoksulları mutsuz etti. Lima'daki bir kuruluşun anketine göre yoksul halkın yüzde 55'i militanların öldürülmesine üzüldü. Sonuca üzülenlerin

oranı, zengin semtlerde yüzde 33'e iniyor.

Japonya'daki bir gazetesinin anketine göre de halkın yüzde 81'i operasyon kararını onayladı.

Peru lideri Fujimori, operasyondan Japonya hükümetini haberdar etmemişti. Bu arada Japonya Dışişleri Bakanı Yukihiko Ikeda rehine krizinin Peru ile Japonya arasındaki ilişkileri güçlendirdiğini söyledi.

HABER MERKEZİ Ölümler Cezayir'i terketmiyor

Uzera'da da, yola barikat kurarak dinci teröristler, geçmekte olan bir otobüsü durdurarak, yolcuları indirtiler. Militanlar, yolcular arasında seçtikleri beş kişiyi öldürdüler.

Bugara'da iki gün önce meydana gelen aşırı dincilerin saldırısında ise 93 kişi katledilmişti. 200 kişilik şeriatçı militan grubunun bastığı köyde insanlar, "tüyleri ürperten bir biçimde, sopalar, bıçaklarla ve diri yakılarak" öldürülmüştü.

Gözü dönmüş teröristler, sadece canlarını hedef almayı. Üzerinde kadın figürü olduğu gerekçeyle tarihi bir çesmeyi bombayla havaya uçurdular. Şiddet olaylarının bir türlü bastırılmamasının, ordu tarafından aşırı dincilere karşı geçtiğimiz ocak ayında ülkenin güneyinde başlatılan geniş çaplı operasyonun

başarısız olmasına bağlanıyor. Köy korucularının da yetersiz kalması, hazırlanan yapılacak seçimler öncesi, dinci teröristlerin istediği gibi eylem koymasıyla sonuçlanıyor.

Olayların tirmanması üzerine, Başbakan Ahmed Uyahia, radyo ve TV'den halka seslenerek, "teröre karşı seferberlik yapılmasını" istedi.

Yılbaşından bu yana, 420 kişinin benzer biçimde katledildiği belirtiliyor.

Cezayir'de Haziran ayında yapılacak genel seçimlere 6 hafta kala eylemlerini yoğunlaştıran şeriatçı teröristlere, tüm dünyadan lanet yağıyor. ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Nicholas Burns, "bundan daha vahşi bir terörist eylemi hatırlamak zor. Şeriatçı teröristlere dünya kamuoyundan özel bir knama gerekiyor. Bunlar, polis veya asker peşinde değil, masum sivilleri hedef alıyorlar" dedi.

"Hayır" diyor İskoç Ulusal Partinin (SNP) lideri, "biz bu seçimlerde İngiliz siyasi rejimine entegre olmayı değil, bağımsızlığı ve parlamentoyu oylayacağız. Bizim için bu seçimler referandum özelliği taşımaktadır." Plain Symru (Galler Ulusal Partisi) lideri de benzer bir söylemler soruları yanıtlıyor. Sorular genellikle "İngiltere'yi bölmeyin, ayrılırsanız ekonomik olarak daha kötü yaşam standartlarına mahkum olursunuz, iki dilli eğitimi nasıl vereceksiniz, bu kadar parayı nerden bulacaksınız, her ülkede konsolosluk açmak ne kadar masraflı biliyor musunuz, biz et ve kemik gibiyiz, aramızda sınır çekmeyin, ticaret ve dolaşım hakkı ne olacak..." gibi dünyanın her tarafındaki ulusal sorunlarda egemen ulus ideolojisinin tanıdık, üstten bakan, ırkçı soruları bazı soru sorunlarda bildik bir dalga geçme tavrıyla, kimisine sorduğu sorunun ne kadar "bölücü" olduğunun farkına varamayacağı saflıkta döküldü.

Her iki lider de "modern" politikacı sabrı kuşanmış soruları bize tanıdık yanıtlarla göğüslemeye çalışıyorlar. Derslerini iyi çalıştırdıkları belli. Rakamlar veriyorlar, serbest İrlanda'nın bugün Avrupa Birliği'nde neden ekonomik olarak en iyi durumda olduğunu anlatıyorlar, Ortadoğu'daki İsrail olmadıklarını, süper güç olma iddiası taşıyamayacakları için nükleer bir güç olma lükslerinin de olmayacağını anlatmaya çalışıyorlar. Kendileri ile ilgili kararların Londra'dan çıkmasını istemediklerini, kendi kendilerini yönetmek istediklerini, bundan dolayı da tüm adada İngilizler içinde örgütlenmediklerini ve biz İngilizler'e'li partiye, İngiltere'de iktidara adaylık haklarına düşmediklerini de benim belirtme gerek var mı bilmiyorum.

Siz Nüroç okurları bu yazıyı okuduğunuz gün İngiltere'de seçmenler ya sandık başlarında oy veriyor olacaklar, ya da yeni hükümetlerini seçmiş olacaklar. Seçimler kamuoyu yoklamalarına göre 1979'dan bu yana süren muhafazakar iktidarların da sonu olacak. Seçim kampanyası boyunca siyasal yorumcuların üzerinde anlaştıkları ortak yorum iktidara aday iki partinin programlarını sosyal ve ekonomik olarak aslında farklılık taşımadıklarını doğrultusunda. Yani; Muhafazakar Parti'nin merkez sağdan daha sağa, İşçi Partisi'nin Muhafazakar Parti'nin boşalttığı alana yerleştiği söylenebilir. Seçimlerde önemli bir seçmen kütlesinin seçim sonuçlarından hayat standartlarını değiştirecek sonuç beklemediği için oy kullanmayacakları da kesin. İşçi Partisi'ne oy verecek olan büyük bir kesimin ise temel motivasyonları artık 18 yıllık muhafazakar iktidardan bıkmış olmaları. Yeni bir Muhafazakar iktidarı hiç cazibesi yok, ancak Yeni İşçi Partisi iktidarının 'belki'si var.

İngiliz seçim sisteminin (dar bölge) anti-demokratik olması seçimlerde heyecanın, seçme isteğinin ortadan kalmasına yol açtığı da belirtmek gerekiyor. Oy oranlarına göre düzenlenecek bir seçimde parlamentoya rahatlıkla temsilci gönderecek diğer siyasal renklerin mevcut koşullarda temsilci gönderme şansları hiç yok. Elbette bu İngilizler için geçerli. Kuzey İrlanda, Galler ve İskoçya'da ulusal ve toplumsal taleplerle renklenmiş seçim kampanyalarında bir taraftan yoğun tartışmalar yaşanırken, diğer taraftan kendi topklarına dayalı politik çalışma yürüttükleri için bu bölgele seçim çalışmalarını daha canlı geçiyor.

Seçim kampanyası boyunca kendisinden en fazla sözettiren İrlanda Cumhuriyeti Ördusu (IRA) oldu. IRA, şehirlerarası otoyollara, havaalanlarına ve büyük tren istasyonlarına koyağdu bombalarla, en az riziko ile amacına uygun başarılı eylemler gerçekleştirdi. Hemen hergün otoyollarda kilometrelerce uzunlukta araba kuyrukları oluştu. Büyük havaalanlarına uçaklar iniş ve kalkış yapamadılar. IRA her zamanki gibi özel kodları ile polisi uyardı. Güvenlik güçlerinin bomba konulduğu söylenen alanları boşaltmaktan başka çaresi yoktu.

İlgiliz olması açısından belirtmek gerekiyor, seçimlerdeki en önemli tartışma konularından biri de Avrupa Birliği ile ilgili idi. Bu tartışma Avrupa'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi İngiltere'de de muhafazakarlarla komünistleri aynı cepheye buluşturan bir tartışma. İki kesim de Avrupa Birliği konusunda sertlik yanlısı. Sertlik yanlısı olmak sözkonusu oluncu ulusal değerler, yurtseverlik söylemleri havada uçmaya başlıyor. İşte o zaman İşçi Partisi İngiliz emperyalizmini simgeleyen buldog itinin tasmağını çözüyor. Eli kanlı ırkçı, köle ticaretçisi, sömürgeci gelenek bir reklam filminde şoven yüzün ortaya çıkmasını sağlıyor.

Enteresan bir bilgi-gözlemlerle sonlamak istiyorum. Bizim yeni kapitalizm hayranı liberal Kürtlerimizi Avrupa'da seçimlerde kimlere oy verdiklerini biliyormusunuz? Sol Örgütleri. Neden mi? İrkçi politikalara sahip olmadıklarından. Çünkü serbest pazarcı, yeni dünya düzeni, sosyalizm düşmanı bu partilerin yabancı düşmanı politikaları var. Onlar iktidarda geldiklerinde bizimkilerin politikalarını iktidarda olacak ama, ne kötü bizimkiler düşman. Bizim "kafası çok çalışan" enternasyonalizm düşmanı kapitalizm hayranı Kürtlerimiz, yanlışlarını da doğrularını da emek dostluğu politikalar üzerine isteği ile oluşturan, dayanışma motivasyonu, sol partileri desteklemek zorunda kalıyorlar. Çok acı.

Oy kullanma, sorumluluk taşıma

Özlem ALPŞEN

Bu yazıda, Natasha Walter oy kullanmamayı seçenlerin utama durumunda olmadığını, hatta yaygın politikadan etkilenmemiş olan bu bir sürü insanın geçeri tavrını ortaya konacağını tartışıyor.

Geçen hafta, arkadaşlarımdan biri bana bağıyordu; "oy kullanmayacağım diyerek ne kastediyorsun? Senin büyükannelemin oy kullanma hakkı için sokaklara dökülmüştü." Evet bu doğru; atalarımız, kadın, erkek bu hak için uzun ve zorlu bir kavgaya verdiler. Pek şimdiki oy kullanmamayı seçenler, sorumsuz ve lakayt mı? Ya da asıl tutarlı seçimi yapanlar, bizler miyiz?

Mori'nin bu ayki araştırmasına göre, kesinlikle oy kullanacağını söyleyen insanların sayısı, 1992 seçimlerinden beri %10'a düştü. Bu da, bu seçimlerde seçmenlerin %30'unun evde oturacağı anlamına geliyor. Fakat hala oy kullanmayacak olan seçmen grubu medyanın ilgisi dahilinde değil. Örneğin, çünkü ICM kaynaklı kapak hikayesi, İşçi Partisi'nin oy potansiyelini %42, muhafazakarlarınınkini de %37 olarak gösteriyordu. Fakat böyle değil. Eğer ICM'nin araştırması yanıtlayanların tümünü ele alsanız -ki yanıtlayanlar sadece oyunu nereye vereceğini söyleyenler değil- sonuçlar şöyle: İşçi Partisi %27, muhafazakar Parti %23 ve yanıtlayanların %36'sı da oyunu hangi partiye kullanacağını açıklamayanlar. Bunların bazıları oyunun kullanacakları, ama kullanmayacak olanlar da çok. İngiliz seçmen desteğinin %42'sini alabilecek hiç bir parti de yok.

"Evet" deme hakkı, gerçekten önemli bir hak. Fakat "hayır" deme hakkı da. Belki de, şimdiki oy kullanmamayı seçmiş milyonlarca insanın görünür hale getirebilmek için, bizim "hayır" oyununu tartışmaya gereksinimiz var.

Bu seçimlerde oy kullanmama gibi bir olasılığın da varolabileceği şeklindeki düşünce, son dönemlerde her yerde tartışıldığı gibi, iki temel parti arasındaki farkın ortadan kalktığı şeklindeki reddedilmez gerçeklik yüzünden daha sık seslendirilmeye başladı. İki partiden her biri aynı ekonomik ve sosyal politikaların altına imza atılabenzer değerlendirme düzeyleri, devlet yardımlarında benzer kesintiler, emekli ikramiyeleri, yasalar, düzen ve özelleştirme konularında benzer düşünceler- gerçekten iki farklı seçeneğe sahip olduğumuzu hissetmek çok zor. Tıpkı sıkıcılığı ve içtensizliği yüzünden binlerce insanın seçim programlarını izlememeye başlaması gibi, binlerce insan oy sandıklarından uzak duracak.

Tony Blair İşçi Partisi'ne lider olduğunda, sanki siyasi tartışmanın önu açılacakmış gibi görünen bir an vardı. Önemli konularda -demokrasi, yeni devlet yardımları, eşitsizlikle mücadele gibi- yeni bir söylemle karşılaşacağımızı ummuştuk. Şu anda bu umut öldü. Newsnight'ta (bir haber programı) emekliler ve işsizlerin Harret Harman ve Peter Lilley ile tartışmalarında, iki politikacının da, bu insanların sorunlarını ifade ettikleri gerçek gereksinimlerden bahsetmekten nasil

kaçtıklarını izledik. Söylemlerinin, bu insanların günlük yaşamlarına ne denli uzak olduğunu da.

Politik gündeme henüz ısınan genç insanlar, bu söylemin günlük yaşama olan uzaklığıyla, özellikle yabancılaştırılmış oluyorlar. Bu haftaki ICM fiğürlerinde, 25 yaşın altındaki seçmenlerin sadece %32'si verecekleri oydan emin, bu oran 65 yaşın üstündekiler içinse %82. Gençlerin seçimler karşısındaki bu bariz ilgisizliği -ki bu, siyah genç seçmenler arasında daha bariz- asla önemsiz bir şeymiş gibi kenara atılmamalı.

Bu seçimde gündeme getirilmemiş olsa da, pek çok seçmen açısından önem taşıyan daha pek çok problem var. Evet, Avrupa Birliği hakkında birşeyler duyuyoruz. Evet, yolsuzluklar hakkında birşeyler duyuyoruz. Evet, John Major ve Tony Blair'in kişilikleri hakkında birşeyler duyuyoruz. Fakat hayır, her 3 çocuktan birinin yoksulluk içinde büyüdüğü hakkında hiç bir şey duymuyoruz.

Hayır, otomobillere olan abartılı bağımlılığın kentsel ve kırsal yaşamı nasıl mahvettiği ile ilgili hiç bir şey duymuyoruz. Hayır, silah ticaretindeki İngiliz parmağı ile ilgili hiç bir şey duymuyoruz. Hayır, siyah nüfusun ve kadınların siyasi temsilindeki eşitsizlik hakkında hiç bir şey duymuyoruz. Bu konuda, medya ve politikacılar birlikte davranıyorlar. Politikacılar manifestolarındaki problemlere yaşıpılmış, onlarla röportaj yapanlar ise başka bir şey sormuyorlar. İnsanların neden evlerinde kalmayı tercih edip, onlara kulak tıkadığı ortada.

Fakat bizim oy kullanmama tavrımızın nedeni, içtensizlik ve yabancılaşma problemlerinin çok daha ötesinde. Biz siyasi sistemimizin, gerçek demokrasinin bir 'dönme'si olduğunu hissediyoruz. Bunun da ötesinde, oylarımızın çoğunun özellikle de küçük partiler için kullanacağımız oyların çöpe gideceğini biliyoruz. Nisbi seçim sistemine sahip olana dek, İngiltere'deki güçleri kabaca dahi temsil eden bir parlamentoya sahip olamayacağız.

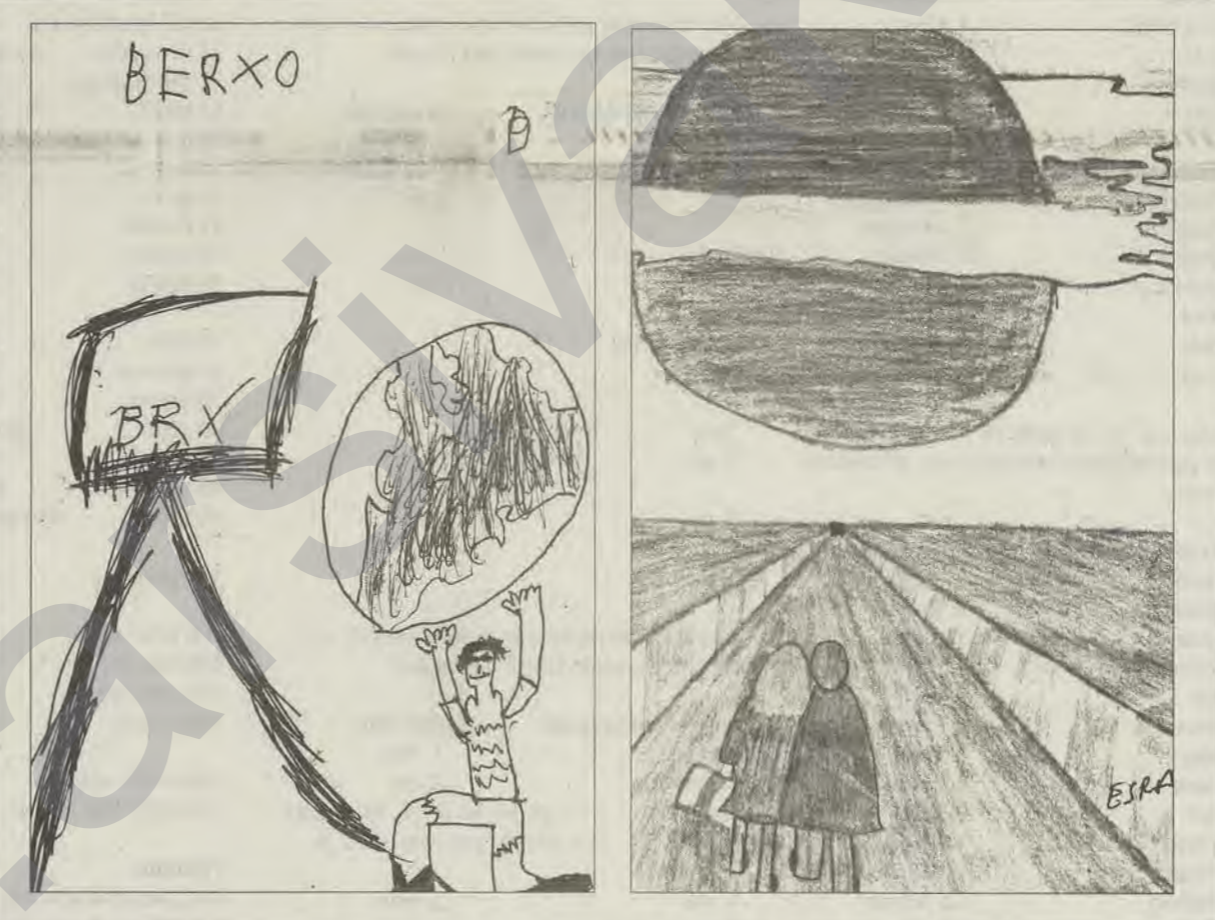
Seçim günü, bizim sorumlu birer vatandaş olarak davrandığımız bir gün değil, aksine çoğumuzun sorumluluktan kaçıp kurtulduğu bir gün. Politikacılara oy veriyoruz, ve sonra arkamıza yaslanıp oturuyoruz; onlar beş yıl boyunca kendilerini mutlu etsinler, bize yalan söylesinler, her şeyi bizden saklasınlar, hiç gereksinimimiz olmayan yasaları geçirsinler, istemediğimiz faaliyetler için vergileri yükseltsinler diye... Niçin böyle dayatılmış bir gücü kabul etmek zorunda olalım? Eğer nisbi seçim sistemine sahip olsaydık, bilgilendirme özgürlüğü yaşamış olsaydı, politikacıların değişmesinde referandum zorunluluğu olsaydı ve bunların da ötesinde, daha özgür ve daha dürüst bir politik gündem olsaydı, belki de o zaman oy kullanmanın bir değeri olacaktı. Fakat, parlamentoya güvenimiz olmadığı sürece, neden onun faaliyetlerini meşrulaştıralım?

Kadınlar 1 Mayıs'ta

Kadınlar yaşamın her alanında yaşamın renginin belirlemesine katkı sunmaktan geri kalmıyorlar. Bu anlayış doğrultusunda düzenlenen her etkinikte, eylemde yerlerini alıyorlar. Bunu yaparken ödenecek bedellerin büyüğü ya da küçüklüğüne bakmıyorlar. Evde olduğu gibi, eylem alanında da egemen kültürün birincil derecede hedefli oluyorlar. Bunun böyle olması, onları yaşamdan ve toplumsal ilişkilerden dışlamadığı gibi, haklarını almak için yaşama sıkışıkya sarılıyorlar. Tersine evde, sokakta, işte kendilerine karşı estiren teröre karşın, bir adım bile geri atıyorlar. Atmamakta da kararlı gözüküyorlar. Söylenecek çok şeyin olduğu kesin. Biz, "Silkeleyin kadınlar, düşecekler" demekle yetiniyoruz.

Ç O C U K Ç A

Xidir EĞİT

Dikkatimi çeken, bazı arkadaşlarımız, Kürdistan veya dünyadaki devrimci örgütlenmeleri inceleyip eleştirirken, dialektik ve tarihsel metaryalist bakış açısını bir kenara bırakarak, yüzyesnel ve subjektif bir dar anlayışla sorunları irdelemektedirler. Sosyalist örgütlenmelerin demokrasi eksikliği veya kadınların da bu yapılarla erkekler kadar katılım göstermediği ve erkeklerle eşit bir şekilde kendilerini ifade edemedikleri, ne sosyalizmin ne de sosyalist erkeklerin suçudur. Sorunu tarihsel ve toplumsal mülkiyet, mülkiyet ilişkilerinde ve bu ilişkiler üzerinde şekillenen üst-yapı kurumlarında aramak gerekir. Maddi koşulların oluşturup, kontrol altına almadığımız sürece toplumsal yasalar, tıpkı doğa yasaları gibi, irademizden bağımsız olarak işlerler. Her sosyalist hareket, kendi somut koşullarını objektif ve subjektif gerçekliğine uygun olarak var olur. Sosyalizm (Komünizm) bir toplumsal sistem projesidir. Her toplumsal sistem kendi alt-yapısı üzerinden gelişir ve şekillenir. Sosyalist birey, bütün yönleriyle ancak o zaman gerçek formuna ulaşır. Bu anlamda, sosyalizm sihirli bir değnek değildir ki kime değse hemen kursuz hale gelsin. Sosyalist örgütlenmeler, tek tek bireylerden oluşur. Bu bireyler de belli toplumsal ilişkiler içinde doğup, büyüyüp, şartlanıp şekillenir. "İnsanın düşüncesi, maddi yaşam koşullarının bir yansıması ve ürünüdür" deniliyor. Maddi koşullarımıza eğitim, kültür, şartlanmışlık ve alışkanlıklarımıza rağmen, ister erkek, ister kadın olsun kendimizi değiştirip, dönüştürmek

Eleştirilere yanıt -3

kolay değildir. Fakat görev ve sorumluluğumuz, tüm zorluklara karşı azimli ve sürekli bir mücadele vererek, bireysel, örgütsel ve toplumsal alanlarda, özgürlüklere ulaşmaktır. Reel sosyalizmin kadın konusundaki tutumunu ileri sürerek, sosyalizmi mahkum edemeyiz. Bu bizi başka yerlere getirir. Fakat iyi incelenirse, o ülkelerde kadınlara tanınan haklar küçümsenmez.

A.SU arkadaş da eleştirisinde, Dersimi gibi olaya tepkici, önyargılı ve duygusal yaklaşıyor. Öyle anlaşılıyor ki, yazımı okurken eleştiri konusuna ettiğim Dersim'in yazısını dikkatlice okumamış. Çünkü "samimiyetsizlik gibi ağır bir suçlama" diye iddia ettiği "samimiyetsizlik" kelimesinin, daha önce Dersimi tarafından Nüröj okurları için kullanıldığını farkında değildir. Öyle anlaşılıyor ki, A.Su beni, haddinin bildirilmesi gereken bir rakip olarak mahkum etmeye çalışmaktadır. Sosyalistler, her türlü haksız egemenliğe karşı olduğu gibi, erkek egemen anlayışa da karşıdır. Proletarya egemenliği bile halk için özgürlük, burjuva egemenliğinin yaşamındaki tehdidi için bir engel, zorunlu, sihirli ve gerici bir rakip olarak kabul edilir. Değerli A.SU'nun sandığı gibi, erkekliliğine, erkeğe egemen karşı olan sosyalistliğime dayanarak tartışıyorum. Dostlarımla ve mücadele yoldaşlarımla dövüşmeyi asla düşünmem; ama eleştiriyi ve farklı düşünceleri

şünmeyi bir dövüş olarak algılıyorsa, bu da onun dost ve düşmanlarını birbirine karıştırdığı anlamına gelir. Kürdistan'daki kadınların konumu ve mücadelesinde aldıkları yer konusunda A.SU ile hemfikirim. Fakat mantıksal önerme sisteminde yanlışlık buluyorum: Doğru ideolojik verilerle, yanlış örgütsel çıkarımlara varıyor. Böylece bir düşünce karmaşası içine giriyor. Bir yandan "komünist kadının yeri, proletaryanın komünist örgütüdür" diyor, diğer yandan tam tersi bir örgütlenmeyi savunuyor. Çünkü A.SU'ya göre "en komünist erkeğimiz bile erkek sovenistidir." Böylece mantığının gereğini de bulmuş oluyor. Ideolojik olarak sosyalist düşüncemi temel aldığım söylüyorum, örgütsel olarak çeşitli sınıf ve tabakaları içine alan esnek ve kitlesel bir cins örgütlenmesini savunuyor. Oysa sosyalist ideolojiyi esas alan bir anlayış, azami programda sosyal devrimi hedeflemelidir; bu da sınıfsal temelde bir örgütlenmeyi gerektirir. Elbette sosyalistler, kitlesel örgütlenmelerden yararlanırlar, ama nahayı politik hedeflerinin temel araçları olarak görmezler. Zaten her komünist parti, hem dışındaki kitlesel kurumlarda örgütlenir, hem de kendisi kitlesel kurumlara örgütlemeye yönelir. Bu anlamda A.SU gibi arkadaşların kadın örgütlenmesi ile sosyalist (komünist) örgütlenmesi arasında bir duvar örmeleri gerekmiyor. Yoksa ben mi onları yanlış anlıyorum?

Değerli A.SU bilmelidir ki, Kürt sosyalisti, bireysel kurtuluşunu ulusal ve sosyal devrimde bulduğu gibi, bu temelde bir örgütlenmeye gitmektedir. Aynı şekilde Kürt sosyalist erkeği gerçek özgürlüğünü, kadının özgürlüğü ve eşitliğinde bulduğu gibi, bunun gerekliliğini yerine getirmek ve mücadelesini vermek zorundadır. Kadın veya erkek, tutarlı her sosyalist teori ve pratiğinin birbirine uygun olması gerekir. Ama sosyalistim deyince, sosyalizmi özümsememiş ve yaşamın bir parçası haline getirememiş bazı kötü örneklerden hareketle, veya bazı eksiklikleri vardır diye, bütün komünist erkekleri tınak içine alıp, erkek sovenizmiyle suçlamak, önyargılı ve sektece değil midir? Ya da "sayın EĞİT görüşlerini açıklarken, daha yapıcı bir temelde, daha sağduyulu hareket edebileceydiniz" sözleriyle ne kadar samimimidir? A.SU arkadaş, kadının içinde bulunduğu olumsuz payımı aramaması gerekir. Birisi A.SU'ya "senin Kürt ülusunun sömürge kalmamasındaki payın nedir?" diye sorsa, gerçek cevap ne ise, benim de cevabım o olur.

İkinci sorusuna gelince, nasıl bir ce-

vap versem vereyim, onu ikna edemeyeceğimi biliyorum, ama gene de şu kadarı söyleyeyim: Eğer kadın konusunda, ilkin kendimi ve sonra toplumu ciddi bir sorgulamadan ve eleştiri analizinden geçirip, bu konuda geniş bir araştırmaya girmeseydim, eğer kadının içinde bulunduğu konumun, toplumun tüm yansımalarını kapsayan üzerindeki tahribatın bilincine varmasaydım, Nüröj'un kadın sayfasını önemle incelemeyip, örgütlenme konusundaki fikirlerimi de ileri sürme ihtiyacını duymazdım. "Kürdistan'da hangi çelişki talidir?" diye sormamın nedeni, sınıfsal çelişkinin çözümünü ulusal demokratik devrimden geçeri. Ulusal demokratik devrimi hedeflerken, sınıfsal temelde örgütlenmeyi esas alıyoruz. Amaç en geniş kitlesi, devrim mücadelesine katılmaktır. Nasıl ki ulusal kurtuluş sürecinde, sınıfsal mücadele ihmal edilmiyorsa, kadının eşitlik ve özgürlük mücadelesi de ihmal edilemez.

A.SU arkadaş, aile, evlilik kurumu konusundaki yaklaşımlarında da önyargılı ve yüzyeseldir. Hep suçlamacı bir mantık egemendir. Aile sosyal bir kurumdur. Bu kurumu oluşturan ve biçimlendiren ekonomik ve sosyal yasalar vardır. Bu yasalar, bugüne kadar insanların iradesi dışında varolmuştur. Günümüzde aile kurumunun ekonomik, sosyal ve siyasal niteliklerinden öte, sosyo-kültürel ve sosyo-psikolojik önem ve etkisini de unutmamamız gerekir. Sosyalistlerin de insan olduklarını unutmamak gerekir; ne doğa üstü güçleri vardır, ne de ayarlanacak birer cihazdır. Bilinç, psikoloji, davranış ve eğilimleri, toplumsal ilişkilerinin bir ürünüdür. Tıpkı bebektikten

Anti-demokratik uygulamalarla yönetilen sömürge ülkelerde genellikle "çıkarcı" ideolojisi benimsetilmeye çalışılmıştır. Toplumdaki kişilere egoizm zehiri enjekte edilerek, onların da böyle düşünmesi yolunda zorlamaya gidilmiştir. Bu da kişilerin "bencil" olmaları sorununu doğurmuştur. Bilimin, yaratıcılığın ve entelektüel gelişimin sürekli önüne geçilip, toplumsallaşmak engellenmek istenmiştir. Böylece farklı kişilikler ortaya çıkmıştır. Kendini bu durumdan sıyrabilen kişiler, toplum için çeşitli girişimlerde bulunmuştur.

Yaşam, başkalarıyla birlikte anlam taşır. Kişisel bir şekilde donatıldığı zaman ise anlamsızlaşır. Toplumdaki önemimiz başkaları için yaptığımız (bizim için de faydasına inandığımız) yararlı işlerle olur. Toplumsal duygusuyla gelişip, bu doğrultuda yaşamına yön verebilir; yaşamında daha çok mutlu olabilen ve toplum tarafından sevilen. Başkaları için yaptıklarımız derken, sadece bir kişi veya kişiler şeklinde

Toplumsal kişilik

Dilber YILMAZ

dar bir anlam verilemez buna, toplumun geneline yönelik çalışmalar kastedilir.

Toplumsal çalışmalarda bulunarak insanlığa hizmet sunanlar asırlarca belleklerden silinmez. Edison bulduğu ampul ile, Darwin evrim katkısıyla, Einstein fizik bilimine katkılarıyla, Marx toplum sorununa yönelik çalışmalarıyla, Lenin devrimci pratik ve düşünceleriyle; Şeyh Said, Qasımlı vb. liderler Kürt halkı için verdikleri mücadeleyle asırlarca belleklerimizden silinmeyecek nitelikte insanlardır. Oysa sadece kendi bencil istemleriyle hareket ederek, toplumsallıktan uzar insanlar bu dünyada hiç bir iz bırakmadan gitirler. Bu insanların yaşamlarının hiçbir anlamı olduğunu söyleyemeyiz.

Toplumsal düşünceye hizmet amacıyla yola çıkan bir çok insanımızda da bu tavırla, bilinçaltında hala kendini gösterme, sadece kendisiyle bir takım çalışmaların yürütülebileceğine idda etme eğilimi vardır. Başkalarını tahammülsüzlük, kendini beğenmişlik, başkalarını aşağılama, olumsuzlama, karalama eğilimi bu tür insanlarda kendini daha çok öne çıkarma çabasının bir sonucudur.

Çok üzücüdür ki, toplumumuzda bu özellikte insan çoktur. İnsanları bir bütün olarak değerlendirme düşüncesinden yoksun bir biçimde doğrularını, yeteneklerini görmeden, insanların yanlışlarına, eksikliklerine yönelme eğilimi çok fazladır.

Daha çok sömürge ülkelerin insanlarında kişilik gelişimi geri olduğu için; kendine güven duygusunun köreltilmesi, onu "büyük işler" başarabileceği düşüncesinden uzaklaştırılmış, kendini aşma ve daha iyiye varmak için kendini donatma azmi gelişmemiştir. Bu duygu hemen kendini bundan sıyrınarlara daha büyük değer verme, onu hata yapmaz, üstün bir varlık olarak görme düşüncesine de götürmüştür. Kişileri abartma, onu tek otorite olarak görme eğilimi gelişmiş toplumların bir özelliğidir.

Oysa bu toplumun bireyleri olarak hepimizi birbirimizi geliştirme sorumluluğu taşımak zorundayız. Eleştirilerimiz karalama ve yıkmaya eğiliminde değil, yapıcı ve geliştirici bir amaca hizmet etmelidir. Bunu yapmadığımız sürece çevremizde sürekli bir rahatsızlık çekeriz.

Kendimizi bir alanda daha gelişkin gördüğümüz zaman, bu alanda başkalarını da etkileyerek geliştirmek, bizi de olumlu yönde etkileyecektir. Herşey başkalarıyla paylaşıldıkça önemlidir.

yavaş yavaş nasıl bir organik evrim geçirecek geliyorsa, toplumsal ve düşüncel alanda da benzer gelişme geçirmektedir. Çekirdek aile ve evlilik kurumu, ekonomik ve toplumsal yasaların bir ürünüdür; bu yasaların değişiminden, onları yok sayamayız ve etkilerinden de kurtulamayız. Ayrıca komünizmde, çekirdek aile, ekonomik bir birim olarak ortadan kalkacağı öngörülmüş, fakat sosyal bir kurum olarak nasıl bir biçim alacağını, kimsenin kesin olarak bildiğini sanmıyorum. Bu konuda fikirlerinden yararlandığımız Marx'ın kendisi bile, aşık olmuş ve bir çekirdek aileye sahip olmak zorunda kalmıştır. A.SU yoldaşımızın, "hem ekmeleleri bütün, hem de karnları tok" dediği konuyla yetinseydik, bu yolu seçmezdi. Ekme bütün olduğu ve karn tokluğu ile kast ettiği her ne ise, irademiz dışında, toplumsal yasalar bize dayatmıştır; tıpkı onun yaptığı gibi biz de bu yasaların zorunluluğundan ve etkisinden kurtulma mücadelesini veriyoruz.

A.SU arkadaşın görevlerini sıralarken, nasıl olsa yemek, buluşuk, çocuk vb. gibi sorumluluklarımızın olmadığını iddia ediyor. A.Su nasıl bir yaşam tarzı, toplumsal gelenek, biçimlenme, şartlanmışlık, alışkanlıklar içinde yetişip geliştiğimizi bilince çıkartsa, sosyalist anlayışın bizde gerçekleştirdiği devrimci değişim ve dönüşümü kavramaya çalışsa, bazı düşüncelerini sorgulamadan geçiri ve bazı konularda da karamsarlıktan kurtulur.

Di civîna Enstîtuya Kurdî ya Parîsê de zimanzanên Kurd li ser pirsên Kurmancî sekinîn Li Parîsê civîna Kurmancî

Mahmûd LEWENDÎ

Wek tê zanîn Enstîtuya Kurdî ya Parîsê ji Havîna 1987'an û vir de ye ku salê du caran li ser zaravayê Kurmancî civin amade dîke. Di civînan de pirs û pirsirgên zaravê Kurmancî ten munaqesên klasîkên Kurmancî û yê berhemên folklorîk ten amadekirin û netîceya civînan di rojnâmeya Kurmancî de tên belavkirin. Dîsa di van civînan de terminolojiyên literatûr, rojnâmevanî, leşkerî, hiqûqî û hwd jî tên amadekirin. Di amadekirina wan terman de kovarên Bedîrxaniyan; Ronahî, Roja Nû, Hawar û Stêr wek esas tên girtin û li ser awayê wan kovaran, terminolojiyên li jor binavkirî ten amadekirin û wek pêşniyar di rojnâmeya Kurmancî de tên belavkirin.

Beşdarên civînan jî hema hema çî bigre jî hemû parçeyên Kurdistanê ne. Hejmara beşdarên li gor rewşa beşdarên di navbera 14-20 kesan de ye. Civîn jî her carê li welatê Ewropayê tê amadekirin. Lê civînan ku heta naha çê bûne, piraniya wan li Stockholmê hatine amade kirin.

Civîna îsal jî (Ya Bihara 1997'an) li Stockholmê di 29.03.05.04/1997'an de li girava Biskopsarmö çêbû. Beşdarên ve civîne ev kes bûn:

Abdullah Emîn Betasî (Behdînan/Kurdîstana Başûr), Behrûz Şucaî, Elî Şêr (Wan), Hazım Kılıç (Hekarî), Hemîd Kılıçaslan (Mêrdîn), Kendal Nezan (Diyarbakir), Lutfî Bakî (Xerzan), Mahmûd Lewendî (Qerejdaq), Mustafa Aydoğan (Mêrdîn), Reşo Zilan (Ağırî), Rojen Barnas (Diyarbakir), Salim Çelîker (Diyarbakir), Selam (Kurdîstana Suryê), Veysî Zeydanî (Bedlîs), Xusro Abdullâhî (Selmas), Zinar Soran (Dêrik), Muzaffer Begzade (Şikank) jî ber karûbarên xwe nekarîbûn beşdarî civîna Buhara, 97'an bibûya. (Hema hema çî bigre her wek beşdarên daîmî yê civînan ev kesên jorin

in). Di civîna îsal de li ser van maddeyên jêrîn hat rawestan:

- 1- Termên Matematîkê (Hamîd Kılıçaslan û Behruz Şucaî)
- 2- Nîfirîr/Nîfir (Elî Şêr)
- 3- Devoka Qerejdaqê (Mahmûd Lewendî)
- 4- Ferhengoka Hawarê (Zinar Soran)

Lê gava ku tarîx di nav tektê de be wê wextê jî bi vi awayî were nivîsîn: 24ê adara 1994'an, (Di vî warî de di nav rojnâme û kovarên Kurdan de du awa tên bi kar anîn: 24'ê Adara 1994'an an jî 24'ê adara 1994'an)

3- Navên ku transkîrîbe dibin wê li gor dengê telafûza wî navî

Çimkî em wan navan jî destê pêşîn nabihîzîn, lê ji zimanekî din dibihîzîn)

Bêguman herkesê ku bareyekê amade dîke û pêşkêşî civînê dîke, gelek munaqeseyên dîr û dirêj li ser wê tê kirin û piraniya beşdarên civînê digihîjin netîceyekê, lê carna li ser hin term an gotinan nagihîjin tu netîceyekê.

Li) û gelek ferheng û ansiklopediyên bi zimanên din hene ku beşdarên civînê wan bi kar tinin. Û bi vî hîncetê digihîjin netîceya herî durust. Wek mîsal li ferhengên Kurdî-Tirkî binêrîn, li hember gelek babet çivîk û dar û gul û kulîlkan; Pupito; bir kuş, Şilan; bir çiçek û hewdî nivîsîn. Lê di van civînan de heta ku bi zimanekî din maneya wê gotinê neyê dîtin nayê nivîsîn, an jî pir girîng be, bi şirovekirinekê ew gotinê nivîsîn.

Gotîna dawî; jî bo pêşdebirîna zimanekî divê ku dem û dezgehên dewletê hebin ku netîceya herî baş derkeve holê. Û di vî rewşa ma ya sîyasî û ya kulturî ya îroyîn de ev yek ne mumkun e. Û gelek kes hene ku yekê yekê li ser problemên Kurmancî dinivîsîn û dixebitin. Lê bi qasî ku tê zanîn xebateke kollektîf a li ser zaravê Kurmancî jî derveyî van civînan tuneye. Û netîceyên van civînan eger jî sedî sed jî alfî medya Kurdî ve rast neyê dîtin jî, lê ev netîce dibe bîngehek jî bo xebatên pêşde yê berfirehtir. Ji xwe netîceyên civînan jî wek pêşniyar yê pêşkêşî kirin. Ji ber wê yekê divê ku nivîskar û kurmancîzan û zimanzanên Kurd bikaribin dîtin, rexne û pêşniyar û alternatîfên xwe yê li ser vî xebatê bi awayekî binin ziman. Ev yek hem jî bo pêşketina wan civînan û hem jî ji bo pêşdebirîna zimanê me wê li kêr bî.

Rojnameya Kurmancî: Hejmara wê ya pêşîn di Havîna 1987'an de derket, heta naha 20 hejmarên wê derketin. Her hejmarekê de di navbera 4-6 rûpelan de ye. Ebada wê: 42X29,5 cem ye. Di her hejmarekê de nêzîkî 500 gotinên Kurdî wek ferhengokê biçûk li gel Tirkî, Fransî û Îngîlîzîya wan tên nivîsîn. Di hemû hejmarên wê de heta naha nêzî 8000-9000 hezar gotin wek ferhengokê biçûk ên bareyekê hatine belavkirin.

Li gor biryara civîna Buhara 1997'an, di Payiza 1997'an de wê ev her bîst hejmar li ser hev werin çapkirin û belavkirin.

Serokê Enstîtuya Kurdî ya Parîsê Kendal Nezan

- 5- Termên Aborî (Salim Çelîker)
- 6- Îdiyomên Kurdî (Mustafa Aydoğan û Hamîd Kılıçaslan)
- 7- Kevirên Buhadar/Gewher (Reşo Zilan)

Di civîna Bihara 96'an de li ser awayê rênivîsa Kurdî ya Latînî munaqeseyek dîr û dirêj hat kirin û welê diyar e ku wê hertim jî berdewam be. Wek mînak, hin problemên rênivîsê ku ji bo me hemûyan muşkîleyeke mezin e di vî civînê de hat munaqesekirin ev bûn:

- 1- Navê taybetî wê bi herfa mezin dest pê bike, lê sîfetên ku ji wan navan çêdibin wê bi herfên biçûk dest pê bikin, yanê: Ez li Diyarbakirê dimînîm. Ez Diyarbakirî me.
- 2- Tarîxa rojê gava ku li serê nivîsekê an li ser rojnâmeyekê were nivîsîn ewê weha be: Adar 24, 1994

bîbin, yanê eger navek jî herfên Erebi an Çînî, Kîrîlî, Grêkî transkîrîbe bîbin wê li gorî elfaba Kurdî lê bi dengên nêzîkî orjînalata telafûzê bin, yanê: Othman a Erebi wê wek Osman, Mûhemmed a Erebi wê wek Muhammed were nivîsîn.

(Lê li vir di navan de netîceyekê yekdegîr demaket. Çimkî Kurdên ku têkîliya wan bi kîjan dewleta serdest re hebe bivê-nevê wê hin navan li gorî telafûza ku wan jî wê mîletî girtine bi kar bînin. Yanê îro piraniya Kurdên Kurdîstana Tirkîyê navê Garbaşov wek Tirkan; Gorbaşov dinivîsîn. Dîsa piraniya wan navê Xumeynî wê wek Humeynî dinivîsîn. Ji xwe navên Çînî û hwd wek Tirkan telafûz dikin û dinivîsîn. Ev yek jî bo Kurdên parçeyên din jî welê ye, ew jî yan wek Êreban, an jî wek Farisan û yê derve jî, wek telafûza welatêkî Ewropî ku ew lê dimînî dikin.

wê wextê jî wê pirs an bareyê dibihîzin civîneke din.

Li ser van civînan gelek tişt-çi pozîtîf û çî negatîf- hatin gotin û hê jî tên gotin. Ez bi xwe jî yek jî beşdarên van civînan me. Û gava ku mirov netîce û munaqeseyên van civînan digre ber qavan, mirov digihîje wê qeneatê ku ji bo pêşdebirîna û çareserîkirina pirs û muşkîleyên zaravê Kurmancî, feydeyê gelek mezin a van civînan heye. Her çendî beşdarên civînan di warê ziman de ne pispor û akademîsyen in, lê dîsa jî li gorî xwe her kesek jî wan ev 15-20 sala in ku dinivîsîn û li ser pirsên Kurmancî dixebitin û mijûl dibin. Her weha di nav beşdarên de kesên ku bi Erebi, Farsi, Tirkî, Îngîlîzî, Fransî, Swêdî, Danmarkî, Rûsî, Hollandî û Osmanlî dizanin hene. Ji alfî materyal û çî civînanê de çî bigre hemû ferhengên Kurdî (Kurmancî, Soranî, Dimi-

KLASİK KÜRT ŞİİRİNİN ÖLÜMSÜZ ŞAİRİ Eli Heriri

Fikret TURAN

Eli Heriri, XI. yüzyılda yaşamıştır. Hayatı ve eserleri hakkında elimizde yeterince bilgi yoktur. Yalnızca 1009 yılında Hakkari'nin "Herîre" köyünde dünyaya geldiğini ve yine aynı yerde 1078 yılında vefat ettiğini biliyoruz. Kamuran Bedirhan "Ferbuha Xwendina Kurdî" adlı eserinde Eli Heriri'nin Kürtlerin Soran boyundan olduğunu belirtmektedir.

Rus Kürdolog Aleksander Jaba "Recueil de Notices et Recits" adlı eserinde verdiği bilgiye göre ilk Kürt şairidir. Yine Aleksander Jaba kaynaklı olan bilgiye göre, bir divanı vardır. Fakat ne yazık ki bu divan henüz elimizde geçmemiştir.

Eli Heriri üzerinde çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Özellikle Albert Sosin, Rudenko ve Sadık Bahadın Amadi'nin çalışmaları dikkat çekicidir. Prof. Qanate Kurdo da "Kürt Edebiyatı Tarihi" adlı antolojisinde Eli Heriri'ne yer vermiştir. Albert Sosin "Kürdische Samlingen" adlı eserinde Eli Heriri'ne ait olduğunu iddia ettiği ve arapça harflere yazılmış bir kaç şiir yayınlamıştır.

Sanatı:
Ger hûn bibîn nâlê eşq a
Tenê li bom zarî dikin b
Her kes bîzanê halê eşq a
Bi hîle dijwarî dikin b

Bi halê eşq bexil bûbûm c
Her dem di dem zellî dibûm c
Bê reh û bê delîl dibûm c
Her kes bi xemxwarî dikin b
(A. SOSİN, Kürdische Samlingen-278-279)

Eli Heriri'nin elimizde bulunan şiirleri çok azdır. Onun için şiirin sanatı hakkında geniş çaplı bir inceleme yapmak oldukça güçtür. Biz bu incelemede şiirin elimizde bulunan şiirlerini esas alacağız. Şairin elimizdeki şiirlerine göre şu yapıya varabiliriz:

Şair şiirlerinde akıcı ve sade bir dil kullanmıştır. Onun dili yabancı dillerin etkisinden uzaktır. Anlaşılır bir dille şiirlerini yazmıştır. Birbirine uygunluk arz eden kelimeleri sıkça kullanmıştır. Şairin kullandığı dil bugün bile anlaşılır bir dildir.

Eli Heriri, şiirlerini "dörtlük" nazım birimleriyle yazmıştır. Nitelik biçimlerinden en çok "semai" ve "koşma" nazım biçimlerini tercih etmiş ve kullanmıştır. Halk edebiyatında semai ve koşma nazım birimleriyle genellikle "aşkane" konulu şiirler yazılır. Ayrıca bu nazım biçimleri herce ölçüsünün sekizli ve onbirli hece kalıplarıyla yazılır. Fakat Eli Heriri ölçü konusunda bu kurala pek uymamıştır. Şairin şiirlerinde sağlam bir

ölçüye rastlamamaktayız. Dizeler, hece sayısı ve niteliği bakımından birbirine uyum sağlamakta zorlanmaktadır. Dizeler arasında ölçü tutturulmakta ya zorlanılmıştır ya da dikkat edilmemiştir.

Bu uyumsuzluk şiirin kafiyeli dizisinde de görülmektedir. Fakat şunu diyebiliriz ki şair ölçü konusunda nazaran kafiyede başarılıdır. Şiirlerinin kafiyeli şemaları şöyledir:

Birinci dörtlüğün ilk ve üçüncü mısrası kendi aralarında kafiyeli ikinci ve dördüncü mısraları da kendi aralarında kafiyelidir. Diğer dörtlüklerin birinci, ikinci ve üçüncü mısraları kendi aralarında kafiyeli, son mısra ise birinci dörtlüğün son mısrasıyla kafiyelenmiştir.

Eli Heriri şiirlerinde daha çok aşk konusunu işlemiştir. Onun şiirine konu olan aşk beşeri olan aştır. Fakat şair bu aşkı yüceltmış hatta onu kutusturmuş diyebiliriz. Ama sonuçta tasavvufî manada bir aşkı işlememiştir.

Şair çoğunlukla sevgiliyi tasvir etmiştir. Sevgilinin güzelliği karşısında şair daima aciz ve güçsüzdür.

(...)
Qahu medet ahu medet
Çeşman çî xubarî dikin (...)
Heyran bûm ez jî dinê
Sohtim jî dest evînê
Ji xwe nakim hîvya jînê
Li em kêm bûm mah û sale

Şairin şiirlerine konu olan sevgili gerçek mi yoksa hayal mahsûlü mü bilmiyoruz. Fakat bizim elimizdeki şiirlerinden çıkarılmış kadriyya şunu diyebiliriz ki, şairin aşkıdan şunu tuttuğu sevgili hayal mahsûlü bir sevgilidir. Şair kendi hayal dünyasında bir sevgili yaratmakta ve ona aşk olmaktadır. Şair bununla kalmayıp, sevgilisini yüceltirmiş ve onu ulaşılmaz bir yere koymaya çalışmıştır.

Ji hindê binin taracî
Ji mermerê binin xeracî
Ji romê bîstînînin bacê
Ji bo xemlê şepalê

Eli Heriri şiirine yaşadığı devrin olaylarını yansıtmamıştır. Yaşadığı dönem Kürt toplumu üzerindeki siyasi ve kültürel etkilemelerin filizlenip şiddetlenmeye başladığı dönemdir. Türk akıncıları Kürt topraklarına sık sık girmekte, İslam kültürü Kürtler üzerinde yavaş yavaş yerleşmeye başlamaktadır. Ama bütün bunların hiçbir tanesine Eli Heriri'nin şiirinde rastlamamaktayız. (Een azından elimizdeki şiirlerinde)

Onun şiirinde tasavvuf da yoktur. Şiirinde yüceleştirmeye çalışılmış bir aşk da vardır. Fakat bu kesinlikle "ilahi" bir aşk değildir.

İç ve Orta Anadolu Kürtleri unutulmuşluktan kurtulma mücadelesini Bîrebûn dergisiyle başlattılar Unutulmamak için 'bîrnebûn'

Nesimi ADAY

Kürtler uzun yıllar Anadolu'nun batı bölgelerinde yaşayan kardeşlerini unuttu. Onları yalnızlığın ve gurbetin ellerine bıraktılar. Ama onlar hiçbir zaman kendilerini geldikleri kökten koparmadılar. Onlar kendilerine yapılan bütün baskılara rağmen; dillerini, gelenek ve göreneklerini sürdürüp, siyasal zeminde kendilerini (gerek legal gerek illegal alanda) varettiler. Dergide bu olgunun rahatsızlığını dikkat çekilip; "...Batılı gezginler ve araştırmacılar zaman zaman Orta Anadolu Kürt toplumu üzerinde dururken, bu gerçeklik yalnızca Türk araştırmacılar tarafından değil, Kürt yazar ve araştırmacılarınca da gözlemlenilen gelmiş" diye, yazılmış, Türk devletinin uzun yıllara yayarak gerçekleştirmek istediği asimilasyon politikaları bu bölgede çoğunlukla etkisiz hale geldi. Çünkü İç ve Orta Anadolu Kürtleri, çoğunlukla koloniler şeklinde iskan ettiklerinden ve kapalı yaşadıklarından dolayı dışarıdan gelen taruzlar (pek) etkili olmadı. Devletin, Balkanlar'dan ve Kafkasya'dan getirttiği Türk kolonileri, Kürtleri asimile etmek bir yana kendileri asimile oldular. İşte bu bölgedeki Kürtler bugün Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde birbirilerini bulup Bîrebûn isimli bir mevsimlik dergi çıkardılar. Derginin sorumlusu Hacı Erdoğan. Derginin merkezi Almanya.

gibi, bu toplumun ulusal kimliğinin pekişmesine de katkı sunacaktır. Orta Anadolu Kürt Toplumunun yerleşim, siyasal ve sosyal tarihi; coğrafik konumu, dil, din, inanç ve kültür yapısı; sözlü, yazılı sanatı; gelenek ve görenekleri; etnografik ve folklorik ürünleri; aşiret ve boy yapısı; yazılı ve sözlü tarihi kaynakları; sosyal ve siyasal yapısı; iç ve dış güçleri; ekonomik durumu;

bûn, daha ilk sayısında nitelikli araştırma-inceleme makaleleri yayımlayarak dikkatleri üzerine çekti. Derginin ilk yazısı Dr. Hecîbram Mikailî'nin "Polatlı Kürtleri" isimli inceleme yazısı. Bu incelemede; Polatlı Kürtleri'nin tarihinin, dinin, inancın, sosyal yapısının, dilin, kültürünün, gelenek ve göreneklerinin, aşiret ve boy yapısının, yazılı ve sözlü tarihinin, sosyal ve siyasal yapısının, iç ve dış güçlerinin, ekonomik durumunun, daha ilk sayısında nitelikli araştırma-inceleme makaleleri yayımlayarak dikkatleri üzerine çekti.

Ateş. "İnceleme-Araştırma-Tartışma" üstbaşlığı altına, "Batı Kürtleri Gerçekliği ve Çözüm Perspektifleri Üzerine Sesli Düşünceler" isimli uzun bir araştırma-tartışma yazısı yazmış. N.Ateş yazısında, Batı Kürtleri'nin sosyal ve siyasal zemindeki detayları üzerinde durup, Türk politikacıların bu bölgedeki Kürtler hakkındaki yanlışlarına dikkat çektikten sonra, bölge Kürtlerinin sorunları için çözümleri perspektifler sunuyor. Ayrıca bu yazının sonunda da uzun bir çizelge yayımlanmış. Çizelge, Osmanlı döneminde, Kürdistan'da ki oymak ve aşiretlerin, yerleşim yerleri ve bağlı buldukları toplulukları gösteriyor. Derginin en önemli yazılarından biri de kuşkusuz Hacı Erdoğan'ın "İç Anadolu Kürtleri" başlıklı uzun incelemesidir. Erdoğan yazısında; genel olarak insanlık tarihinden girip, Kürt halkının sosyal-siyasal yapısını inceledikten sonra, İç Anadolu Kürtleri'nin tarihine değinmiş. Yazar, Bölge Kürtleri'nin nüfus oranını, iktisadi yapısını, din ve kültürel yaşamı üzerinde durup, kadının toplum içerisindeki yerini de incelemiştir. Ayrıca, bölge Kürtleri'nin politik mücadelesi ve kimlik sorunu üzerinde de durmuş. Dergide Kürtçe (Kurmancî) yazılar da var. Kürtçe yazılardan biri İbrahim Güçlü imzasını taşıyor. Güçlü, İç Anadolu Kürtleri'nin siyasal yapısını irdeleyen ve çözüm önerileri sunan bir makale yazmış. Bîrebûn'un ilgi çeken bir başka yazısı da yazar Mehmet Bayrak yazmış. Bayrak, Alman seyyah Hugo Grotle'nin "Kızılbaş Kürtler" isimli makalesini çevirirken sonra notları dergiye almış. Grotle, Kızılbaş Kürtleri diğer Kürtlerden ayırıyor. Onların ayrı özellikler taşıdığını iddia ediyor. Oldukça ilginç bir araştırma.

Şair Ali Biçer'de derginin yazarlarından. Biçer'de diğer yazarlar gibi "İç Anadolu Kürt Kolonisi" üzerinde durmuş. Derginin bu sayısında yayınlanan bazı araştırmalar birbirinin tekrarı durumuna düşmüş. Örneğin; ayrı ayrı yazarlar İç Anadolu Kürtleri'nin tarihi ve sosyal yaşantısını yazmış. Daha öncede belirttiğim gibi Bîrebûn, İç ve Orta Anadolu Kürtleri'nin (dergide her ne kadar "Orta Anadolu Kürtleri" deyimi kullanılsa da...) çıkardığı bir dergi. Derginin sunuş yazısında da anlaşılıyor gibi daha çok O bölgede yaşayan insanların unutulmuşluktan kurtarılma çabası ağır basıyor -ki bu baklı ve isabetli bir çaba. Peki ya Hatice Yaşar'ın 1991 yılı baharında, Güney Kürdistan'da yaşanan "halk ayaklanması"ni anlatan, sözkonusu ayaklanmanın siyasal-ideolojik-politik yapısını inceleyen ve Kürtlerin bu deneyimden çıkarılması gereken derslerini altını çizerek; ayrıca, siyasal açıdan gerçekleştirilen çok önemli noktaları dikkat çeken "91 Kürt baharının öğrettikleri" isimli makalesinin bu dergide yayınlanmasının anlamı neydi? Hatice Yaşar'ın makalesini okurken, yerinin bu dergi olmadığını düşündüm.

Tabi dergi sadece yukarıda bahsettiğimiz yazılardan ibaret değil. Ayrıca; Rıza Baran'ın "Anadil'de Eğitim Kürtçe Olunca" isimli kısa makalesi, Maçoşê Darê'nin "Gotinên Mezinan" derlemesi, Vahit Duran'ın "Memleket Neresi Hemşerim? Ve Biz 'Sürgün' ya da 'Ehli' Kürtler" yazısı, Gabar Çiyan'ın "Kürtlerin İç Anadolu'ya Yerleşmesi Tarihinden Kesitler" isimli kısa araştırması, M. Özgür'ün "Kutluhan'da Maistro Haydo'dur" anlatısı, Hüseyin Kalaycı'nın "Biz Eşitlik Duasınız" şiiri ve Apê Curukî'nin anlattığı "Qamışê Qûl" isimli destanı da derginin sayfaları arasında yer almış.

çevreyle ilişkileri vb. çeşitli konular bu periyodun dağıtımına dahil bir tablo çizilip okura sunulmuş. Derginin yazarlarından Nuh

Perperum'a Mektup

Olanlardan xeberriz var mi?
Sebeh alti sularında herkes ev ev doluşup bu yukların bayramını qût-larken ü çeplerine manxır şûtlarken bennen Firat'a "qıçımızza ataş duşmuş" gibi MEDKOM'ın yolını tûttux...
Yalanız yol tûtmaqnan qalsax gene neyse... kimleri ü kimleri gördix bi bilsez! Meşhûr Arî-nolt Şûrdabûrdagezer eline reben bi xıyar (yanê eyıp degil söylemesi Kibaristan'lıların "salatalıx" dedixi şey) alıp illedê caxısax kabûs göre göre her tarafı ruha isotna dönen bi xıyarı baş rolde oynatacaxam diye tûttûrdi. Renben xıyar'ın halne baxıp ta axlama qızınca tutulan Firat'ın qolından çekip yoltmıza dewam etmemizi saxladım.
Az buçux daha yuruduxten sonra bi de kimi göraxın! Ben dedim, "One?" Firat dedî "One degil wan" Baxtux nemi axlatıp, iki ton da selpaq mendilli tuketmesin neden olan Aqto-ristan'lı meşhûr boşör Raqi Balliboxa Diyarbakırın en turrek (pıstı-rıx) şebşebokını... pardon! adamını (ona

adam denmez gerçi hamma... yaw hadê gene de neyse êle olsun) qarşısına alıp illedê, "yeni filmimde senle qewxa edecaxam" diye tûttûrdi. "Aman abê yapma etme" diye yalvaran bızım Turkestistan'lı turrek adamımız bi yolını bûlp oradan arazi olivêrdi. Ökuz oxli ökuzun yuzunden bızım başımz beri beri belaya girdi. Raqi Balliboxa baxtı ki etrafta (yanê eyıp degil söylemesi Kibaristan'lıların "salatalıx" dedixi şey) alıp illedê caxısax kabûs göre göre her tarafı ruha isotna dönen bi xıyarı baş rolde oynatacaxam diye tûttûrdi. Renben xıyar'ın halne baxıp ta axlama qızınca tutulan Firat'ın qolından çekip yoltmıza dewam etmemizi saxladım.
Az buçux daha yuruduxten sonra bi de kimi göraxın! Ben dedim, "One?" Firat dedî "One degil wan" Baxtux nemi axlatıp, iki ton da selpaq mendilli tuketmesin neden olan Aqto-ristan'lı meşhûr boşör Raqi Balliboxa Diyarbakırın en turrek (pıstı-rıx) şebşebokını... pardon! adamını (ona

Rêzan ile Firat

Avrupa'da merkezi ulus-devletin son kalıntısı; kendisini yeniden yapılanmaya hazırlıyor!.

Fransa yeniden yapılıyor

Hasan YILDIZ

Fransız Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, 21 Nisan pazarı günü yaptığı açıklamayla 2000'li yıllara girerken 5. Cumhuriyetin son meclisini feshetti.

Ekonomik ve politik alanda Avrupa Birliği kendi yolunda durmaksızın ilerlerken, bölge devletleri yeni kurallarına göre değişime zorlanmaktadır. Maastricht anlaşmasıyla kendisini küreselleşen sorunlarla yüz yüze bulan Avrupa devletleri bir bütün olarak yeni çağı karşılamaya hazırlanıyor. Tek tek hiç bir devletin 21. yüzyılın ekonomik ve sosyal sorunlarıyla başedemeyeceği gerçeğini kavrayan ülkeler, zorunlu olarak bir birlik yolu içine girmiş durumdadır. Bu nedenle, kendine özgü yasalarla bugüne kadar yol alan her devlet, artık bu değişime ayak uyduracak politik yapıları hareketlendirmeye çalışıyor. Değişim, artık ulus-devletlerin eski biçimleriyle ayakta kalamayacağını çoktan göstermiş durumdadır. Ancak ne var ki bugüne dek ulus-devlet egemenliği konusunda merkezi gelenekleri bırakmak istemeyen ülkeler bu konuda oldukça yavaş bir seyir izlemekteydiler. Bu devletlerin başında da Fransa yer almaktadır. Avrupa Birliği içinde Fransa sürekli biçimde -sol ya da sağ iktidarlar döneminde- ilginç biçimde kendisine göre bir yol izlemesiyle dikkati çekmiştir. Avrupa Konseyi'nin kararlarına uymayan, bu kararları sürekli "ulusal egemenlik" adına kendi yasalarına göre uygulamaya çalışarak geleneksel Fransa geleneğini sürdürmek için çaba gösteren bir devlettir. Diğer bütün devletler federal bir yapıya da bölgesel bir yapı

inçinde devlet örgütlenmelerini yeni-

leşenlerken Fransa bu konudaki adımlarını yine merkezi yapısına göre atmıştır. Tarihsel olarak jakobenizmin güçlü olduğu olduğu bir ü l k e d e başka türlü bir tavır da zor beklenirdi. Devlet Konseyi'nin bölgesel dillerin resmi daireler dışında konuşulmasına ses çıkarmazken, Anayasaya göre cumhuriyet dilinin Fransızca olduğu maddesinden hareketle, Avrupa Konseyi'nin kararına karşı çıkabilmiştir. Bu da göstermektedir ki eski anlamıyla cumhuriyet ve demokrasi kavramları yeni gelişmelere yanıt vermemektedir. 'Korsika halkının, Fransız halkının bir parçası olduğu şeklinde' Fransız Millet Meclisi'nde alınan bir karar tasarısı bu kez Anayasa Konseyi tarafından yine eski anayasasının maddelerine dayanılarak reddedilmiştir. Çünkü Fransız Anayasasında 1789'dan beri 'Fransız halklarının' değil, 'Fransız halkı'ndan tekil olarak bahsedilmektedir. Öyleyse çoğul olarak halklardan bahsetmek mümkün değildir.

Jakobenizmin bu kadar güçlü olduğu bir ülkede globalleşen dünya sorunlarının ulusal kaygılardan kopartılarak, kolayca ele alınmayacağı sağ ve sol iktidarlar döneminde açıkça görüldü. Maastricht anlaşmasının öngördüğü takvime ayak uydurmak

inçin meclis ve senatoda yeterli ço-

ğunluğa sahip olmasına karşın RPR ve UDF tabanlı Alain Juppe hükümeti artık iş yapamaz, yeni yasalar çıkartamaz hale gelmiştir. Çoğunluğa sahip olmak, her şeyi idare etmeye yetmiyor. Fransa'nın sosyal ve ekonomik planda Avrupa Birliği'ne daha fazla yaklaşmasını sağlayacak kararlar alınmasına engel olacak bir muhalefet mecliste yoktur ama her nedense bu yönlü kararlar bir türlü alınmıyor. Gelinen noktada Fransa'yı 2000'li yıllara taşıyacak olan yeni meclisin oluşması için Fransız Cumhurbaşkanı erken seçim kararı almıştır. Seçim kararını açıkladığı konuşmasında en ağırlıklı konuyu, Fransa'nın globalleşen dünya sorunları içinde Avrupa Birliği'nden başka bir yerinin olmadığını vurgulamasına ve bu konudaki gecikmelerin bir önceki telifi edilmesini ayırtmıştır. Merkezi müdahalecilik artık sorunları aşmada yeterli etkisinin olmadığını ve bu nedenle devletin yeniden yapılanmanın zorunluluğuna ilişkin ileri sürdüğü görüşler meclisin feshedilmesinin diğer nedenlerini oluşturmuştur.

Diğer taraftan ister Avrupa Birliği'nin kararlarına uymayın da uymayın Fransa'yı 'ulus-devlet'ten uzaklaştırarak etkenler giderek daha çok nedenselleşiyor. Globalleşen dünya ekonomisi artık merkezi devletleri değil, coğrafik bölgeleri ön plana almaktadır. Onlarla merkezi bürokrasi

aracılığıyla değil, direkt temas ede-

rek ilişki halindedir. Yeni tip ekonomik anlayışın, merkezi bürokrasinin çoğu kez unuttuğu bölgelere yeni dinamikler sağladığı da bir gerçek olarak ortadadır. Hele bu topraklar üzerinde farklı bir kültür ve halk varsa sorun aynı zamanda sosyo-politikleşmiş olarak karşımıza çıkmaktadır. 'Decentralisation ve Regionalisme' programının en yaygın tarzda uygulandığı Mitteleuropa döneminden beri Fransa'nın güneyinde Pirene bölgesi tarihsel yakınlığı olan Katalanlarla ekonomik ve sosyal ilişkilerini daha çok geliştirmiş durumdadır. Son yapılan bir araştırmaya göre Fransa'nın diğer bölgelerinden daha çok Barcelona ile ilişki halindedir. Son dönemlerde futbol karşılaşmalarında bile Katalan bayrağı dalgalandırarak bir gelenek haline almıştır. Alsaz bölgesi yönünü dinamik ve disiplinli Almanya'ya doğru dönmüştür, Rhone-Alpes bölgesi İtalya'nın Lombardie bölgesiyle ilişkilerini geliştirilmesiyle büyük bir potansiyel elde etmiştir. Son olarak Le Monde gazetesinin hazırladığı bir dökümanda Fransa'daki bölgelerin yeni kimlikleriyle büyük bir dinamik yaratıldıkları ve bölgesel devrimin 2015 yıllarında Fransa'yı 100'ü büyük metropol olmak üzere 500 'ülke'ye böleceği gösterilmiştir.

Kendini yeni çağa hazırlayan bir Fransa, bu tür sorunlarla uğraşırken, Türkiye'de 'devletin yeniden yapılanması' tartışmalarında Fransa'nın bugünkü eskiyen ve onlar ta-

rafından terkedilmek üzere olan ya-

parasıyla örnek ülke olarak alınmasının erdemi anlaşılması değildir. Burada açık bir kopyacılık vardır. Yüzyıllardır kopyası çekilen bir örneklemenin devamını kendisidir yapılan. Tanzimattan beri idari sistemin işleyişi -Vileyetler Yasası'nda olduğu gibi- Fransız örneğinden alınmıştır ve şimdi bir kopyacılık olarak bu sistemin 20. yüzyıla denk düşen işleyiş tarzı kopya olarak alınmaya çalışılmaktadır. Eğer tarih artık sona gelmiş bir örneği yüzyıl geriden izlemek ise, 2000'li yıllara girdiğimiz şu sıralarda Türkiye'deki yöneticileri hangi sınıfa koyacağımıza sizler karar veriniz. Çok sükur yaşadığımız çağ 21. yüzyıldır ve bu tür örneklemeleri pratik olarak hem mahkum ediyor, hem de işlevsiz kılıyor. 21. yüzyılın çağdaş değerlerine sahip olmayan bir ülke sorunlarını aşmaya aday olmaz. Eğer tarihi bilmezseniz kaçınılmaz olarak her zaman yaşayabilirsiniz. Ancak yaşadığımız iletişim çağında bilince çıkmış bir tarihe, kötü örneklemeleri artık kamuoyuna 'yeni bir değişim' olarak yutturmak mümkün değildir. Bu topraklarda yaşayan insanların artık çağı olduğu var, yaşama hakları vardır. Dillere düşen sarışın güzel kadının ünü değişti işte tam burada yerini bulmaktadır; "Ya bu çağa uyacağız, ya da bu çağa uyacağız!"

Kürdün gündemi bu sıralar çok kalabalık. Bu dün de böyleydi, ama bugünün farklı Kürt gündeminin içinin boşaltılmaya çalışılmasıdır. Bu anlamda kendi gündemimizi yakalamak, Türk devlet siyasetinin gündemini yakalamaktan çok daha güç olmuştur denilebilir.

Bugün Kürtlerin gündeminde geçte olsa düşünceler özgürlüğü tartışılmaya başlandı. Kürtler, gazete köşelerinde politika ahlakı üzerine yazılar yazmaya başladı. Politik mücadele biçimleri ve yöntemleri konularına açıklıklar da yavaş yavaş su yüzüne çıkıyor. Kürt meselesi artık kendi içinde kendine ait bir mesele olarak görülmekten çıkıp, uluslararası boyutları ve güç dengeleri içindeki yerini tartışılmaya başlanıyor.

Denilecek ki bunlar her zaman Kürtlerin tartıştığı konular değil mi? Evet, ama çarpıtılarak.

Neden mi? Bugün Kürtler için en önemli sorun, kendi içinde barışı sağlayıp sağlayamadığıdır. Kimi Kürt siyasetleri bu süreci başlatabilecek çaba ve kaygıları taşıırken; "Türkçe düşünülüp, Türkçe konuşmanın..." Kürt ulusal birliğini gerçekleştirme söylemine taşınmaya çalışılan boyutu düşündürücü değil mi? Kürt siyasi hareketleri birliği ya da işbirliğini geliştirerek, doğru ve uygulanabilir bir ulusal perspektif yakalayabilir. Bunun yolu ise Kürtlerin en çok ızdırıldığını ve mücadelesinde baş köşeye yerleştiği, birey hak ve özgürlükleridir. Bunun en önde gelen ilkesi ise düşünce ve ifade özgürlüğüdür. Bunun söylem olarak dillendirilmesi değil, fiili olarak uygulanmasıdır önemli olan. Oysa ki Kürtlerin yaşadıkları dört parçada en çok çektikleri demokrasinin temel ögesi sayılan düşünce özgürlüğüne getirilen yasaklardır. Hal böyleyken Kürtler kendi içinde ne kadar bu ilkeye saygılı olmuşturlar tartışılır. Bu da işin doğası gereği Kürtlerin siyasal tarzda örgütlenmelerinin, demokratik karekterli bir işbirliğini mi otariter karekterli egemenlik politikası güden bir birliği mi temel aldıklarını aklı getiriyor. Düşüncesinden ötürü ya da lideri ile aynı düşünmediği için örgütünden kapı dışarı edilen, Kürt politikacı sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Öyle ki bu, "örgütsüz Kürt siyasetçisinin", "örgütlü Kürt siyasetçisinin" fazla olduğu espirileriyle bile kanıksanmaya başlandı. Lideriyeli aynı düşünmeyenlerin bu hatalarını (!?) canlarıyla ödemedileri ise, Kürtlerin yakın siyasal tarihinin kirlili sayılabileceğini kim iddia edebilir ki?

Benzeşen Birleşir!

Vedat GÜZEL

Siyaset ahlakı, bu son günlerde 'yarası olan gocunur' misali çok fazla çağrı niteliğinde dillendirilmeye yüz tutmuş gibi. Muhakkak ki yaşamın her alanında ve her meslekte uyulması gereken bir takım normlar vardır. Bütün bu normların birleşsinde ise insan unsuru vardır. Yani, bütün normlar ahlakı ilke ve kuralları içerir. Bu ilkelere de bireyin kişiliğinde ifadesini bulur. Yani anlamlaşı.

Ahlaksızlık kültürünün, ahlak abidesi olarak lanse edilmesi, Türk devlet siyasetinin vazgeçilmez bir ilkesi olduğu son ayların Türkiye'sinde tartışmasız anlaşılmalıdır. Uyutucu tüccarların, gaspçıların, halkınin vergisiyle halkınin umuduyula halkınin soyan, hırsızların ve cinayet çetelerinin; kahraman ilan edildikleri bir devlet sisteminde çoküz kaçınılmazdır.

Siyaset ahlakının ayakları altına alınmasının, siyasal mücadeleleri götürüleceği başka bir nokta beklemek safdilliliği ancak alıllıklıla mükellef bir tutum olur. Kürt siyasal yaşamında ağır yaralar alan bazı Kürt politikacıların bu yaralarını, politik mücadele süreçlerinin dışında pansuman ettikleri, kiminin de politik süreçlere yamanarak, başkalarını kendine benzetmeye çalışan bir tutum sergilemeye çalışmaları anlaşılır bir tutum olmasa gerek diyorum, politik ahlak açısından.

Oysa ki her mücadele sürecinde politikacıların yararlanmaları mümkündür. Ama bu yararların neştere gelenleri var, gelmeyenleri var. Ayrıca bu neşterin kimin tarafından vurulması da bir o kadar önemlidir. Kürtler için siyasal ahlakı çok önemli. Bir anlamda da Kürdün mücadele anlayışını ve ne istediğini de yansıtmaktadır. Çünkü Kürt siyasetçiler, bir ulusu sömürgeci esaretten kurtarma, bağımsız ve özgür milletler ailesine katma gibi çok onurlu ve zor bir mücadele sürecinde yerleşir ve yetkinleşir. Tabi ki bu işin ahlakı normlarına da uymak zorunda. Aksi olan hiçbir tutum ve tavır, tarihin yargısından kurtulamaz.

Diğer taraftan mücadele biçimi ve yöntemleri tartışılmaktadır. Bu konuda olur olmaz şeyler söylemekten, hangi biçimin hangi ihtiyaçtan doğduğunu tartışmak daha yararlı olacaktır kanaatindeyim; hangi tarzın hak ve gerekli olup olmadığı değil. Mücadele tarzlarının hangi koşullarda hangi ihtiyaçtan doğduğunu ve hangi ihtiyaçlara cevap verebileceği tartışılmalı. Bunun yanında bu tartışmayı gazete sayfalarında bir kaç öngörü sahibinin görüş ve niyetleri olmaksızın çıkarmak, kitlelere taşımak ve onları sahiplenmesini sağlamak daha derli toplu bir perspektifin yakalanmasını sağlar. Ama hangi tarz olursa olsun demokrat olmayı içine sindirecek. Yoksa kimilerinin dediği gibi "karşı çıkan ideolojinin ve sistemin yöntemlerini kullanarak" değil. Bunun aksini, benzeşenler birleşirler...

Kürt bumerangı

Z. Abidin KIZILYAPRAK

Uzun bir süredir haberleri ve yorumları 'başka türlü' okumaya başladım; denilenin su üstündeki görüntüsünden çok, akacağı yönü ve 'su'ya etkisini önemseyen bir bakışla okumaya çalışıyorum. İsteyen okur buna 'evham' da diyebilir ama şimdilik bu tür okuyuş aklıma zarar vermedi! Tersine, olguları çözümlenmeye yeni anahtarlar, yeni olanaklar edinmek mümkün. Bunlar yer yer tedirgin edici çözümleri getirip, önümüze koysa da...

Şerafettin Elçi ve O'nun partisi 'Demokratik Kitle Partisi' (DKP) hakkında yapılan yorumlar da 'başka türlü' okuduklarımız arasında ve bu yazının konusu da bu.

Yazının konusunu böylece ilan ederken, konu çerçevesinin Ş.Elçi'yi ve partisinin tartışılmak olmadığını da belirtmeliyim; bu ayrı bir yazı konusu olabilir ve doğrusu, bir Kürt marksisti olarak, kapitalizmi tercih ettiğini açıkça beyan edememiş olan Elçi ve partisiyle ilgili başka bir yazı yazmaya hevesli olmadığım da bilinmeli.

Bu durumda çerçeveyi daha da somutlaştırmış olduğumu düşünüyorum; Elçi ve partisini tartışmak değil; bunu tartışanlarla tartışmam... Hemen belirtmeliyim ki, bu tartışmada Elçi ve partisinin ismiyle-cisimle tartışma merkezine yerleşmesinin vabali de bana ait değil!

Geçtiğimiz ay sonlarında Teslim Töre, geçen hafta da M.Can Yüce aynı gazetede (Demokrasi gazetesi) yazılarını bu konuya ayırmışlardı. Her ikisi de yeni sayılabilecek argümanlarla; 'Ş.Elçi ve partisinin emperyalistler ve/veya rejim tarafından piyasaya sürüldüğü; amacın PKK'siz bir süreç yaratmak olduğunu; rejim içi çözümün muhatabının bu yolla sunular yaratılmaya çalışıldığı' iddia ediyorlardı. Değişik cümlelerle de olsa, konuya ilişkin değerlendirmeler

mealen buydu.

Bu tür değerlendirmelerin yeni olmadığını biliyoruz. Hatta, eğer bir gücübirlikte bir ortada yoksa, daha önce birlik yapılmış olanlar veya daha sonra güçbirliği yapılacak/çatırılacak olanlar için de böyle değerlendirmeleri etkin ulusal hareketin önde gelenlerinden sıkça duyduk, duymaya devam ediyoruz. Bizim M.Can Yüce'nin ve Türk solunun konuya ilgisizliğinin örneklerinden biri olarak Teslim Töre'nin yazılarına atfı yapmamız, sadece güncellik ile ilgili sayılmalı. Kısacası bu değerlendirmeler yeni değil; arada bir aktörleri değiştirebilir hepsi bu. 'Masayı kapacak han işbirliği' tahtına bazan Kemal Burkay ve yapılanması, hatta bazan Kürt-Kav gibi kurumların oturtulmasına çalışıldığına sıkça tanık olmuştuk.

Okura garip gelebilir ama, ben bu yazıda zikrettiğim iddiaları da tartışmayacağım. Nedense gelince; birincisi, Kürt politik kültürünün, direkt muhatap sayılmıyorken, birilerinin bakışından da olsa sayılır bir potansiyeli bulunmayan birileriyle 'düzen içi çözüm'e gidildiğini işitmedim. Hele hele, 'hatırı sayılır'lıktan da geriye kalan; (Eğer Töre'ler ve Yüce'ler'in propagandalarıyla güçlenmezlerse) sınıf gücü ve siyasal gelenek bakımından ancak 'yorgunluk klübü' sayılabilecek bir yapılanmanın 'suni olarak' büyütülmesiyle bir 'masa muhabatı' yaratılacağını farzetmek eğer bir paranoya

zikrettiğin iddialardan söz etmeyeceksen, nelerden söz edeksin; ne menem şeydir bir başka türlü okumak?' diye sabırsızlanan okurlarımız varsa, 'başka türlü okumak'tan kastımın, 'pusuda bekleyen işbirlikçi kadro/işbirlikçi parti' yorumlarının vardığı mantık noktalarıyla 'tersten etkileşim' ihtimalini vurgulamak olduğuna belirterek 'sadede' gelebilirim.

Ben dünyanın hiçbir yerinde, hatırı birazcık da olsa sayılır bir potansiyeli bulunmayan birileriyle 'düzen içi çözüm'e gidildiğini işitmedim. Hele hele, 'hatırı sayılır'lıktan da geriye kalan; (Eğer Töre'ler ve Yüce'ler'in propagandalarıyla güçlenmezlerse) sınıf gücü ve siyasal gelenek bakımından ancak 'yorgunluk klübü' sayılabilecek bir yapılanmanın 'suni olarak' büyütülmesiyle bir 'masa muhabatı' yaratılacağını farzetmek eğer bir paranoya

Uzun bir süredir haberleri ve yorumları 'başka türlü' okumaya başladım; denilenin su üstündeki görüntüsünden çok, akacağı yönü ve 'su'ya etkisini önemseyen bir bakışla okumaya çalışıyorum. İsteyen, buna 'evham' da diyebilir ama şimdilik bu tür okuyuş aklıma zarar vermedi! Tersine, olguları çözümlenmeye yeni anahtarlar, yeni olanaklar edinmek mümkün.

hali değilse, en hafif deyimle, köklü TC devlet geleceğini ve yakınlar açısından da 'Yeni Dünya Düzeni'ni hiç anlamamış olmak demektir. (Dikkat buyurun; son yıllarda Kürt toplumunda Godot gibi beklenen şu 'masa' özlemi ne kadar da çok arttı veya arttırdı...)

Parantez içindekileri geçelim; diğer onca lafın özeti şu: Devlet, düzen içi 'çözüm'ü PKK faktörünü yok sayarak; onu fiziken yok etmeye endekslenmiş bir plana göre adımlarını attığı türü yorumlar, hayattan kopuk 'politika' maketleri icat emeyi sevenlerin

boş kuruntusu olabilir ancak.

Egemenler böyle yapıyorlar; 'başka türlü' yapıyorlar ve bu yazı da zaten o 'tür'ü tersten gibi görünür bir açıdan kolaylaştırın kimi argümanlara değinmeyi amaçlıyorum... Peki; 'pat diye' söyleyelim: PKK'ye devrimci tarzda yardımcı olmaya çalışanlar 'korukusu' 'suni işbirlikçiler' heyyuladı değil, belki de (ve bu 'bağlam'da!) tersi olmalıdır!...

Çünkü 'tersinde', yani 'PKK'li düzen içi çözüm'de, besbelli ki, onu 'kabule mazhar hale getirmek' -hem de birden çok yöllü- planı da olacaktı ve kabul etmek gerekir ki, reel hayat daha çok bu konuda veriler sunmaktadır. Bunun komuzuluğu ilgili başına birazdan geleceğiz. Ama şimdi başka bazı yakın ilkelere söz etme zamanı.

'Birilerinin alternatif işbirlikçileri, muhatap olmaya hazırlanmışları' yorumlarını (hele Kürt politik iklimi biraz biliniyorsa) politika mantığı açısından düşünelim; 'bu tür okuyuş aklıma zarar vermedi! Tersine, olguları çözümlenmeye yeni anahtarlar, yeni olanaklar edinmek mümkün.' 'Bu tür okuyuş aklıma zarar vermedi! Tersine, olguları çözümlenmeye yeni anahtarlar, yeni olanaklar edinmek mümkün.'

(Elçi ve oluşumunun görüşlerinin 'emperyalizme' ulaşmaya, rejimle işbirliğine yakın olduğunu' söyleyerek Amerika'yı bir kez daha keşfedenele bir çift söz: Ne yani; irili-ufak-

lı tüm burjuvaların duruşları, hele günümüzde, başka türlü mü olacaktır?... Hem, dayanacağı bir emek kütlesiyle, ulusal gücü bilinçli olarak -ve başka- bir sınıf hedefine yöneltmek derdi yeterince olmayanların bu serzenişlerini değil; atından 'işbirliği rekabeti' çıkarabilir...

Yine parantezimizi geçerek devam edelim: Korkarım ki, şimdilik 'sol' söylemlerle oturulmaya çalışılan 'Elçi'yi engellemeyi' fetvaları, her değişik sese tahammülsüzlüğün, ilerde argümanları çözümlenebilecek bir ön kurumsallaşma hazırladığıdır da...

Bir yalın ilke, demokrasi ve ulusal tahammül ilkesi, 'işbirlikçilere' savrulduğu zannedilen bir bumerangla vurulmuş olmuyor mu? Eğer 'çok seslilik'ten murat alkışçılar ve onaycıların, ayrılmış görüntüleri verecek aydılarla arzı-endam eylemleri değilse...

Evet; Kürt toplumunun acil ve bilinmeyen geleceklere hale edilemeyecek ihtiyaçlarından demokrasi kültürünün üzerine atılan 'işbirlikçilere hayat hakkı vermeyin' sonuçlu değerlendirmelerin merkezinde 'muhatabiyet problemi' var. Bunun güncel politika açışından karşılıklı yanılmasa paylarını bir kenara ayıralım. Tartışmaların bu minval üzere yürütülmesinin yarattığı 'ters etkileşim' çok daha önemli görünüyor...

'Tersten etkileşim', önce önemli ölçüde hayali bir 'işbirlikçi suni muhatap heyyulası' yaratılmaya başlar. Sonra, niyet gerçekleşse de olmazsa bile, bir 'muhatap yarışı' arenasında "bak, ben de kabulünüzde mazharım" duygularının yerleşmesine su verir... Bu film sonu ise hiç mi hiç ilginç olmaz... Kim bunun verilerinin bulunmadığını söyleyebilir? Kim -örneğin- DEP ve HADEP'in etkin öğelerinin "beni al, onu alma" türü yönelimlerde bulunmadığını ve buna "suni muhataplar yaratılıyor!" telafinin da su tasımadığını iddia edebilir?...
Neden mi? Bugün Kürtler için en önemli sorun, kendi içinde barışı sağlayıp sağlayamadığıdır. Kimi Kürt siyasetleri bu süreci başlatabilecek çaba ve kaygıları taşıırken; "Türkçe düşünülüp, Türkçe konuşmanın..." Kürt ulusal birliğini gerçekleştirme söylemine taşınmaya çalışılan boyutu düşündürücü değil mi? Kürt siyasi hareketleri birliği ya da işbirliğini geliştirerek, doğru ve uygulanabilir bir ulusal perspektif yakalayabilir. Bunun yolu ise Kürtlerin en çok ızdırıldığını ve mücadelesinde baş köşeye yerleştiği, birey hak ve özgürlükleridir. Bunun en önde gelen ilkesi ise düşünce ve ifade özgürlüğüdür. Bunun söylem olarak dillendirilmesi değil, fiili olarak uygulanmasıdır önemli olan. Oysa ki Kürtlerin yaşadıkları dört parçada en çok çektikleri demokrasinin temel ögesi sayılan düşünce özgürlüğüne getirilen yasaklardır. Hal böyleyken Kürtler kendi içinde ne kadar bu ilkeye saygılı olmuşturlar tartışılır. Bu da işin doğası gereği Kürtlerin siyasal tarzda örgütlenmelerinin, demokratik karekterli bir işbirliğini mi otariter karekterli egemenlik politikası güden bir birliği mi temel aldıklarını aklı getiriyor. Düşüncesinden ötürü ya da lideri ile aynı düşünmediği için örgütünden kapı dışarı edilen, Kürt politikacı sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Öyle ki bu, "örgütsüz Kürt siyasetçisinin", "örgütlü Kürt siyasetçisinin" fazla olduğu espirileriyle bile kanıksanmaya başlandı. Lideriyeli aynı düşünmeyenlerin bu hatalarını (!?) canlarıyla ödemedileri ise, Kürtlerin yakın siyasal tarihinin kirlili sayılabileceğini kim iddia edebilir ki?

Devlet azınlıkları normal vatandaş görmek yerine "misafir" olarak görmeyi tercih etti. Varlık vergisi 6-7 Eylül olayları "misafirliğin" bir an önce bitmesi için yapıldı. Bu "misafirlerden" Süryanilerin sayısı ise her geçen gün biraz daha azalmaya devam ediyor.

Süryaniler

Derya DENİZ

1980'lerin başında sayıları sadece 50 bini bulan Süryaniler'den geriye sadece 9 bin kişi kaldı. Anayurtları Mezopotamya olan Süryaniler 2 bin yıldır yaşadıkları Mardin'i, Midyat'ı ve köylerini terk ettiler. Süryani Yazar İsa Karataş, Türkiye'de azınlıkların durumuna ilişkin şunları söylüyor: "Devlet azınlıkları normal vatandaş görmek yerine 'misafir' olarak görmeyi tercih etti. Varlık vergisi 6-7 Eylül olayları 'misafirliğin' bir an önce bitmesi için yapılmıştır." İsmet İnönü Lozan'a giderken elinde 14 maddelik bir talimat vardı. Bakanlar Kurulu'nun aceleyle hazırlanmış olduğu bu talimatın azınlıklarla ilgili 9. maddesi şöyleydi: "Azınlıklar, esas mubadeledir"

Biliyorsunuz eskiden Kürtler için dağ Türkü'dür şeklinde söylemler vardı. Şimdi de Süryaniler için "Türko-Semit" söylemi icat edildi.

Yani mümkün olduğunca olsun, daha da azaltmanın bir yolu aranmamalıydı. Türkiye azınlıklardan temizlenmeliydi." Tabii bunu başarmanın yolu, azınlıklara bazı baskılar yapmaktan geçiyordu. Bu baskılar bazen "Varlık Vergisi" gibi kanunlar ve yasalar ile yapılmaya çalışılmıştır.

Süryani köyler boşaltıldı

1869 yılında Erzurum'da görevli Güneydoğu Bölgesi İngiliz Konsolosu Tay-

	Savaşın önce	Savaşın sonra
Kürtler
Ermeniler	750.000	600.000
Süryaniler - Keldaniler	120.000	20.000
Türkler	3.000	2.500
Diğerleri	10.000	3.000

lor, raporlarında Erzurum'da 110 bin, Van Mutasarrıflığında da 16 bin 500'ü 'aşiret' ve 34 bin 500 de reaye olmak üzere toplam 51 bin Süryani olduğunu belirtir.

1919 yılında hazırlanan bir istatistikte, Diyarbakır'da 1. Dünya Savaştan önce ve sonra yaşayan Süryaniler ve diğer halkların nüfus oranları şöyle sıralanıyor:

1984'ten sonra meydana gelen olaylardan sonra ise Güneydoğu'da Süryanilerin oturduğu yirmiyi aşkın köy tamamen boşaltıldı.

1984'ten sonra meydana gelen olaylardan sonra ise Güneydoğu'da Süryanilerin oturduğu yirmiyi aşkın köy tamamen boşaltıldı.

İstanbul'da Süryaniler'in oturduğu yirmiyi aşkın köy tamamen boşaltıldı. Süryaniler'den tamamen boşalan köylerden bazıları şunlar: Midyat'ta Elbeyendi (Kafro Tahtayto), Barıncık (Bote), Bağlarbaşı (Arnas), Yamanlar (Yardo), Barıştepe (Saleh), Mercimekli (Hapsis), Güngören (Keferbê) Nusaybin'de: Dağıcı (Xirabemışkê), Üçyol (Sêderi), Güzelsu (Ehvo), Dibek (Badibe,

Bir Süryani köyü olan Hasibrin, Tur Abdin

Taşköy (Arbo), Girmeli (Grêmira), İdil'de Sare (Gavéyto), Yarbaşı (Esfas)? Dargeçit'te İzbarak (Zaz), Alayurt (Arbaye), Gerçüş'te Arıca (Kafro Elyayto), Bin-qelbê. Beytüşşebap'ta Kovankaya (Mehri).

21 Ocak 1993'te Midyat'ın İzbarak köyünü basan korucular, köylülerden Melkê, Süleyman Barsomo ve adı tespit edilmeyen bir kadını alarak ayrıyorlar. Daha sonra köye dönen bu köylüler, kendilerini işkence yapıldığını ve korucu olmaya

Süryan Dili

Benim bir zamanlar özgür ve çok cesur oğullarım vardı. Yüceltiler beni her tarafta ve tüm halklar arasında yayarak. Bütün dillere beni baş ve ünlü bir taş yaptılar. O denli ki, birçok ülke benimle konuşur oldu.

Benimle yazıldı eski toplulukların tarihleri, Ve çağlara göre gurur okuyan yasaları. Benimle olmuştur uygarlığın her tarafı yayıldığı, Ve ünlü sanatların yaygınlık kazanması.

Benimle oldu inanç ve tüm öğretilerin yayıldığı. Her türlü yararın kaynağı oldum tüm insanlara. Oysa şimdi savsaklıyor beni oğulların ve adımı taşıyanlar. Önemsemeden tamamıyla beni terk ettiler.

Eyvahlar olsun, oğullarım bana çektiği acıya, keşke yalnız bana, (ama) daha çok kendilerine baksızlık ediyorlar. Halkların nüfus çoğalırken, azalıyor onlarınki. Eksik kaldılar, beylikten köleliğe dönerek.

Peki ne zaman doğacak içlerine kahramanların rubu? Ve dolaşacaktır damarlarında utkuların kanı. Geçiyor soğuk kışın günleri üç aya. Fakat yüzyıllardan beri sonu gelmemiştir kıstımınkinin

Metropolit Hanna Dölabani

Süryanilere "korucu ol" işkencesi

21 Temmuz 1992'de ise İdil'in Öğündük köyünün karakoluna PKK'lilerce bir saldırı düzenleniyor. Bunun üzerine askerler köye rastgele ateş açıyorlar, köylülerin bağlarını ve ekin tarlalarını yakıyorlar. 17 yaşındaki Şükri Yalın da kendisine isabet eden bir kurşundan yaralanıyor.

zorlandıklarını belirtmişlerdir. 1994 yılının başlarında askerler Midyat'ın Alagöz (Bakisyono) köyünde üç Süryani'yi feci şekilde dövdükten sonra bir haçı ateşte kızdırıp köylülerin göğüslerine bastırarak işkence yapmışlar.

Kaçırılan Süryaniler

9 Ocak 1994'te Öğündük köyü papazı olan Melkê Tok "Hizbullahçı" oldukları ileri sürülen birkaç kişi tarafından kaçırılır. Bir kaç gün sonra kurtulmayı başaran papaz, kaçırılanların kendisiyle din konusunda tartıştıklarını ve Müslüman olması için baskı yaptıklarını ve bu amaçla kendisini diri diri gömdüklerini anlatmıştır. Lahdo Barıncı adlı öğretmen, İdil'in Öğündük (Midm) köyünde bulunan Süryani çocuklara Süryanice dersi veriyordu. 22 Şubat 1993'te korucu oldukları ileri sürülen kişilerce Barıncı kaçırılır. Bu kişiler Barıncı'ı 7-8 ay ellerinde tutarlar. Uzun çabalardan sonra 110 bin DM kar-

Midyat'ın Alagöz (Bakisyono) köyünde üç Süryani'yi feci şekilde dövmüş ve bir haçı ateşte kızdırdıktan sonra göğüslerine bastırarak işkence yapmışlardı.

Süryani Tarihi
Süryani Tarihi, Süryanilerin kökenleri, kültürleri ve tarihsel süreçleri hakkında detaylı bilgiler sunar. Özellikle Mardin ve Midyat bölgelerindeki Süryanilerin yaşam tarzı, gelenekleri ve dini inançları üzerine odaklanılır. Etnik grupların bir arada yaşadığı bu bölgelerde Süryanilerin diğer halklarla olan ilişkileri ve yaşadıkları zorluklar da detaylı olarak ele alınır.

2 Ağustos 1992'de, Dargeçit'e bağlı "Haç manastırı" anlamına gelen Dayrê du Slibo (Çatalçam) köyü de askerlerin baskınına uğruyor ve Süryani mezarlığı ile evleri tahrip ediliyor.

Süryaniler için ne dediler:

Başka halklar için olduğu gibi Süryanileri de Türkleştirmeye çalışanlar var. Örneğin Prof. Dr. Mehlika Altok Kaşgarlı, Erceyes Üniversitesi tarafından yayımlanan "Mardin ve Yöresi Halkından Türko-Semitler" adlı kitabında şöyle diyor: "Ülkemizde azınlık statüsünde olma-

1994 yılının Mayıs ayında İstanbul Topkapı'daki Kozlu Süryani Mezarlığı'na saldırın birkaç kişi, 10 büyük mezarı ağır şekilde tahrip ettiler.

şılığında serbest bırakılır. Güneydoğu'daki Süryaniler'in bir başka sorunu da kızlarının kaçırılmasıdır. 1980'ler bu yuna yaklaşık 20 Süryani kız kaçırılmıştır. Bunların büyük bir kısmı çocuk denecek yaşlardı. 11 Ağustos 1994'te ailelerin Midyat'ın Cumhuriyet Savcılığına yaptığı başvuru sonuçsuz kalıyor, hem de kaçırılanların kimler ve nerede oldukları bilinmesine rağmen.

Faili meçhul bir ölüm

Yine 1996 yılında İstanbul Yeşilköy'de oturan Süryani İbrahim Bedro'nun 16 yaşındaki kızı Çiğdem Bedro, 27 Mart'ta "Okula gidiyorum" diyerek evden çıkıyor ve bir daha kendisinden haber alamıyor. Bir süre sonra, Bedro ailesinin evine gelen bir telefonda, genç kı-

Lahdo Barıncı adlı öğretmen, İdil'in Öğündük köyünde bulunan Süryani çocuklara Süryanice dersi veriyordu. 22 Şubat 1993'te korucu oldukları ileri sürülen kişilerce Barıncı kaçırılır ve 110 bin DM karşılığında serbest bırakılır.

Mezarlar tahrip edildi
1992'de Midyat'ın Bülbül köyünde, başlarında bir de yüzbaşının bulunduğu bir kaç asker Süryani mezarlığını bombalamış nedenini sorulara da "Burada silah saklandığına dair ihbar var" demişlerdir. Tabii silah yerine parçalanmış cesetler ortaya çıkmış. Mezarlar aylaarca tahrip edilmiş bir halde beklemiştir. Yine 1994 yılının Mayıs ayında İstanbul Topkapı'daki Kozlu Süryani Mezarlığı'na saldırın birkaç kişi, 10 büyük me-

zarı ağır şekilde tahrip eder. 2 Ağustos 1992'de, Dargeçit'e bağlı "Haç manastırı" anlamına gelen Dayrê du Slibo (Çatalçam) köyü de askerlerin baskınına uğruyor ve Süryani mezarlığı ile evleri tahrip ediliyor.

si başyazarı Fehmi Kuru bir yazısında şöyle diyor: "PKK neden hep müslümanlara karşı eylem yapıyor? Neden mesala Ermeniler, Süryaniler ve Museviler gibi azınlıklar hiç hedef almiyorlar?"

Tahsin Feyizli adlı yazar ise: "İslam'da ve Diğer İnanç Sistemlerinde Oruç-Kurban" adlı kitabında "Süryanilerde Oruç" bölümünde Süryaniler Hıristiyanlıktan o kadar etkilenmişlerdir ki adeta Hıristiyan mezhebi durumundadırlar" denilmektedir. Yazar Süryaniler'in dininin Hıristiyan olduğu bilmeden bu kitabı yazıp kendine ait teorisini de yazma cesaretini göstermiştir.

Tutuklu öğrenci

Mor Sarbel Kilisesi - Midyat

yan dilimizi ve törelerimizi benimsemiş olan bu Türk Hıristiyanlara, menseleri de dikkate alınarak Türko-Semit adını verdik. Türko-Semitler Türkler'den ayrı bir millet değil, Türki bir cemaat özelliği göstermektedir."

Biliyorsunuz eskiden Kürtler için dağ Türkü'dür şeklinde söylemler vardı. Şimdi de Süryaniler için "Türko-Semit" söylemi icat edildi.

3 Ocak 1994 tarihinde Zaman gazete-

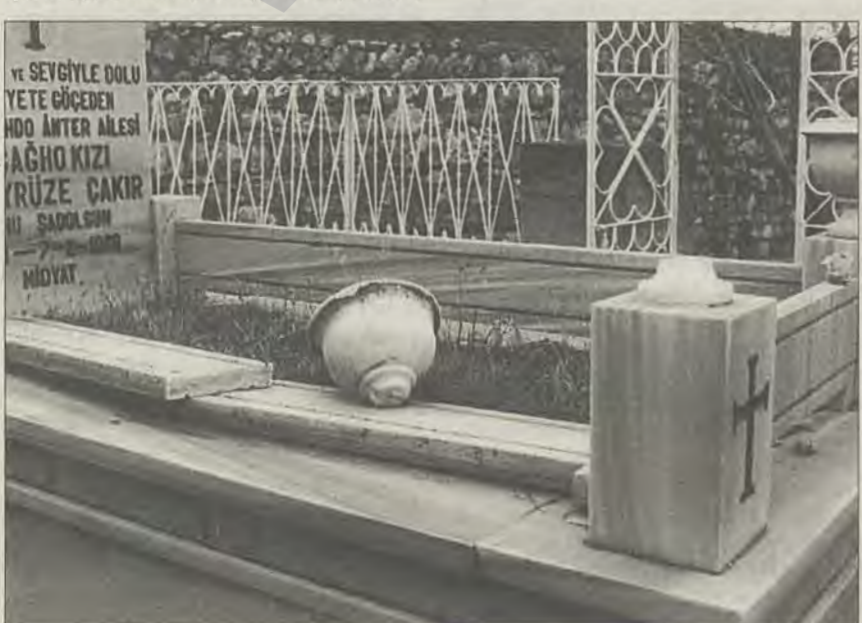
de Süryanilere de azınlık tanımlanması getirildi fakat 12 Eylül darbesinden sonra (Kürt) müslüman nüfustan gelen tehditkar tutum topluluğunun bağımsızlık duygusunu artırdı; fakat hükümetin ve yerel resmi makamların bu durumu muhafaza etmekte başarısız olmaları onları iyi niyetlerine duyulan güvenin kaybolmasına ve göçe neden oldu.

25 Aralık 1991 yılında Bakırköy'deki Çetinkaya mağazasına düzenlenen saldırıdan sonra şüpheli olarak gözaltına alınan Süryani öğrenci Soner Önder olaya katıldığı iddiasıyla idam cezasına çarptırıldı. Ceza ömür boyu hapis cezasına çevrildi. Soner'in ailesine göre işkence altında imzalatılan ifade tutanağı ve yakalama tutanağı dışında herhangi bir kayıt yok.

SON BİRKAÇ YILDA ÖLDÜRÜLEN SÜRYANİLER

- 9 Ocak 1990: Midyat'ta Malkê Davut öldürüldü.
- 21 Nisan 1990: Midyat'ta Yakup Görgen öldürüldü.
- 1 Mayıs 1990: Midyat'ın Yemişli (Anhil) köyünde Gevriye Bulut ve 19 yaşındaki oğlu Samuel Bulut öldürüldü.
- 3 Haziran 1990: Midyat'ın Bağlarbaşı (Arnas) köyünde Yusuf Aykıl ve 8 aylık hamile olan eşi Edibe Aykıl öldürüldü.
- 14 Kasım 1990: Mardin'in Bülbül (Binêbil) köyünden muhtar Baha Akgül, Şemun Ünal, Yusuf Süre ve Celil Büyükbüş öldürüldü.
- 1990: Midyat'ta Fehmi Yazar ve Nusaybin'in Taşköy (Arbo) köyünden Aho Erinc öldürüldü.
- 23 Mart 1991: Midyat'ta İshak Tahhan öldürüldü.
- 27 Ağustos 1991: Midyat'ın Yemişli (Anhil) köyünden Afrem ve kızkardeşi İsmuni Adil öldürüldü. İkisi de dilisizdi.
- 3 Aralık 1991: İdil'de Mihayel Bayru öldürüldü.
- 17 Haziran 1992: Midyat'ta Fikri Akbulut öldürüldü.
- 25 Temmuz 1992: Kızıltepe'de dişi-

- lik yapan, Derik'li Yakup Yontan öldürüldü.
- 13 Ocak 1993: Nusaybin'in Xrebalê köyünden Aydın Aydın Midyat'ın Yemişli (Anhil) köyünden Muhtar İsa Koç, Musa Demir ve Yusuf Özbakır; Doğançay köyünden Gevriye Durmaz öldürüldü ve Hanna Demir ağır yaralandı.
- 6 Şubat 1993: Dargeçit'in Anıtlı köyünden Görgis Savcı öldürüldü.
- 1 Nisan 1993: İdil'de diş doktoru İsa Baydar'ın 5 yaşındaki oğlu Fuat baydar, 1 Nisan'da kişi veya kişilerce kaçırıldı. Bütün aramalara rağmen bulunamayan Görgis, Mayıs'ta ilk haftasında bir su kuyusuna ölüştü bulundu.
- 29 Kasım 1993: Dargeçit'in Anıtlı köyünden Muhtar Hanna Aydın öldürüldü.
- 16 Şubat 1994: Midyat'ta Muhtar Yakup Metê öldürüldü.
- 17 Haziran 1994: İdil'de eski Belediye Başkanı Şükri Tutuş öldürüldü.
- 14 Temmuz 1994: Mardin'de Aziz Çiftçi öldürüldü.
- 18 Aralık 1994: Midyat'ta Dr. Edvard Tanrıverdi öldürüldü.

Tahrip edilen Mor Abrohom Mezarlığı'ndan bir görüntü - Midyat